Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru - Datganiad o Gyfrifon 2015-16

TABL CYNNWYS

	RHIF TUD.
Adroddiant	1-6
Datganiad o Gyfrifoldebau / Tystysgrif y Trysorydd	7
Adroddiad yr Archwiliad	8-9
Datganiadau Craidd	
Datganiad ar y Symudiad mewn Cronfeydd	10
Datganiad Cynhwysfawr ar Incwm a Gwariant	11
Y Fantolen	12
Datganiad Llif Arian	13
Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol	
Datganiad o Bolisïau Cyfrifyddu	14-21
Nodyn 1 - Crebwyll wrth ddilyn Polisïau Cyfrifyddu	22
Nodyn 2 - Tybiannau a wneir am y Dyfodol a Ffynonellau Pwysig Eraill o Ansicrwydd wrth Amcangyfrif	22
Nodyn 3 - Eitemau Pwysig o Incwm a Gwariant	23
Nodyn 4 - Digwyddiadau ar ôl Dyddiad y Fantolen	23
Nodyn 5 - Addasiadau i'r Cyfnod Blaenorol	23-24
Nodyn 6 - Addasiadau rhwng Sail Cyfrifyddu a Chyllido dan Reoliadau	25-27
Nodyn 7 - Trosglwyddiad i ac o'r Cronfeydd a Glustnodwyd	28
Nodyn 8 - Gwariant ac Incwm Gweithredu Eraill	28
Nodyn 9 - Incwm a Buddsoddi Ariannu a Buddsoddi	28
Nodyn 10 - Trethiant ac Incwm Grant Amhenodol	28
Nodyn 11 - Eiddo, Peiriannau, Offer ac Asedau Anniriaethol	29-30
Nodyn 12 - Addasiadau Ariannol	31-32
Nodyn 13 - Gwerth Teg o Asedau ac Ymrwymiadau ar Gost wedi ei Amorteiddio	33
Nodyn 14 - Rhestrau stoc	33
Nodyn 15 - Dyledwyr	34
Nodyn 16 - Arian Parod a Chyfwerth ag Arian Parod	34
Nodyn 17 - Credydwyr	34
Nodyn 18 - Darpariaethau	34-35
Nodyn 19 - Cronfeydd Defnyddadwy	35-36
Nodyn 20 - Cronfeydd Annefnyddadwy	36-40
Nodiadau 21 i 23-Datganiad Llif Arian–Gweithgarwch Gweithredu, Buddsoddi ac Ariannu	40-41
Nodyn 24 - Symiau a Adroddwyd ar gyfer Dyrannu Adnoddau	41-43
Nodyn 25 - Gweithrediadau Masnachu	43
Nodyn 26 - Lwfansau Aelodau	44
Nodyn 27 - Taliadau i Swyddogion	44-45
Nodyn 28 - Ffioedd Archwilio	45
Nodyn 29 - Grantiau	46
Nodyn 30 - Partïon Cysylltiedig	46-47
Nodyn 31 - Gwariant Cyfalaf ac Ariannu	47-48
Nodyn 32 - Lesoedd	48
Nodyn 33 - Buddion Terfynu	48
Nodyn 34 - Trafodion yn ymwneud â Buddion Ôl-gyflogi	48-53
Nodyn 35 - Natur a Maint y Risg sy'n deillio o Offerynnau Ariannol	54
Nodyn 36 - Ymrwymiadau wrth gefn	55
Cyfrif Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân	56-58
Datganiad Llywodraethu Blynyddol (Atodiad)	1-14

ADRODDIANT

1. Mae'r cyfarwyddyd gweithredol ar gyfer y Gwasanaethau Tân ac Achub yng Nghymru i'w gael yn y Fframwaith Cenedlaethol a luniwyd gan Lywodraeth Cymru. Mae'r Fframwaith Cenedlaethol yn ceisio ehangu rôl y Gwasanaethau Tân ac Achub o safbwynt atal, addysgu ac ymwneud â'r cymunedau y maent yn eu gwasanaethu, gan sicrhau'r un pryd nad amherir ar eu gallu i ymladd tanau. Ar adeg o heriau ariannol eithriadol, mae Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru wedi ymrwymo i barhau i ddarparu gwasanaethau ataliol rhagorol, gwasanaethau gorfodi diogelwch tân, ac ymateb brys i amrywiaeth o ddigwyddiadau, gan gynnwys tân, llifogydd a damweiniau traffig ar y ffyrdd.

Mae Gwasanaethau Tân ac Achub Gogledd Cymru yn paratoi cynlluniau gweithredu blynyddol er mwyn lleihau'r risgiau a gwella gwasanaethau, gyda phwyslais cynyddol ar atal ac addysgu. Mae'r Awdurdod yn parhau â'i ymrwymiad i chwarae ei ran yn creu cymunedau cryfach a diogelach, ond hefyd yn cydnabod y bydd y sefyllfa ariannol ar gyfer y dyfodol yn golygu bod y gallu i gynnal gwasanaethau yn gofyn am lawer o hyblygrwydd a dyfeisgarwch.

Mae'r Awdurdod yn gweithio mewn partneriaeth â gwasanaethau brys eraill, er enghraifft rheolir y portffolio eiddo gan Adran Rheoli Cyfleusterau ar y cyd â Heddlu Gogledd Cymru, ac mae Ystafell Reoli'r Gwasanaeth Tân mewn adeilad sy'n cael ei rannu gyda'r Heddlu yn Llanelwy. Mae'r Awdurdod hefyd yn cymryd rhan mewn nifer o brosiectau eraill sy'n adlewyrchu amcanion y Fframwaith Cenedlaethol, er enghraifft Cymdeithas y Diffoddwyr Tân Ifanc sy'n cael ei rhedeg gan ddiffoddwyr tân pan nad ydynt ar ddyletswydd, gyda changhennau ledled y Gogledd; prosiect y Ffenics sydd wedi bod yn llwyddiannus iawn gyda phobl ifanc yn yr ardal; ac Addysg Diogelwch ar y Ffyrdd mewn partneriaeth â Heddlu Gogledd Cymru a Gwasanaeth Ambiwlans Cymru trwy nifer o ddigwyddiadau Effeithiau Angheuol trwy'r Gogledd.

Mae Datganiad o Gyfrifon yr Awdurdod yn gyhoeddiad sy'n ofynnol dan y gyfraith; a'i ddiben yn bennaf yw darparu gwybodaeth glir ynghylch sefyllfa ariannol a pherfformiad ariannol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru am y flwyddyn ariannol 2015-16.

2(a). Dyma'r datganiadau, a'u dibenion:-

(i) **<u>Datganiad o gyfrifoldebau am y Datganiad o Gyfrifon</u>**

Mae'r datganiad hwn yn dangos y symudiad yn y flwyddyn yn y gwahanol gronfeydd a ddelir gan yr awdurdod, wedi eu dadansoddi yn 'gronfeydd defnyddadwy' (h.y. y rhai y gellir eu defnyddio i ariannu gwariant neu i leihau cyfraniadau gan yr Awdurdodau Cyfansoddol) a chronfeydd eraill wrth gefn. Mae'r Gwarged neu'r (Diffyg) ar y llinell Darpariaeth Gwasanaethau yn dangos gwir gost economaidd darparu gwasanaethau'r awdurdod, a dangosir rhagor o fanylion yn y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant. Mae'r rhain yn wahanol i'r symiau statudol y mae'n rhaid eu codi ar Falans y Gronfa Gyffredinol a ariennir gan gyfraniadau gan y chwe Awdurdod Cyfansoddol. Mae'r Cynnydd / Gostyngiad Net cyn y llinell Trosglwyddiadau i'r Cronfeydd a Glustnodwyd yn dangos Balans y Gronfa Gyffredinol statudol cyn unrhyw drosglwyddiadau a wnaed gan yr Awdurdod yn ôl disgresiwn i neu o'r cronfeydd a glustnodwyd.

(ii) **<u>Y Cyfrif Cynhwysfawr Incwm a Gwariant (CCIG)</u>**

Mae'r datganiad hwn yn dangos y gost cyfrifyddu yn y flwyddyn o ddarparu gwasanaethau yn unol â'r arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol, yn hytrach na'r swm i'w ariannu gan gyfraniadau. Mae gwariant yr Awdurdod yn cael ei ariannu gan gyfraniadau gan y chwe Awdurdod Lleol yng Ngogledd Cymru yn unol â'r rheoliadau; gallai hyn fod yn wahanol i'r gost cyfrifyddu. Dangosir sefyllfa'r cyfraniad yn y Datganiad Symudiad yn y Cronfeydd.

(iii) **Datganiad ar y Sefyllfa Ariannol (Y Fantolen)**

Mae'r Fantolen yn dangos gwerth yr asedau a'r ymrwymiadau a gydnabyddir gan yr Awdurdod fel yr oeddent ar ddyddiad y Fantolen. Mae asedau net yr Awdurdod (asedau llai ymrwymiadau) yn cael eu cyfateb gan y cronfeydd wrth gefn sydd gan yr awdurdod. Adroddir ynghylch y cronfeydd wrth gefn mewn dau gategori. Mae'r categori cyntaf yn gronfeydd y gellir eu defnyddio, h.y. y cronfeydd y gallai'r Awdurdod eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, yn ddibynnol ar yr angen i gadw lefel ddarbodus o gronfeydd wrth gefn ac unrhyw gyfyngiadau statudol ar eu defnydd (e.e. y Gronfa Derbyniadau Cyfalaf na ellir ei defnyddio ond i ariannu gwariant cyfalaf neu ad-dalu dyled). Yr ail gategori o gronfeydd yw'r rhai nad yw'r Awdurdod yn gallu eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau. Mae'r categori hwn yn cynnwys cronfeydd wrth gefn sy'n dal enillion a colledion heb eu gwireddu (e.e. y Gronfa Ailwerthuso), lle na fyddai symiau ond yn dod ar gael i ddarparu gwasanaethau petai'r asedau'n cael eu gwerthu; a chronfeydd sy'n dal gwahaniaethau o ran amseru a ddangosir yn y llinell Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd, sef 'Addasiadau rhwng sail cyfrifyddu a sail ariannu dan y rheoliadau'.

(iv) **Datganiad Llif Arian**

Mae'r Datganiad Llif Arian yn dangos y newidiadau yn arian a chyfwerth ag arian yr awdurdod yn ystod y cyfnod adrodd. Mae'r datganiad yn dangos sut mae'r awdurdod yn creu ac yn defnyddio arian a chyfwerth ag arian trwy gategoreiddio llif arian fel gweithgareddau gweithredu, buddsoddi ac ariannu. Mae swm y llif arian net sy'n codi o'r gweithgareddau gweithredu yn ddangosydd allweddol o'r graddau y mae gweithrediadau'r Awdurdod yn cael eu hariannu trwy gyfraniadau ac incwm grant neu gan dderbynwyr y gwasanaethau a ddarperir gan yr awdurdod. Mae'r gweithgareddau buddsoddi yn dangos y graddau y mae'r all-lifiadau arian wedi eu gwneud ar gyfer adnoddau sydd â'u bwriad o gyfrannu at y modd y gall yr Awdurdod ddarparu gwasanaethau yn y dyfodol. Mae'r llifiadau arian sy'n codi o weithgareddau ariannu yn ddefnyddiol wrth ragweld ceisiadau o lifiadau arian yn y dyfodol gan ddarparwyr cyfalaf (h.y. benthyca) i'r Awdurdod.

(v) **Cyfrif Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân**

Mae hyn yn dangos sefyllfa ariannol cyfrif cronfa bensiwn y Diffoddwyr Tân, gan nodi a oes arian yn ddyledus i'r Awdurdod gan Lywodraeth Cymru neu iddi, a hynny er mwyn cael balans yn y cyfrif, ynghyd â manylion am ei asedau net.

.

(vi) **Datganiad o gyfrifoldebau am y Datganiad o Gyfrifon**

Mae hwn yn gosod cyfrifoldebau priodol yr Awdurdod a'i swyddogion am lunio a chymeradwyo'r Datganiad o Gyfrifon.

Ar dud. 7, rhoddir datganiad ynghylch y cyfrifoldebau dros y datganiad hwn o gyfrifon.

(vii) **Nodiadau i'r Datganiadau Cyfrifyddu**

Mae'r nodiadau'n cyflwyno gwybodaeth am sail llunio'r datganiadau ariannol a'r polisïau cyfrifyddu penodol a ddefnyddiwyd. Maent yn rhoi gwybodaeth na chyflwynir yn unlle arall yn y datganiadau ariannol, ac maent yn berthnasol er mwyn deall y cyfrifon.

2(b). Mae'r Datganiad Symudiad ar Gronfeydd, y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant, y Fantolen, y Datganiad Llif Arian a Chyfrif y Gronfa Bensiwn yn cael eu cefnogi gan nodiadau sy'n darparu gwybodaeth ychwanegol. Mae'r Datganiad o Gyfrifon yn cwrdd â gofynion y Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2015-16 (y Cod) a Chod Ymarfer Adrodd y Gwasanaeth (SeRCOP) a gyhoeddwyd gan y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA), a'r Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2005 a Diwygiadau 2007 i'r Rheoliadau.

3. CRYNODEB O FLWYDDYN ARIANNOL 2015-2016

Gwariant Refeniw 2015-2016

Cymeradwywyd cyllideb o £31,885,845 ar gyfer y flwyddyn gan Aelodau'r Awdurdod. Yn Nodyn 23, ceir rhagor o fanylion am y gwariant gweithredol, sef gwariant gwirioneddol yr Awdurdod heb y newidiadau cyfrifyddu. Roedd y gwariant gwirioneddol yn is na'r hyn a gyllidebwyd, a hynny'n bennaf oherwydd arbedion ar gostau staff o ganlyniad i'r ffaith fod nifer llu'r Diffoddwyr Tân RDS yn is na'r niferoedd y cyllidebwyd ar eu cyfer yn y gyllideb. Roedd yr Awdurdod yn gallu defnyddio'r tanwariant i wrthbwyso pwysau cyllidebol yn y dyfodol drwy ariannu rhan o'r rhaglen gyfalaf drwy gyfraniad o'r gyllideb refeniw, - £641k oedd hynny.

	Cyllideb £000	Gwir £000	Amrywiant £000
Refeniw			
Gwariant	32,843	32,055	(788)
Incwm	(734)	(810)	(76)
Gwariant Net	32,109	31,245	(864)
Cronfeydd a Darpariaethau a Glustnodwyd	(223)	641	864
Cyfraniadau Awdurdodau Unedol	(31,886)	(31,886)	0
(Gwarged) /Diffyg	0	0	0
Cyfalaf			
(gan gynnwys llithriant a ddygwyd drosodd)	12,184	9,968	(2,216)

Derbyniwyd £1,425k arall ar ffurf incwm grant, a oedd wedi cael ei gynnwys yn y cyfrifon rheoli ar dudalen 42 ond na chafodd ei adrodd fel rhan o'r cyfrif refeniw ond fel nodyn ar wahân i'r Awdurdod Tân yn yr Adroddiad Perfformiad Ariannol ym Mehefin 2016.

Mae'r Awdurdod yn mynd i wariant refeniw ar eitemau a ddefnyddir o fewn y flwyddyn fel arfer, a chaiff hyn ei ariannu gan gyfraniadau gan y chwe awdurdod lleol cyfansoddol yn ôl y boblogaeth. Dyma'r cyfraniadau yn 2015-16:

Awdurdod	**Cyfraniad 2015/2016 £**	**Cyfran %**
Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy	5,289,893	16.59
Cyngor Sir Ynys Môn	3,200,523	10.04
Cyngor Gwynedd	5,602,787	17.57
Cyngor Sir Ddinbych	4,360,740	13.68
Cyngor Sir y Fflint	7,033,548	22.06
Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam	6,398,354	20.06
CYFANSWM	31,885,845	

Derbyniodd yr Awdurdod nifer o grantiau refeniw gan Lywodraeth Cymru yn ystod y flwyddyn er mwyn hyrwyddo gwahanol gynlluniau yn y Gogledd. Cyfanswm y grantiau a dderbyniwyd oedd £1.84 miliwn (1.78 miliwn yn 2014-15). Ceir manylion am y grantiau yn Nodyn 28 i'r cyfrifon.

Ffynonellau Refeniw Cyllid sydd yn y Cyfrif Cynhwysfawr Incwm a Gwariant

2014/15 £'000		**2015/16 £'000**
31,772	Cyfraniadau'r Awdurdodau Unedol	**31,886**
1,789	Grantiau Refeniw	**1,841**
22	Llog	**8**
348	Ffioedd a Chostau ac Incwm Arall	**357**

Gwariant Cyfalaf 2015-16

Cyfanswm y gwariant cyfalaf yn ystod y flwyddyn oedd £9.968 miliwn. Ceir rhagor o fanylion yn Nodyn 31 i'r cyfrifon.

2014/15 £'000		**2015/16 £'000**
3,179	Eiddo – Adnewyddu, addasu, adeiladau newydd	8,346
2,568	Cerbydau a Pheiriannau	1,344
907	Offer yr Ochr Weithredol a TGCh	278
6,654	**Cyfanswm y Gwariant Cyfalaf**	**9,968**

Benthyg Cyfalaf

Dan y Cod Materion Ariannol, gall yr Awdurdod ariannu'r rhaglen gyfalaf yn unol â pha ddull bynnag o ariannu sydd fwyaf cost-effeithiol. Yn 2015-2016, ariannwyd y rhaglen gyfalaf yn bennaf gan fenthyciadau allanol (£8,791k), £1,177k oedd y cyllid arall.

Cyflwynwyd adroddiad manwl am weithgarwch ariannol y flwyddyn i'r Awdurdod Tân ar 20 Mehefin 2016, ac mae ar gael ar wefan y Gwasanaeth Tân (www.gwastan-gogcymru.org.uk).

Ymrwymiad Pensiynau

Yn 2015-16, ymddeolodd 8 aelod o staff lifrai amser cyflawn a 2 aelod o staff y system RDS. Bu cynnydd yng nghost net Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân i'r gyllideb refeniw o'i gymharu â'r llynedd, sef £2.43 miliwn (£2.28 miliwn 14/15) oherwydd aelodau newydd yn ymuno â'r cynllun a rhai costau pontio wrth i Ddiffodwyr Tân gael eu trosglwyddo i'r cynllun newydd. Mae'r ymrwymiad o ran ymrwymiadau pensiwn yn y dyfodol wedi gostwng i £239.19m (£265.35m yn 14/15) oherwydd newid yn y rhagdybiaethau actiwaraidd. Mae'r actiwarïaid wedi newid y rhagdybiaethau ar gyfer ailfesur yr ymrwymiad diffiniedig net, ac mae'r rhain yn cynnwys cynnydd yng nghyfradd y disgownt a ddefnyddiwyd; gostyngiad yn y symudiad cyflog byrdymor; ac ail-asesu niferoedd y diffoddwyr tân a fanteisiodd ar yr opsiwn i ymuno ag adran arbennig o Gynllun NFPS 2007. Mae'r newidiadau a gymhwyswyd wedi arwain at lai o ymrwymaid i'r Awdurdod ar gyfer pensiynau Diffoddwyr Tân.

Yr ymrwymiad a aseswyd yn actiwaraidd ar 31 Mawrth 2016 ar gyfer cynllun pensiwn Llywodraeth Leol oedd £11.42m (£12.79m yn 14/15), ac eto roedd y gostyngiad oherwydd newid yn y rhagdybiaethau actiwaraidd a ddefnyddiwyd gan gynnwys cynnydd yng nghyfradd y disgownt a ddefnyddiwyd ac addasiad ar gyfer ataliad cyflog byrdymor.

Dan Safon Cyfrifyddu Rhyngwladol 19 (Buddion Gweithwyr), mae gofyn i'r Awdurdod ddarparu manylion asedau ac ymrwymiadau'r dyfodol ar gyfer pensiynau sy'n daladwy i weithwyr y gorffennol a'r presennol. Amlinelllir hyn yn fanylach yn y datgeliadau i'r cyfrifon.

Costau Ariannu Cyfalaf

Y gost a roddwyd ar gyfrifon refeniw'r gwasanaeth i adlewyrchu cost asedau sefydlog a ddefnyddiwyd i ddarparu gwasanaethau oedd £3.028 miliwn. Dyma gost dybiannol ar gyfer dibrisiant, a gwneir addasiad i'r balans diwedd blwyddyn fel nad yw'n effeithio ar y cyfraniadau sydd eu hangen i ariannu'r gwasanaeth. Y gost wirioneddol i'r gwasanaeth am gyfalaf ariannu yw £466k o log benthyciad, a £2,356k o Ddarpariaeth Isafswm Refeniw a Darpariaeth Refeniw Gwirfoddol.

Mae'r cynnydd mewn benthyciad yn ddibynnol ar nifer o ffactorau; swm y gwariant cyfalaf i'w ariannu trwy fenthyca a dyled y benthyciad i'w dalu'n ôl fel rhan o'r Ddarpariaeth Isafswm Refeniw. Dyled benthyciad yr yr Awdurdod ar 31 Mawrth 2016 oedd £29.672 miliwn.

Darpariaethau a Chronfeydd wrth gefn

Roedd gan yr Awdurdod ddarpariaethau i ddiwallu sawl ymrwymiad i ddod yn sgîl digwyddiadau yn y gorffennol. Y balans ar ddechrau'r flwyddyn oedd £0.794 miliwn. Mae adolygiad o'r darpariaethau a oedd yn cael eu dal ar ddiwedd y flwyddyn wedi arwain at drosglwyddo'r balans gweddilliol o £0.783m i gronfeydd wrth gefn gan nad oes gofyn mwyach i ddal y darpariaethau hyn.

Rhoddwyd arian o'r neilltu mewn cronfa gyfalaf, £1.44 miliwn yn 2013-14 oedd i'w ddefnyddio i ariannu'r rhaglen gyfalaf er er mwyn lleihau ffioedd dyledion yng nghyllidebau'r dyfodol. Yn 2014-15 defnyddiwyd £700k o'r gronfa wrth gefn ac yn 2015-16 defnyddiwyd £340k.

Neilltuwyd cronfeydd a glustnodwyd ar gyfer nifer o brosiectau, y prif rai yw i ymorol am gostau trosglwyddo ar gyfer y prosiect radio ac i ymorol am y gostyngiad yn y cyllid ar gyfer Archwiliadau Diogelwch yn y Cartref. Ni ddefnyddiwyd y cronfeydd wrth gefn yn 2015-16 ond rhagwelir y cânt eu defnyddio yn 2016-17.

Yn Nodiadau 17 ac 18 i'r datganiadau ariannol craidd, ceir rhagor o fanylion am y darpariaethau a'r cronfeydd a ddelir.

Effaith yr Hinsawdd Economaidd sydd ohoni

Roedd yr Aelodau'n cytuno mai'r flaenoriaeth wrth osod y gyllideb ar gyfer 2015-16 oedd cynnal lefel bresennol y gwasanaeth ac na ddylai unrhyw gynnydd i'r gyllideb fod yn ddim mwy na £1 y pen o'r boblogaeth yn ychwanegol yng Ngogledd Cymru – sy'n cyfateb i £699k ar sail yr amcangyfrifon poblogaeth ar gyfer 2015. Ond oherwydd effaith y setliad llywodraeth leol, a'r gostyngiad yn y cyllid i'r awdurdodau cyfansoddol, cytunodd yr Aelodau i gynyddu'r gyllideb fymryn, sef 0.36%, neu £114k. Byddai'r cyllid sy'n weddill i ymorol am bwysau anochel ar y gyllideb yn dod drwy wneud newid i ddarpariaeth gwasanaeth ynghyd â chyfraniad o'r cronfeydd wrth gefn.

4. GWYBODAETH YCHWANEGOL

Mae gwybodaeth ychwanegol am y cyfrifon hyn ar gael gan Drysorydd yr Awdurdod ym Modlondeb, Conwy. Hefyd, mae gan aelodau o'r cyhoedd sydd â diddordeb hawl statudol i ddarllen y cyfrifon cyn i'r archwiliad gael ei gwblhau. Hysbysebir yn y wasg leol fod y cyfrifon ar gael i'w darllen ar wefan Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (www.gwastan-gogcymru.org.uk).

DATGANIAD O GYFRIFOLDEB AM Y DATGANIAD O GYFRIFON

CYFRIFOLDEBAU'R AWDURDOD

Mae'n ofynnol i'r Awdurdod wneu y canlynol:

- gwneud trefniadau i weinyddu ei faterion ariannol yn gywir ac i sicrhau bod gan un o'i swyddogion y cyfrifoldeb am weinyddu'r materion hynny. Yn yr Awdurdod hwn, y cyfryw swyddog yw'r Trysorydd
- rheoli ei faterion i sicrhau defnydd darbodus, effeithlon ac effeithiol o adnoddau a diogelu ei asedau
- cymeradwyo'r Datganiad o Gyfrifon
-

TYSTYSGRIF YR AWDURDOD

Rwy'n cymeradwyo Datganiad Cyfrifion Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru fe ar 31 Mawrth 2016

ARWYDDWYD:____ DYDDIAD:19/09/2016
Y Cynghoryded Meirick Lloyd Davies

Cadeirydd, Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

CYFRIFOLDEBAU'R TRYSORYDD

Y Trysorydd sy'n gyfrifol am baratoi Datganiad o Gyfrifon yr Awdurdod yn unol ag arferion priodol fel y nodir yng Nghod Ymarfer CIPFA/LASAAC ar Gyfrifyddu Awdurdod Lleol yn y Deyrnas Unedig (y Cod). Mae'n ofynnol i'r Datganiad o Gyfrifon gyflwyno darlun cywir a theg o sefyllfa ariannol yr Awdurdod ar y dyddiad cyfrifyddu a'i incwm a'i wariant am y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2016.

Wrth baratoi'r Datganiad o Gyfrifon, mae'r Trysorydd wedi:

- dethol polisïau cyfrifyddu addas, ac yna wedi eu defnyddio'n gyson;
- gwneud dyfarniadau ac amcangyfrifiadau a oedd yn rhesymol a darbodus;
- cydymffurfio â Chod awdurdodau lleol.

Mae'r Trysorydd hefyd wedi gwneud y canlynol:

- cadw cofnodion cyfrifyddu cywir a oedd yn gyfoes;
- cymryd camau rhesymol i atal a darganfod twyll ac anghysonerau eraill.

TYSTYSGRIF Y TRYSORYDD

DATGANIAD O GYFRIFON 2015-2016

Rwy'n tystio bod y cyfrifon yn darparu golwg gwir a theg o sefyllfa ariannol yr Awdurdod ar 31 Mawrth 2016 a'i incwm a'i wariant am y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny.

ARWYDDWYD:____ DYDDIAD:19/09/2016
D DOCX ACMA MBA BA Hons
Trysorydd Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

ADRODDIAD YR ARCHWILYDD ANNIBYNNOL I AELODAU AWDURDOD TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU

Rwyf wedi archwilio datganiadau cyfrifyddu a nodiadau cysylltiedig

- Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru; a
- Chyfrif Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân

ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2016 o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Mae datganiadau cyfrifyddu Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru yn cynnwys y Datganiad Symud Cronfeydd wrth Gefn, y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, y Fantolen a'r Datganiad Llif Arian Parod.

Mae datganiadau cyfrifyddu Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân yn cynnwys Cyfrif y Gronfa a'r Datganiad Asedau Net.

Y fframwaith adrodd ariannol a gymhwyswyd wrth eu paratoi yw'r gyfraith berthnasol a'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2015/16 sy'n seiliedig ar y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS).

Priod gyfrifoldebau'r swyddog ariannol cyfrifol ac Archwilydd Cyffredinol Cymru

Fel yr esbonnir yn fanylach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau ar gyfer y Datganiad Cyfrifon, mae'r swyddog ariannol cyfrifol yn gyfrifol am baratoi'r datganiad cyfrifon, gan gynnwys datganiadau cyfrifyddu Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân, sy'n rhoi darlun cywir a theg.

Fy nghyfrifoldeb i yw archwilio'r datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig yn unol â'r gyfraith berthnasol a'r Safonau Archwilio Rhyngwladol (y DU ac Iwerddon). Mae'r safonau hynny yn ei gwneud yn ofynnol i mi gydymffurfio â Safonau Moesegol y Cyngor Adroddiadau Ariannol ar gyfer Archwilwyr.

Cwmpas yr archwiliad o'r datganiadau cyfrifyddu

Mae a wnelo archwiliad â chael tystiolaeth am y symiau a'r datgeliadau yn y datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig i roi sicrwydd rhesymol nad oes unrhyw gamddatganiadau perthnasol yn y datganiadau cyfrifyddu na'r nodiadau cysylltiedig, boed hynny drwy dwyll neu wall. Mae hyn yn cynnwys asesu'r canlynol: a yw'r polisïau cyfrifyddu yn briodol i amgylchiadau Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a Chronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân ac a ydynt wedi'u cymhwyso'n gyson a'u datgelu'n ddigonol; rhesymoldeb amcangyfrifon cyfrifyddu arwyddocaol a wnaed gan y swyddog ariannol cyfrifol a'r ffordd y cyflwynwyd y datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig yn gyffredinol.

Yn ogystal, darllenaf yr holl wybodaeth ariannol ac anariannol yn yr Adroddiad Naratif er mwyn nodi anghysondebau perthnasol â'r datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig archwiliedig a nodi unrhyw wybodaeth sy'n ymddangos fel pe bai'n berthnasol anghywir ar sail y wybodaeth a ddaw i law wrth i mi gyflawni'r archwiliad neu sy'n berthnasol anghyson â'r wybodaeth honno. Os dof yn ymwybodol o unrhyw gamddatganiadau neu anghysondebau perthnasol amlwg, ystyriaf y goblygiadau i'm hadroddiad.

Barn ar ddatganiadau cyfrifyddu Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

Yn fy marn i, mae'r datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig:

- yn rhoi darlun cywir a theg o sefyllfa ariannol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru ar 31 Mawrth 2016 ynghyd â'i incwm a'i wariant am y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny; ac
- maent wedi'u paratoi'n briodol yn unol â'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2015-16.

Barn ar ddatganiadau cyfrifyddu cronfa bensiwn y Diffoddwyr Tân

Yn fy marn i, mae cyfrifon y gronfa bensiwn a'r nodiadau cysylltiedig:

- yn rhoi darlun cywir a theg o drafodion ariannol Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân yn ystod y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2016 ac o swm a natur asedau a rhwymedigaethau'r gronfa ar y dyddiad hwnnw, ac
- maent wedi'u paratoi'n briodol yn unol â'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2015-16.

Barn ar faterion eraill

Yn fy marn i, mae'r wybodaeth a geir yn yr Adroddiad Naratif yn gyson â'r datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig.

Materion y cyflwynaf adroddiad arnynt drwy eithriad

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w nodi o ran y materion canlynol, y cyflwynaf adroddiad i chi arnynt os bydd yr amgylchiadau canlynol yn berthnasol, yn fy marn i:

- ni chadwyd cofnodion cyfrifyddu priodol;
- nid yw'r datganiadau ariannol yn gyson â'r cofnodion a'r ffurflenni cyfrifyddu; neu
- nid wyf wedi derbyn yr holl wybodaeth ac esboniadau sydd eu hangen arnaf ar gyfer fy archwiliad;
- nid yw'r Datganiad Llywodraethu yn adlewyrchu cydymffurfiaeth â'r canllawiau.

Tystysgrif cwblhau archwiliad

Ardystiaf fy mod wedi cwblhau'r archwiliad o gyfrifon Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru yn unol â gofynion Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a Chod Ymarfer Archwilio Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Dros ac ar ran
Huw Vaughan Thomas
Archwilydd Cyffredinol Cymru
27 Medi 2016

Swyddfa Archwilio Cymru
24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd
CF11 9LJ

DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

DATGANIAD SYMUDIAD MEWN CRONFEYDD

Symudiad yn y Datganiad Cronfeydd wrth gefn ar gyfer blynyddoedd yn diweddu 31 Mawrth 2015 & 2016	Nodyn	Balans Cronfa Gyffredinol	Cronfeydd wrth gefn grant a glustnodwyd	Cronfa wrth gefn talebau cyfalaf	Cyfanswm Cronfeydd wrth gefn gellid ei defnyddio	Cronfeydd wrth Gefn annefnyddiol	Cyfanswm Cronfeydd wrth Gefn yr Awdurdod
		£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Balans 31 Mawrth 2014		**1,725**	**1,746**	**0**	**3,471**	**(230,794)**	**(227,323)**
Symudiad mewn Cronfeydd wrth Gefn 2014-15							
Gweddill neu (Diffyg) ar y Darpariaeth o Wasanaethau		(9,642)	0	0	(9,642)	0	(9,642)
Incwm a Gwariant arall cynhwysfawr		0	0	0	0	(24,246)	(24,246)
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		**(9,642)**	**0**	**0**	**(9,642)**	**(24,246)**	**(33,888)**
Cyweiriadau rhwng sail cyfrifyddu a sail cronfa o dan y rheoliadau	6	10,158	(704)	(22)	9,432	(9,432)	0
(Cynnydd)/Gostyngiad Net cyn trosi i'r Cronfeydd wrth Gefn a glustnodwyd		516	(704)	(22)	(210)	(33,678)	(33,888)
Cyweiriad		0	0	0	0	0	0
Trosiannau i/(o) Cronfeydd wrth Gefn a glustnodwyd		(424)	525	22	123	(123)	0
(Cynnydd)/Gostyngiad yn 2014/15	**7**	**92**	**(179)**	**0**	**(87)**	**(33,801)**	**(33,888)**
Balans 31 Mawrth 2015		**1,817**	**1,567**	**0**	**3,384**	**(264,595)**	**(261,211)**

Symudiad yn Natganiad Cronfeydd wrth Gefn	Nodyn	Balans Cronfa Gyffredinol	Cronfeydd wrth gefn grant ac glustnodwyd	Cronfa wrth gefn talebau cyfalaf	Cyfanswm Cronfeydd wrth gefn gellid ei defnyddio	Cronfeydd wrth Gefn annefnyddiol	Cyfanswm Cronfeydd wrth Gefn yr Awdurdod
		£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Balans 31 Mawrth 2015		**1,817**	**1,567**	**0**	**3,384**	**(264,595)**	**(261,211)**
Symudiad mewn Cronfeydd wrth Gefn yn ystod 2015/16							
Gweddill neu (Diffyg) ar y Darpariaeth o Wasanaethau		(11,427)	0	0	(11,427)	0	(11,427)
Incwm a Gwariant arall cynhwysfawr		0	0	0	0	45,239	45,239
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		**(11,427)**	**0**	**0**	**(11,427)**	**45,239**	**33,812**
Cyweiriadau rhwng sail cyfrifyddu a sail cronfa o dan y rheoliadau	6	12,210	(338)	(25)	11,847	(11,847)	0
(Cynnydd)/Gostyngiad Net cyn trosi i'r Cronfeydd wrth Gefn a glustnodwyd		783	(338)	(25)	420	33,392	33,812
Cyweiriad		0	0	0	0	0	0
Trosiannau i/(o) Cronfeydd wrth Gefn a glustnodwyd		69	(3)	25	91	(91)	0
(Cynnydd)/Gostyngiad yn 2015/16	7	**852**	**(341)**	**0**	**511**	**33,301**	**33,812**
Balans 31 Mawrth 2016		**2,669**	**1,226**	**0**	**3,895**	**(231,294)**	**(227,399)**

Y CYFRIF CYNHWYSFAWR INCWM A GWARIANT

2014/15				2015/16			
Gwariant Gros	Incwm Gros	Gwariant Net		Nodyn	Gwariant Gros	Incwm Gros	Gwariant Net
£'000	£'000	£'000			£'000	£'000	£'000
2,079	(66)	2,013	Diogelwch Tân Cymunedol - Arolygiad ac Ardystiad		2,507	(56)	2,451
5,065	(1,184)	3,881	Diogelwch Tân Cymunedol - Atal ac Addysgu		5,561	(963)	4,598
20,266	(903)	19,363	Diffodd Tân - Ymateb Gweithredol		23,377	(1,108)	22,269
4,173	(57)	4,116	Diffodd Tân - Cyfathrebu a throi allan		4,453	(50)	4,403
231	(3)	228	Diffodd Tân - Diogelu Cyflenwadau dwr		212	(2)	210
199	0	199	Costau Craidd Corfforaethol a Democrataidd		214	0	214
7	0	7	Costau heb eu dosbarthu		13	0	13
32,020	**(2,213)**	**29,807**	**Cost Gwasanaethau**		**36,337**	**(2,179)**	**34,158**
541	(22)	519	Gwariant Gweithredu Arall	**8**	643	(25)	618
11,110	(22)	11,088	Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi	**9**	8,544	(7)	8,537
0	(31,772)	(31,772)	Cyfraniadau gan Awdurdodau Cyfansoddol	**10**	0	(31,886)	(31,886)
		9,642	**(Gweddill) neu Ddiffyg ar Ddarpariaeth o Wasanaethau**				**11,427**
		(113)	Gweddill neu ddiffyg ar ailbrisio eiddo ac asedau offer	**20**			(8,879)
		24,359	Ailfesur yr Ymrwymiad Buddion Diffiniedig Net	**20**			(36,360)
		24,246	**(Incwm) a Gwariant Cynhwysfawr Arall**				**(45,239)**
		33,888	**Cyfanswm (Incwm) a Gwariant Cynhwysfawr**				**(33,812)**

Y FANTOLEN

31 Mawrth 2015		Nodyn	31 Mawrth 2016
£'000			**£'000**
41,214	Eiddo ac Offer	11	53,461
0	Asedau nas ellid eu cyffwrdd	11	0
41,214	**Asedau Hir Dymor**		**53,461**
471	Rhestr Eiddo	14	518
1,021	Dyledwyr	15	1,179
2,910	Arian a chyfwerth ariannol	16	495
4,402	**Asedau Cyfredol**		**2,192**
9,021	Benthyca tymor byr	12	13,456
2,943	Credydwyr tymor byr	17	2,736
127	Darpariaethau	18	0
12,091	**Rhwymedigaethau Cyfredol**		**16,192**
278,140	Rhwymedigaeth Pensiwn	34	250,612
667	Darpariaethau	18	0
15,929	Benthyca Hir Dymor	12	16,216
294,736	**Rhwymedigaethau Hir Dymor**		**266,828**
(261,211)	**Asedau Net**		**(227,367)**
3,384	Cronfeydd wrth Gefn gellid defnyddio	19	3,830
(264,595)	Cronfeydd wrth Gefn nas ellid defnyddio	20	(231,197)
(261,211)	**Cyfanswm Cronfeydd wrth Gefn**		**(227,367)**

DATGANIAD LLIF ARIAN

2014/15		Nodyn	2015/16
£'000			£'000
9,642	Gweddill/Diffyg Net ar Ddarpariaeth o Wasanaethau		11,395
(13,633)	Addasiadau i'r Net (Gweddill) neu Ddiffyg ar Ddarpariaeth o Wasanaethau ar gyfer Symudiadau di-ariannol	21	(10,176)
(384)	Addasiadau i Eitemau wedi'u cynnwys yn y net (Gweddill) neu Ddiffyg ar Ddarpariaeth o Wasanaethau sy'n Weithgareddau Buddsoddi ac Ariannu	21	(458)
(4,375)	Llif Arian Net o Weithgareddau gweithredu	21	761
5,266	Gweithgareddau Buddsoddi	22	8,791
(2,270)	Gweithgareddau ariannu	23	(7,137)
(1,379)	Net (Cynnydd) neu Ostyngiad mewn arian neu gyfwerth ariannol		2,415
(1,531)	**arian a chyfwerth ariannol ar ddechrau'r cyfnod adroddi**		**(2,910)**
(2,910)	**Arian a chyfwerth ariannol ar ddiwedd y cyfnod adroddi**	16	**(495)**

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL

DATGANIAD O BOLISÏAU CYFRIFYDDU

1. CYFFREDINOL

Mae'r Datganiad o Gyfrifon yn crynhoi trafodion yr Awdurdod am flwyddyn ariannol 2015-16, a'i sefyllfa ar ddiwedd y flwyddyn ar 31 Mawrth 2016. Mae'n ofynnol i'r Awdurdod baratoi Datganiad blynyddol o Gyfrifon dan Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2005, ac mae'r Rheoliadau hynny yn ei gwneud yn ofynnol iddynt gael eu paratoi gydag arferion cyfrifyddu priodol. Yn bennaf, mae'r arferion hyn yn cynnwys y Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2015-16 (y Cod) a Chod Ymarfer Adrodd y Gwasanaeth 2015-16 (SERCOP), a gefnogir gan Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS) a'r cyfarwyddyd statudol a gyhoeddwyd dan Adran 12 o Ddeddf 2003.

Yr arfer cyfrifyddu a fabwysiadwyd yn y Datganiad o Gyfrifon yw cost hanesyddol yn bennaf, a hwnnw wedi ei addasu trwy ailwerthuso rhai categorïau o asedau anghyfredol ac offerynau ariannol.

Mae'r gymhareb rhwng Ymrwymiadau Cyfredol ac Asedau Cyfredol yn uchel, a byddai hyn yn dangos fod gan yr Awdurdod broblem gyda hylifedd efallai o ran bod heb ddigon o adnoddau ar gael i ddiwallu ei rwymedigaethau tymor byr. Fodd bynnag, mae modd i'r Awdurdod gael gafael yn rhwydd ar fenthyciadau gan Fwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus a ffynonellau eraill, ac nid oes risg sylweddol os bydd yn methu cael cyllid i gwrdd â'i rwymedigaethau.

2. INCWM A GWARIANT

Yn y cyfrifon refeniw, rhoddir cyfrif am yr incwm a'r gwariant, yn net o TAW, yn bennaf yn y flwyddyn y maent yn codi, nid pan wneir neu pan dderbynnir y taliadau arian parod. Yn arbennig:

- Rhoddir cyfrif am y ffioedd, costau a rhenti sy'n ddyledus gan gwsmeriaid fel incwm ar y dyddiad y mae'r Awdurdod yn darparu'r nwyddau neu'r gwasanaethau perthnasol.
- Cofnodir y cyflenwadau fel gwariant pan gânt eu defnyddio – pan fo bwlch rhwng y dyddiad yn cael eu derbyn a phryd y cânt eu defnyddio, nodir hwy fel stoc ar y Fantolen.
- Nodir gwaith fel gwariant pan fydd wedi ei gwblhau, a chyn hynny caiff ei nodi ar y Fantolen fel gwaith yn mynd rhagddo.
- Rhoddir cyfrif am y llog sy'n daladwy ar fenthyciadau ac sy'n dderbynadwy ar fuddsoddiadau ar sail y gyfradd llog sydd mewn grym ar gyfer yr offeryn ariannol perthnasol yn hytrach na'r llif arian sy'n cael ei osod neu ei benderfynu gan y contract.
- Pan fo incwm a gwariant wedi ei gydnabod, ond nad oes arian wedi ei dderbyn na'i dalu, cofnodir dyledwr neu gredydwr y swm perthnasol ar y Fantolen. Pan fo amheuaeth a fydd dyledion yn cael eu setlo, ysgrifennir balans y dyledwyr a nodir cost ar y refeniw am yr incwm na fydd modd ei chasglu efallai.
- Pan fo taliadau'n ymwneud â gwasanaethau sy'n pontio mwy nag un flwyddyn ariannol, gall un taliad gael ei gydnabod yn y flwyddyn pryd y cafodd y taliad ei wneud.

3. ARIAN A CHYFWERTH AG ARIAN

Arian yw arian mewn llaw ac adnau gyda sefydliadau ariannol sy'n daladwy heb gost ar rybudd o ddim mwy na 24 awr. Cyfwerth ag arian yw buddsoddiadau sy'n aeddfedu ymhen tri mis neu lai o ddyddiad caffael, ac maent i'w troi'n symiau hysbys o arian gyda risg ansylweddol o newid gwerth.

Yn y Datganiad Llif Arian, dangosir yr arian a'r cyfwerth ag arian yn net o orddrafftiau banc sy'n daladwy ar gais ac sy'n rhan annatod o reolaeth arian yr Awdurdod.

4. COSTAU AR Y REFENIW AM ASEDAU ANGHYFREDOL

Darperir dibrisiad ar gyfer cerbydau ar sail llinell syth, gyda chaffaeliadau'n cael eu dibrisio yn y flwyddyn ar ôl eu prynu. Mae adeiladau wedi eu dibrisio ar sail llinell syth dros oes ddefnyddiol amcangyfrifiedig yr asedau, fel y cyflenwyd gan Wilks Head and Eve, y Syrfëwyr Siartredig.

Caiff dibrisiad ei godi ar adrannau'r gwasanaeth o fewn y cyfrif incwm a gwariant. Caiff y swm hwn ei gredydu ar Falans y Gronfa Gyffredinol, felly mae'n cael effaith niwtral ar y cyfraniadau a wneir gan yr awdurdodau cyfansoddol.

Caiff asedau eu dibrisio gan ddefnyddio'r dull llinell syth dros y cyfnodau canlynol:-

Adeiladau	20-75 blynedd
Seilwaith	10-20 blynedd
Cerbydau, Peiriannau ac Offer	3-20 blynedd
Asedau Anniriaethol	5-15 blynedd

Nid yw'n ofynnol i'r Awdurdod godi ardoll i ariannu dibrisiad, ailwerthusiad a cholledion amhariadau neu amorteiddiad. Fodd bynnag, y mae'n ofynnol iddo wneud cyfraniad blynyddol o'r refeniw at y gostyngiad yn ei ofyniad benthyca cyffredinol. Fodd bynnag, mae'r cyfraniad o Fantolenni'r Gronfa Gyffredinol (MRP) yn cymryd lle'r dibrisiad, ailwerthusiad a cholledion amhariadau ac amorteiddiad drwy drosglwyddiad addasu gyda'r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn y Symudiad mewn Cronfeydd am y gwahaniaeth rhwng y ddau.

5. BUDDION GWEITHWYR

Buddion yn daladwy yn ystod cyflogaeth

Bydd cyflogau a thaliadau'n gysylltiedig â chyflogaeth yn cael eu cydnabod yn y cyfnod pryd y derbynnir y gwasanaeth gan y gweithwyr. Mae cost hawliad seibiant blynyddol a enillwyd ond na chymerwyd gan y gweithwyr ar ddiwedd y cyfnod yn cael ei chydnabod yn y datganiadau ariannol i'r graddau y mae gan y gweithwyr hawl i gario seibiant drosodd i'r cyfnod canlynol.

Buddion terfynu

Buddion terfynu yw symiau sy'n daladwy o ganlyniad i benderfyniad a wneir gan yr Awdurdod i derfynu cyflogaeth swyddog cyn y dyddiad ymddeol arferol neu benderfyniad swyddog i dderbyn diswyddiad gwirfoddol, a chânt eu talu ar sail croniadau i'r Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant ar yr adeg cynharaf o blith yr adeg pryd na all yr awdurdod mwyach dynnu'r cynnig am y buddion hynny neu pryd mae'r awdurdod yn cydnabod costau ar gyfer ailstrwythuro.

6. BUDDION ÔL-CYFLOGI

Mae'r Awdurdod yn cymryd rhan mewn dau gynllun pensiwn gwahanol, sy'n diwallu anghenion grwpiau gwahanol o weithwyr. Dyma'r cynlluniau:

Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân (CPDT)

Mae cynllun pensiwn y diffoddwyr tân yn gynllun gyda buddion, nad yw'n cael ei ariannu, ac ystyr hynny yw nad oes unrhyw asedau buddsoddi wedi eu casglu i gwrdd â'r ymrwymiadau o ran pensiynau a rhaid creu arian i gwrdd â'r taliadau pensiwn eu hunain pan maent yn ddyledus. Mae cyfraniadau'r gweithiwr a'r cyflogwr yn seileidig ar gyfran o'r cyflog pensiynadwy a osodir yn genedlaethol gan Lywodraeth Cymru, ac mae hyn yn destun ailwerthusiad bob tair blynedd gan Adran Actiwari'r Llywodraeth.

Caiff y gronfa bensiwn ei thrin fel datganiad incwm a gwariant ar wahân yn y Datganiad o Gyfrifon, ac mae'n cael ei neilltuo er mwyn sicrhau eglurder, gweler Nodyn 19, 33 a 'Chyfrif Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân' ar dud. 52 i gael rhagor o fanylion. Trwy'r gronfa bensiwn y mae'r Awdurdod yn cyflawni ei gyfrifoldeb o ran talu pensiynau swyddogion sydd wedi ymddeol, y rhai sy'n eu goroesi ac eraill sy'n gymwys am fuddion dan y cynllun.

Caiff ymrwymiad tymor hir amcangyfrifiedg yr Awdurdod Tân ac Achub i dalu'r costau eu hun eu datgelu gan Nodyn i'r cyfrifon fel sy'n ofynnol gan IAS 19.

Staff yr Ochr Gefnogol a'r Ystafell Reoli

Dyma gynllun a ariennir, gyda'r pensiwn yn cael ei dalu o'r cronfeydd buddsoddi gwaelodol a reolir gan gronfa bensiwn Cyngor Sir y Fflint (y 'gronfa') sy'n rhan o'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (CPLlL). Actiwarïaid sy'n pennu cyfradd cyfraniad y cyflogwr. Mae rhagor o gostau'n codi mewn perthynas â rhai pensiynau a delir i weithwyr sy'n ymddeol ar sail heb ei ariannu. Gweler Nodyn 33 am ragor o fanylion.

7. DIGWYDDIADAU AR ÔL Y CYFNOD ADRODD

Digwyddiadau ar ôl y cyfnod adrodd yw'r digwyddiadau hynny, boed ffafriol neu anffafriol, sy'n digwydd rhwng diwedd y cyfnod adrodd a'r dyddiad y mae'r datganiadau ariannol wedi eu hawdurdodi i gael eu cyhoeddi. Gellir nodir dau fath o ddigwyddiad.

a) y rheini sy'n darparu tystiolaeth o amodau a oedd yn bodoli ar ddiwedd y cyfnod adrodd (digwyddiadau sy'n addasu ar ôl y cyfnod adrodd), a
b) y rheini sy'n dangos amodau a gododd ar ôl y cyfnod adrodd (digwyddiadau nad ydynt yn addasu ar ôl y cyfnod adrodd).

8. EITEMAU EITHRIADOL

Pan fo eitemau incwm a gwariant yn bwysig, datgelir eu natur a'u swm ar wahân, naill yn y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant neu yn y nodiadau i'r cyfrifon, gan ddibynnu ar ba mor arwyddocaol yw'r eitemau i ddeall perfformiad ariannol yr Awdurdod.

9. ADDASIADAU I'R CYFNOD BLAENOROL, NEWIDIADAU MEWN POLISÏAU CYFRIFYDDU AC AMCANGYFRIFON A GWALLAU

Gall addasiadau i'r cyfnod blaenorol godi o ganlyniad i newid mewn polisïau cyfrifyddu neu i gywiro gwall pwysig. Rhoddir cyfrif yn rhagolygol am newidiadau mewn amcangyfrifon cyfrifyddu, h.y. yn y flwyddyn gyfredol a'r blynyddoedd i ddod pryd y bydd y newid yn effeithio arnynt ac nad ydynt yn arwain at addasiad cyn y cyfnod.

Ni chaiff newidiadau i bolisïau eu gwneud ond pan fo hynny'n ofynnol gan arferion cyfrifyddu priodol neu bod y newid yn darparu gwybodaeth fwy dibynadwy neu berthnasol ynglŷn ag effeithiau trafodion, digwyddiadau ac amodau eraill ar sefyllfa ariannol neu berfformiad ariannol yr Awdurdod. Pan gaiff newid ei wneud, caiff ei wneud am yn ôl (oni bai y nodir fel arall) trwy addasu balansau agoriadol a symiau cymharol ar gyfer y cyfnod blaenorol fel petai'r polisi newydd wedi cael ei ddilyn erioed.

10. OFFERYNNAU ARIANNOL

Y diffiniad o Offeryn Ariannol yw 'unrhyw gytundeb sy'n achosi ased ariannol un endid ac ymrwymiad ariannol neu offeryn ecwiti un arall'. Bydd ymrwymiadau ariannol (benthyciadau) ac asedau ariannol (buddsoddiadau) yn cael eu mesur i ddechrau ar werth teg, ac yn cael eu cario ar eu cost amorteiddiedig. Bydd y llog blynyddol a delir ac a dderbynir yn y cyfrif Incwm a Gwariant yn seiliedig ar swm cludo'r benthyciad neu'r buddsoddiad wedi ei luosogi gan gyfradd effeithiol y llog ar gyfer yr offeryn. O ran pob benthyciad a buddsoddiad sydd gan yr Awdurdod, y symiau sydd yn y Fantolen yw'r prifswm sy'n aros, ynghyd ag unrhyw log cronedig am y flwyddyn.

11. BUDDSODDIADAU

Dangosir y buddsoddiadau yn y Fantolen ar eu cost i'r Awdurdod, a chânt eu heitemeiddio mewn Nodyn ar wahân.

12. TRAFODION ARIAN TRAMOR

Mae'r rhan fwyaf o drafodion yr Awdurdod mewn punnoedd sterling. Pan fo'r Awdurdod wedi cael trafodion mewn arian tramor, caiff yr arian ei drosi i bunnoedd sterling ar y gyfradd gyfnewid pryd y gwnaed y trafodion. Pan fo'r cyfarpar wedi cael ei brynu o dramor, bu'n rhaid talu am y nwyddau yn arian y wlad lle digwyddodd y trafodyn.

13. RHOI CYFRIF AM GRANTIAU'R LLYWODRAETH

Ni ellir rhoi grantiau'r Llywodraeth yn erbyn asedau sefydlog, ond bydd grantiau'r llywodraeth (a chyfraniadau eraill) yn cael eu cydnabod ar unwaith yn y Cyfrif Cynhwysfawr Incwm a Gwariant pan fo'r amodau gofynnol wedi cael eu bodloni. Yna, trosglwyddir yr incwm i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf neu'r Cyfrif Grantiau Cyfalaf Heb eu Defnyddio, yn ddibynnol ar p'un ai bydd wedi ei ddefnyddio ai peidio. Yn ei hanfod, defnyddir Grantiau'r Llywodraeth a ddyfernir ar gyfer cynlluniau cyfalaf fel ffynhonnell arian ar gyfer y rhaglen gyfalaf.

14. RHESTRAU STOC

Mae rhestrau stoc wedi cael eu prisio gan ddefnyddio FIFO (First In First Out) neu fformiwlâu cost ar gyfartaledd wedi eu pwysoli. Pan fo telerau taliadau gohiriedig ar gyfer prynu rhestrau stoc, ystyrir hyn yn drefniant ariannu, ac mae'r gwahaniaeth rhwng y pris a fyddai wedi cael ei dalu o dan delerau credyd "arferol" a'r swm a dalwyd mewn gwirionedd wedi cael ei gydnabod fel gwariant llog dros y cyfnod ariannu.

15. LESOEDD

Lesoedd Cyllid

Pan mai'r Awdurdod sy'n cynnal pob risg a gwobr bod yn berchen ar ased ar les, caiff yr ased ei chofnodi fel Eiddo, Peiriannau ac Offer a chofnodir ymrwymiad cyfatebol. Y gwerth a gydnabyddir ar gyfer y ddau yw'r isaf o werth teg yr ased neu werth presennol isafswm y taliadau les, wedi ei ddisgowntio gan ddefnyddio'r gyfradd llog sy'n ymhlyg yn y les. Y gyfradd llog sy'n ymhlyg yw'r hyn sy'n cynhyrchu cyfradd llog rheolaidd a chyson ar yr ymrwymiad sy'n weddill. Caiff yr ased a'r ymrwymiad eu cydnabod ar gychwyn y les, a chânt eu dadgydnabod pan gaiff yr ymrwymiad ei ryddhau, ei ganslo neu pan ddaw i ben. Caiff y rhent blynyddol ei rannu rhwng ad-dalu'r ymrwymiad a'r cost cyllido. Caiff y gost cyllido flynyddol ei chyfrifo trwy roi'r gyfradd llog sy'n ymhlyg at yr ymrwymiad sy'n weddill, a chaiff ei chodi ar y Costau Ariannu yn y Datganiad Cynhwysfawr Incwm.

Lesoedd Gweithredu

Pan fo asedau ar gael i'w defnyddio dan drefniadau les, caiff y rhenti sy'n daladwy eu codi ar gyfrif y gwasanaeth priodol ar sail llinell syth, ni waeth beth fo'r trefniadau talu. Gan nad yw'r Awdurdod yn berchen ar yr asedau hyn, nid yw'r costau'n ymddangos yn y Fantolen. Felly hefyd, caiff yr ymrwymiad i dalu costau rhentu yn y dyfodol eu heithrio, ond atodir Nodyn ar wahân i'r Fantolen.

16. DYRANNU COSTAU GWEINYDDOL CANOLOG

Mae'r gwasanaethau gweinyddol canolog mawr, megis Cyllid, Rheoli Eiddo a'r Gefnogaeth Gyfreithiol a Gweinyddol yn cael eu prynu gan Awdurdodau Lleol eraill. Mae'r costau hyn, a chostau gweinyddiaeth ganolog yn yr Awdurdod Tân, wedi cael eu dyrannu i wasanaethau rheng-flaen yn unol â Datganiad CIPFA ar Gyfrifyddu Gorbenion a Chod Ymarfer Cyfrifyddu Gwerth Gorau, ac eithrio:

- Craidd Corfforaethol a Democrataidd – costau sy'n ymwneud â statws yr Awdurdod fel sefydliad amlswyddogaethol a democrataidd.
- Costau heb eu dosrannu – cost y buddion yn ôl disgreisiwn a roddir i weithwyr sy'n ymddeol a cholledion amhariadau i'w codi ar Asedion a Ddelir ar Werth.

Diffinir y ddau gategori costau hyn yn SeRCOP, a rhoddir cyfrif amdanynt fel penawdau ar wahân yn y Cyfrif Cynhwysfawr Incwm a Gwariant, fel rhan o Gost Gwasanaethau.

17. EIDDO, PEIRIANNAU AC OFFER

Cydnabod
Caiff Eiddo, Peiriannau ac Offer eu cyfalafu pan:

- mae'n cael ei gadw i'w ddefnyddio i ddarparu gwasanaethau neu i ddibenion gweinyddol;
- mae'n debygol y bydd buddion economaidd yn y dyfodol yn llifo i'r Awdurdod, neu y bydd gwasanaeth yn debygol o gael ei ddarparu iddo;
- mae disgwyl iddo gael ei ddefnyddio am fwy nag un flwyddyn ariannol;
- gellir mesur cost yr eitem yn ddibynadwy;
- mae'r eitemau'n rhan o gost gychwynnol cyfarparu neu sefydlu adeilad newydd neu wrth adnewyddu gorsaf neu swyddfeydd, ni waeth beth fo'u cost unigol neu ar y cyd. Pan fo ased mawr, er enghraifft adeilad, yn cynnwys nifer o gydrannau gyda gwahaniaeth mawr yn oes yr ased, e.e. peiriannau ac offer, yna caiff y cydrannau hyn eu trin fel asedau ar wahân, a'u dibrisio dros eu hoes economaidd ddefnyddiol eu hunain.

£1000 yw'r lefel de Minimus ar gyfer cyfalafau asedau.

Oes Economaidd Ddefnyddiol Asedau

Caiff yr asedau eu dal gan y gwasanaeth am eu hoes economaidd ddefnyddiol am y cyfnodau a ganlyn;

Adeiladau	20-75 blynedd
Seilwaith	10-20 blynedd
Cerbydau, Peiriannau ac Offer	3-20 blynedd
Asedau Anniriaethol	5-15 blynedd

Asedau Anarbenigol yr Ochr Weithredol ac Anweithredol

Mae tir ac adeiladau anarbenigol yr ochr weithredol ac anweithredol yn cael eu cario drosodd ar Werth Teg, sy'n cael ei bennu fel arfer yn ôl tystiolaeth y farchnad, sef yn gyffredinol y gwerth ar y farchnad agored, ond mae'r Cod yn caniatáu i'r rhain gael eu cario drosodd ar y gwerth defnydd presennol.

Asedau o Natur Arbenigol

O ran asedau o natur arbenigol lle nad oes unrhyw dystiolaeth ar y farchnad, mae amcangyfrif o werth teg wedi cael ei seilio ar Gost Amnewid Dibrisiedig (*Depreciated Replacement Cost (DRC*)), gyda'r prisiad yn Ased Cyfwerth Modern (*Modern Equivalent Asset (MEA*)) gan ddefnyddio'r dull "adeiladu ar unwaith". Mae gorsafoedd tân yn cael eu cynnwys yn y categori hwn.

Tir ac Adeiladau

Rhoddwyd cyfrif am dir ac adeiladau ar wahân, a thybir bod oes ddiddiwedd gan dir. Caiff eiddo ei ailbrisio bob 5 mlynedd, a chynhaliwyd y prisiad diwethaf ar 1 Ebrill 2015.

Asedau sy'n cael eu Hadeiladu

Mae asedau sy'n cael eu hadeiladu wedi cael eu prisio ar gost hanesyddol.

Asedau dros ben

Mae asedau dros ben wedi cael eu prisio ar Werth Teg, sef yr hyn a ystyrir yn werth ar y farchnad agored. Pan nad yw'r ased yn cael ei ddal er mwyn creu llif arian, y gwerth a ddefnyddir yw gwerth presennol potensial gwasanaeth yr ased sy'n weddill, a thybir bod hynny yn gyfwerth o leiaf â chost amnewid y potensial gwasanaeth hwnnw a'i ddefnyddio fel mesur o werth teg.

Os yw'r ased dros ben o natur arbenigol, yna bydd y gost amnewid dibrisiedig wedi cael ei ddefnyddio fel amcangyfrif o werth teg. Mae asedau dros ben wedi eu dibrisio, gyda'r dibrisiad wedi ei ddangos yn erbyn "costau na ddosrannwyd" yn hytrach na gwasanaeth penodol.

Cyfrifyddu Cydadrannol

Cydran o eiddo, peiriant ac offer yw eitem sydd â chost yn sylweddol mewn perthynas â chyfanswm cost yr ased. Mae cydrannau'n cael eu dibrisio'n unigol dros eu hoes defnyddiol, ac mae adeiladau'n cael eu dibrisio ar sail cydran. Ni fydd cyfrifyddu cydrannol ond yn cael ei ddefnyddio pan fo cydran yn dod yn lle cydran neu gydran yn cael ei wella'n rhannol a'r hen gydran wedi cael ei ddad-gydnabod.

Ailbrisio

Pan fo ased yn cael ei ailbrisio, gwneir Nodyn rhwng y Gronfa Ailbrisio a'r Cyfrif Addasu Cyfalaf, sy'n cynrychioli'r gwahaniaeth rhwng y dibrisiad yn seiliedig ar gost hanesyddol a swm yr ailbrisiad.

Colledion Ailbrisio

Bydd colled ailbrisio o ganlyniad i dreulio budd economaidd, os bydd gwraged ailbrisio ar yr ased hwnnw, yn cael ei godi i ddechrau yn erbyn y gwarged i faint y gwarged hwnnw, gyda balans y golled yn cael ei godi ar y Cyfrif Cynhwysfawr Incwm a Gwariant.

Cafodd y prisiad llawn diwethaf o'r eiddo ei gynnal ar 1 Ebrill 20059 gan Wilks Head and Eve, Mae'r lle swyddfeydd wedi eu prisio ar werth eu defnydd presennol, ac mae'r gorsafoedd tân ar gost amnewid dibrisiedig. Er mwyn cydymffurfio â'r Cod Ymarfer, fe wnaeth y prisiwr amcangyfrif yr oes sydd ar ôl i holl adeiladau'r Awdurdod er mwyn gallu cyfrifo cost dibrisio. Mae asedau eraill yn cael eu cydnabod ar gost hanesyddol, sef y gost gyfredol ar asedau oes fer ac sy'n dibrisio dros eu hoes ddefnyddiol.

Amhariad

Mae'r asedau'n cael eu cario heb fod dim uwch na'u swm adferadwy, a mesurir yr amhariad trwy gymharu'r gwerth sy'n cael ei gario gyda'r uchaf o'r gwerth teg, llai y costau i werthu (cyfwerth â'r pris gwerthu net) a'r gwerth o'u defnyddio. Bydd yr amhariad yn cael eu fesur bob blwyddyn, ac mae'r dangosyddion i wrth-droi'r amhariad yr un fath ar gyfer asedau diriaethol ac asedau anniriaethol. Bydd yr holl golledion amhariad ar asedau wedi eu hailbrisio yn cael eu cydnabod yn y Gronfa Ailbrisio Ailbrisio hyd at y swm yn y Gronfa Ailbrisio ar gyfer pob ased unigol.

18. DERBYNIADAU CYFALAF

Bydd derbyniadau asedau y cafwyd gwared arnynt yn cael eu dal fel Derbyniadau Cyfalaf Defnyddadwy yn y gronfa Derbyniadau Cyfalaf Defnyddadwy hyd oni fyddant yn cael eu defnyddio i ariannu gwariant cyfalaf. Mae pob derbyniad o werthu asedau dros £10k yn cael eu trin fel derbyniadau cyfalaf. Yr eithriad i'r rheol yw pan fo derbyniad yn ymwneud â cherbydau penodol lle mae'r enillion wedi cael eu ffactorio i mewn i'r amserlen ad-dalu, gallai'r symiau hyn fod yn llai na 10k.

19. CRONFEYDD DROS BEN A DARPARIAETHAU

Gwneir darpariaethau pan fo rhywbeth wedi digwydd sy'n rhoi rhwymedigaeth ar yr awdurdod sy'n debygol o ofyn am setliad trwy drosglwyddo buddion economaidd, ond lle bo amseriad y trosglwyddiad yn ansicr.

Codir tâl am y darpariaethau ar gyfrif refeniw'r gwasanaeth priodol yn y flwyddyn y mae'r awdurdod yn dod yn ymwybodol o'r rhwymedigaeth, yn seiliedig ar yr amcangyfrif gorau o'r setliad tebygol. Pan wneir y taliadau, cânt eu codi ar y ddarpariaeth a sefydlir yn y Fantolen. Bydd setliadau amcangyfrifol yn cael eu hadolygu ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol – lle bo hi'n fwy tebyg na pheidio na fydd angen trosglwyddo buddion economaidd bellach (neu y gwneir setliad is na'r disgwyl), bydd y ddarpariaeth yn cael ei gwrth-droi a'i chredydu'n ôl i gyfrif refeniw priodol y gwasanaeth.

Mae'r Awdurdod yn cadw cronfeydd i ymorol am wariant yn y dyfodol. Cânt eu datgelu o fewn y fantolen, ac esbonnir eu diben yn nodiadau'r fantolen.

20. YMRWYMIADAU AMODOL

Bydd ymrwymiad amodol yn codi pan fo digwyddiad wedi bod sy'n gwneud ymrwymiad posib ar yr Awdurdod na chaiff ei gadarnhau ond trwy fodolaeth, neu fel arall, rywbeth nad yw'n llwyr o fewn rheolaeth yr Awdurdod. Bydd ymrwymiadau amodol eraill yn codi mewn amgylchiadau pan fyddai darpariaeth yn cael ei gwneud fel arall, ond nad yw'n debygol y bydd angen all-lif o adnoddau, neu na ellir mesur swm yr ymrwymiad yn ddibynadwy.

Ni fydd ymrwymiadau amodol yn cael eu cydnabod yn y Fantolen, ond yn cael eu datgelu mewn Nodyn i'r cyfrifon.

21. TRETH AR WERTH

Mae TAW yn cael ei gynnwys yn y cyfrifon incwm a gwariant, boed o natur gyfalaf neu refeniw, dim ond i'r graddau y mae'n anadferadwy.

22. ASEDAU ANNIRIAETHOL

Mae asedau anniriaethol a greir yn fewnol yn cael eu cyfalafu lle bo'r meini prawf ar gyfer cydnabod yn cael eu hateb. Dyma'r meini prawf: rhaid iddi fod yn bosib gwahanu'r ased oddi wrth yr endid, rhaid i'r endid reoli'r ased, rhaid bod budd economaidd yn y dyfodol i'r ased, rhaid iddi fod yn debygol y bydd y manteision economaidd yn llifo i'r endid, ac y gellir mesur cost yr ased yn ddibynadwy. I ddechrau, bydd yr ased anniriaethol yn cael ei fesur ar gost, bydd pob ailbrisiad yn cael eu codi i ddechrau ar y gronfa ailbrisio, ac nid oes uchafswm ar oes ddefnyddiol yr ased.

23. SAFONAU CYFRIFYDDU A GYHOEDDWYD OND NA FABWYSIADWYD ETO

Mae'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig (y Cod) yn ei gwneud yn ofynnol i ddatgelu gwybodaeth sy'n gysylltiedig â'r effaith a ddisgwylir gan newid i gyfrifyddu a fydd yn ofynnol yn ôl safon newydd a gyhoeddwyd ond na fabwysiadwyd eto. Mae hyn yn berthnasol i fabwysiadu'r safonau newydd neu ddiwygiedig a ganlyn o fewn Cod 2016/17. Mae'r Cod yn ei gwneud yn ofynnol i'w rhoi ar waith o 1 Ebrill 2016 ymlaen ac felly nid oes effaith ar Ddatganiad o Gyfrifon 2015/16.

IAS 1 Cyflwyno Datganiadau Ariannol. Mae'r safon yn darparu arweiniad ar ffurf y datganiadau ariannol. Bydd yr adolygiad 'Adrodd y Stori' o gyflwyno datganiadau ariannol Awdurdod Lleol, yn ogystal â'r newidiadau i IAS 1 yn Rhagfyr 2014 dan Fenter Datgelu IASB (y Bwrdd Safonau Cyfrifyddu Rhyngwladol) yn arwain at newidiadau i fformat y cyfrifon yn 2016/17. Bydd fformat y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant a'r Datganiad Symudiad yn y Cronfeydd wrth Gefn yn newid ac yn cyflwyno Dadansoddiad Gwariant a Chyllid newydd.

Bach yw'r mân newidiadau oherwydd Gwelliannau Blynyddol i gylchoedd Safonau IFRS, Cyd-drefniadau IFRS11, IAS 16 Eiddo, Peiriannau ac Offer ac IAS 38 Asedau Anniriaethol ac IAS 19 Buddion Gweithwyr, ac nid oes disgwyl iddynt gael effaith sylweddol ar Ddatganiad o Gyfrifon y Cyngor.

NODIADAU I'R CYFRIFON

1. CREBWYLL WRTH DDILYN POLISÏAU CYFRIFYDDU

Wrth ddilyn y polisïau cyfrifyddu sydd ar dudalennau 14-21, mae'r Awdurdod wedi gorfod arfer doethineb wrth ymdrin â thrafodion cymhleth neu'r rhai lle mae ansicrwydd am y dyfodol. Rhaid penderfynu ar rai pethau yn y datganiad o gyfrifon oherwydd bod llawer o ansicrwydd am lefelau'r cyllid yn y dyfodol ar gyfer Llywodraeth Leol. Fodd bynnag, mae'r Awdurdod wedi penderfynu nad yw'r ansicrwydd hwn yn ddigon eto i ddarparu arwydd y gallai asedau'r Awdurdod gael eu niweidio o ganlyniad i'r angen i leihau lefelau darpariaeth gwasanaethau.

2. RHAGDYBIAETHAU A WNAED AM Y DYFODOL A FFYNONELLAU PWYSIG ERAILL O ANSICRWYDD WRTH AMCANGYFRIF

Mae'r Datganiad o Gyfrifon yn cynnwys ffigyrau amcangyfrifiedig sy'n seileidig ar ragdybiaethau a wnaed gan yr Awdurdod ynglŷn â'r dyfodol neu bethau eraill sy'n ansicr. Mae'r amcangyfrifon yn ystyried profiad hanesyddol, y tueddiadau presennol a ffactorau perthnasol eraill. Fodd bynnag, gan na ellir penderfynu ar falansau gyda sicrwydd, gallai'r canlyniadau gwirioneddol fod yn wahanol iawn i'r rhagdybiaethau a'r amcangyfrifon.

Y prif eitem ar Fantolen yr Awdurdod ar 31 Mawrth 2016 y mae y mae iddi risg sylweddol o gael eu haddasu'n fawr yn y flwyddyn ariannol sy'n dod, yw:-

Eitem	Ansicrwydd	Yr Effaith os yw'r Canlyniadau Gwirioneddol yn wahanol i'r Tybiaethau
PENSIYNAU DIFFODDWYR TÂN Y SYSTEM RDS	Gwnaeth yr Awdurdod ddarpariaeth o £667k yn 2013-14 ar gyfer mynediad at gynllun pensiwn y Diffoddwyr Tân i'r system RDS. Cafwyd cytundeb rhwng Undeb yr FBU a'r DCLG a nawr mae'n fater o gyfrifo'r arian sy'n ddyledus i'r rhai a fydd yn derbyn y cynnig. Nid oes angen y ddarpariaeth hon mwyach oherwydd caiff addasiad ei wneud i gyfraniad y cyflogwr i'r cynllun pensiwn i ymorol am gostau ychwanegol.	Ar hyn o bryd, mae'n ansicr beth fydd y cynnydd yn y cyfraniad. Daw'r cynnydd i rym yn 2019 ar ôl prisiad actiwaraidd. Bydd rhaid cynnwys y costau ychwanegol yn y gyllideb sylfaenol, a gallent fod yn sylweddol.
YMRWYMIAD PENSIYNAU	Mae'r amcangyfrif o'r ymrwymiad net i dalu pensiynau yn dibynnu ar nifer o dybiaethau cymhleth yn ymwneud â'r gyfradd disgownt a ddefnyddiwyd, y gyfradd yr amcanestynnir y bydd cyflogau'n codi, newidiadau mewn oedrannau ymddeol, cyfraddau marw ac, ar gyfer Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, yr enillion a ddisgwylir ar asedau'r gronfa bensiwn. Defnyddir actiwariaid i roi asesiad o'r ymrwymiadau.	Mae newidiadau cymharol fach yn y rhagdybiaethau yn gallu cael effaith sylweddol ar ymrwymiad net pensiynau. Ni fydd yr ymrwymiad net pensiynau a ddangosir yn y fantolen yn dod yn daladwy dros gyfnod ymddeol y gweithwyr cyfredol a'r rhai sydd wedi ymddeol, fel bod modd ymestyn addasiadau i'r ymrwymiadau dros gyfnod o flynyddoedd drwy newidiadau i gyfraniadau gweithwyr a chyflogwyr. Mae cynnydd yng nghyfraniadau cyflogwyr yn cael effaith uniongyrchol ar y gyllideb.
REFFERENDWM YR U.E.	Yn dilyn pleidlais y D.U. i adael yr U.E., dylid ystyried rhywfaint beth fydd effaith y penderfyniad ar Wasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru. Ar hyn o bryd, mae'r effaith yn ansicr, fel y mae i'r rhan fwyaf o sefydliadau yn y D.U. Fodd bynnag, mae yna ragbydiaeth y gallai'r cyfraddau llog ostwng er mwyn sbarduno'r economi a hybu twf.	Os bydd y cyfraddau llog yn gostwng, bydd hyn yn cael effaith gadarnhaol ar y gwasanaeth wrth i fenthyciadau byrdymor gael eu disodli ar gyfraddau is gan arwain at arbedion yn y costau. Fodd bynnag, mae'r effaith ar yr economi yn ei chyfanrwydd, ac ar gyllid Awdurdodau Lleol, yn dal yn rhywbeth na wyddom.

3. EITEMAU PWYSIG INCWM A GWARIANT

Yn dilyn canlyniad llwyddiannus i achos llys yn ymwneud â'r cyfrifiad actiwaraidd a ddefnyddiwyd ar gyfer y taliadau cymudo sy'n ddyledus i Ddiffoddwyr Tân yn ymddeol ac sy'n dyddio'n ôl nifer o flynyddoedd, talwyd £804k i'r pensiynwyr yr effeithiwyd arnynt. Cafodd y taliadau eu gwneud drwy Gronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân, a chafodd y costau ychwanegol eu had-dalu gan Lywodraeth Cymru.

4. DIGWYDDIADAU AR ÔL Y FANTOLEN

Mae'r Datganiad o Gyfrifon wedi ei awdurdodi i'w gyhoeddi gan Drysorydd yr Awdurdod Tân ar 19 Medi 2016. Nid yw digwyddiadau ar ôl y dyddiad hwn yn cael eu hadlewyrchu yn y datganiadau ariannol na'r nodiadau. Pan fo digwyddiadau cyn y dyddiad hwn yn darparu gwybodaeth am amodau a oedd yn bodoli ar 31 Mawrth 2016, mae'r ffigurau yn y datganiadau ariannol a'r nodiadau wedi cael eu haddasu ymhob agwedd bwysig er mwyn adlewyrchu ardrawiad yr wybodaeth hon.

5. ADDASIADAU I'R CYFNOD BLAENOROL

Er mwyn ateb gofynion y Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu mewn Llywodraeth Leol yn y Deyrnas Unedig 2015-16 (y Cod), bu'n rhaid cynnwys yr holl incwm a gwariant grant refeniw yn y Cyfrif Cynhwysfawr Incwm a Gwariant ac yn y nodyn yn y Cyfrifon Rheoli. Er mwyn darparu cymhariaeth deg rhwng blynyddoedd, gwnaethpwyd addasiad i'r cyfnod blaenorol yn y datganiadau a ganlyn.

Y CYFRIF CYNHWYSFAWR INCWM A GWARIANT 2014/15 WEDI'I ADOLYGU

2014/15				2014/15 Wedi'i chymhwyso			
Gwariant Gros	Incwm Gros	Gwariant Net		Nodyn	Gwariant Gros	Incwm Gros	Gwariant Net
£'000	£'000	£'000			£'000	£'000	£'000
2,079	(66)	2,013	Diogelwch Tân Cymunedol - Arolygiad ac Ardystiad		2,079	(66)	2,013
4,003	(122)	3,881	Diogelwch Tân Cymunedol - Atal ac Addysgu		5,065	(1,184)	3,881
19,955	(592)	19,363	Diffodd Tân - Ymateb Gweithredol		20,266	(903)	19,363
4,173	(57)	4,116	Diffodd Tân - Cyfathrebu a throi allan		4,173	(57)	4,116
231	(3)	228	Diffodd Tân - Diogelu Cyflenwadau dwr		231	(3)	228
199	0	199	Costau Craidd Corfforaethol a Democrataidd		199	0	199
7	0	7	Costau heb eu dosbarthu		7	0	7
30,647	**(840)**	**29,807**	**Cost gwasanaethau**		**32,020**	**(2,213)**	**29,807**
541	(22)	519	Gwariant Gweithredu Arall	**8**	541	(22)	519
11,110	(22)	11,088	Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi	**9**	11,110	(22)	11,088
0	(31,772)	(31,772)	Cyfraniadau gan Awdurdodau Cyfansoddol	**10**	0	(31,772)	(31,772)
		9,642	**(Gweddill) neu Ddiffyg ar Ddarpariaeth o Wasanaethau**				**9,642**
		(113)	Gweddill neu ddiffyg ar ailbrisio eiddo ac asedau offer				(113)
		24,359	Ailfesur yr Ymrwymiad Buddion Diffiniedig Net				24,359
		24,246	**(Incwm) a Gwariant Cynhwysfawr Arall**				**24,246**
		33,888	**Cyfanswm (Incwm) a Gwariant Cynhwysfawr**				**33,888**

Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru
Crynodeb o'r Cyfrifon Rheolaeth 2014/15 wedi'u cywiro

2014/15		**2014/15 wedi'u cywiro**
	GWARIANT	
	COSTAU GWEITHWYR	
13,132,815	Diffoddwyr Tân - Llawn Amser	13,132,815
3,526,282	Diffoddwyr Tân - Rhan amser	3,526,282
4,187,208	Staff Cefnogi	4,187,208
591,366	Costau Hyfforddi	591,366
7,412	Taliadau Atodol i Gronfeydd Pensiynau	7,412
473,687	Taliadau Pensiwn	473,687
92,487	Costau Eraill Staff	92,487
22,011,257	**CYFANSWM COSTAU GWEITHWYR**	**22,011,257**
	COSTAU ADEILADAU	
811,996	Cyfleustodau a Threthiant	811,996
495,867	Cynnal a Chadw	495,867
169,989	Rhenti	169,989
90,927	Arall	90,927
1,568,779	**CYFANSWM COSTAU ADEILADAU**	**1,568,779**
	TRAFNIDIAETH	
949,219	Costau Cynnal a Chadw	949,219
264,478	Costau Teithio a Chynllun Car Prydles	264,478
28,418	Taliadau Prydles Gweithredu	28,418
1,242,115	**CYFANSWM COSTAU TRAFNIDIAETH**	**1,242,115**
	CYFLENWADAU A GWASANAETHAU	
426,266	Offer	426,266
1,813,156	TG a Chyfathrebu	1,813,156
1,093,657	Cyflenwadau a gwasanaethau eraill	1,093,657
0	Gwariant grant	1,373,118
3,333,079	**CYFANSWM CYFLENWADAU A GWASANAETHA**	**4,706,197**
	GWASANAETHAU CEFNOGI	
325,706	Taliadau Asiantaeth	325,706
403,641	Cytundebau Gwasanaeth Cefnogi	403,641
729,347	**CYFANSWM GWASANAETHAU CEFNOGOL**	**729,347**
2,547,941	**COSTAU ARIANNU CYFALAF**	2,547,941
31,432,518	**CYFANSWM GWARIANT**	**32,805,636**
	INCWM	
(281,672)	Gwerthiant, Ffioedd a Chostau	(281,672)
(529,163)	Incwm arall	(1,902,281)
(810,835)	**CYFANSWM INCWM**	**(2,183,953)**
30,621,683	**COSTAU GWEITHREDU NET**	**30,621,683**
534,048	Cyfraniad i'r gronfa Cyfalaf am Offer a Cherbydau	534,048
616,281	Cyfraniad i Ddarpariaethau a Chronfeydd wrth gefn	616,281
(31,772,011)	Incwm o Gyfraniadau	(31,772,011)
0	GWEDDILL/DIFFYG AR GYFER Y FLWYDDYN	**0**

Mae nodyn 27 i'r cyfrifon yn darparu cymhareb rhwng y taliadau a wnaed i'r Prif Swyddog Tân a'r staff Tân ar sail bwynt canolrifol y taliadau a wnaed. Yn y blynyddoedd a fu, mae hyn wedi bod yn seiliedig ar bwynt graddfa yn hytrach na thâl. Er mwyn darparu cymhariaeth deg, mae ffigyrau 2014/15 wedi cael eu diwygio fel isod.

	Pwynt Graddfa Gwreiddiol 2014/15 £	***Diwygiwyd 2014/15***
Prif Swyddog Tân	119,835	125,532
Canolrifol	29,054	29,054
Cymhareb	4.12	4.32

6 ADDASIADAU RHWNG SAIL CYFRIFYDDU A SAIL ARIANNU DAN REOLIADAU

Mae'r Nodyn hwn yn rhestru'r addasiadau a wneir i gyfanswm yr incwm a'r gwariant cynhwysfawr a gydnabyddir gan yr Awdurdod yn y flwyddyn, a hynny yn unol â'r arfer cyfrifyddu priodol i'r adnoddau a enwir gan y darpariaethau statudol fel rhai sydd ar gael i'r Awdurdod ar gyfer cwrdd â gwariant cyfalaf a refeniw yn y dyfodol.

2014/15	Cronfeydd wrth gefn gellid defnyddio				wrth gefn nas ellid
	Balans Cronfa wrth GefnGyffredinol	Cronfa wrth Gefn Cyfalaf wedi'i glustnodi	Cronfa wrth Gefn Talebion Cyfalaf	Cyfanswm Cronfeydd wrth gefn gellid defynddio	Symudiad yn y Cronfeydd wrth Gefn nas ellid defynyddion
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Addasiadau'n bennaf yn ymwneud â Chyfrif Cyfalaf wedi'i addasu					
Gwrthdroi eitemau wedi'u debydu/credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr					
Costau ar gyfer dibrisiad a nam ar asedau anghyfredol	(3,274)	0	0	(3,274)	3,274
Ailbrisio (colledion)/enillion ar Eiddo ac Offer	113	0	0	113	(113)
Amorteiddiad Asedau Anghyffwrddadwy	0	0	0	0	0
Grantiau cyfalaf a chyfraniadau wnaed	661	704	0	1,365	(1,365)
Cynnwys yr eitemau heb eu debydu na'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr					
Darpariaeth Statudol ar gyfer ariannu buddsoddiad cyfalaf	2,142	0	0	2,142	(2,142)
Addasiadau'n bennaf yn ymwneud â Chronfa wrth Gefn Talebau Cyfalaf					
Trosglwyddo elw gwerthiant ariannol a gredydwyd fel rhan o'r gwerthiant ennill/colli i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	0	0	0	0	0
Defnydd o gronfa wrth gefn talebau cyfalaf i ariannu gwariant cyfalaf newydd	0	0	22	22	(22)
Addasiad yn bennaf yn ymwneud a'r Cronfa wrth Gefn Pensiynau					
Gwrthdroi eitemau'n berthnasol i fuddio ymddeol wedi'u debydu neu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (gweler Nodyn 20)	(13,050)	0	0	(13,050)	13,050
cyfraniadau pensiwn gan y cyflogwr a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr a dalwyd yn ystod y flwyddyn	3,260	0	0	3,260	(3,260)
Addasiad yn bennaf yn ymwneud a'r Cyfrif Absenoldebau Cronedig:					
y swm a dalwyd o'r ariannu swyddogion i'r Datganiad Incwm a Gwariant yn wahanol ar sail cronni'r arian oedd yn daladwy yn y flwyddyn yn unol ag anghenion statudol.	(10)	0	0	(10)	10
Cyfanswm Addasiadau	(10,158)	704	22	(9,432)	9,432

2015/16	Cronfeydd wrth gefn gellid defnyddio				Cronfeydd wrth gefn na ellid ddefnyddio
	Balans Cronfa wrth GefnGyffredinol	Cronfa wrth Gefn Cyfalaf wedi'I glustnodi	Cronfa wrth Gefn Talebion Cyfalaf	Cyfanswm Cronfeydd wrth gefn gellid defynddio	Symudiad yn y Cronfeydd wrth Gefn nas ellid defynyddion
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Addasiadau'n bennaf yn ymwneud â Chyfrif Cyfalaf wedi'i addasu					
Gwrthdroi eitemau wedi'u debydu/credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr					
Costau ar gyfer dibrisiad a nam ar asedau anghyfredol	(3,028)	0	0	(3,028)	3,028
Ailbrisio (colledion)/enillion ar Eiddo ac Offer	(3,604)	0	0	(3,604)	3,604
Amorteiddiad Asedau Anghyffwrddadwy	0	0	0	0	0
Grantiau cyfalaf a chyfraniadau wnaed	841	337	0	1,178	(1,178)
Cynnwys yr eitemau heb eu debydu na'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr					
Darpariaeth Statudol ar gyfer ariannu buddsoddiad cyfalaf	2,356	0	0	2,356	(2,356)
Addasiadau'n bennaf yn ymwuend â Chronfa wrth Gefn Talebau Cyfalaf					
Trosglwyddo elw gwerthiant ariannol a gredydwyd fel rhan o'r gwerthiant ennill/colli i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	0	0	0	0	0
Defnydd o gronfa wrth gefn talebau cyfalaf i ariannu gwariant cyfalaf newydd	0	0	25	25	(25)
Addasiad yn bennaf yn ymwneud a'r Cronfa wrth Gefn Pensiynau					
Gwrthdroi eitemau'n berthnasol i fuddio ymddeol wedi'u debydu neu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (gweler Nodyn 20)	(12,409)	0	0	(12,409)	12,409
cyfraniadau pensiwn gan y cyflogwr a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr a dalwyd yn ystod y flwyddyn	3,577	0	0	3,577	(3,577)
Addasiad yn bennaf yn ymwneud a'r Cyfrif Absenoldebau Cronedig:					
y swm a dalwyd o'r ariannu swyddogion i'r Datganiad Incwm a Gwariant yn wahanol ar sail cronni'r arian oedd yn daladwy yn y flwyddyn yn unol ag anghenion statudol.	57	0	0	57	(57)
Cyfanswm Addasiadau	(12,210)	337	25	(11,848)	11,848

7. TROSGLWYDDIADAU I AC O'R CRONFEYDD A GLUSTNODWYD

Mae'r Nodyn hyn yn rhestru'r trosglwyddiadau i'r cronfeydd wrth gefn, ac ohonynt, ers 1 Ebrill 2014.

	Balans 1 Ebrill 2014 **£000**	Trosglwy-ddiadau i mewn 2014/15 £000	Trosglwydd-iadau allan 2014/15 £000	**Balans 31 Mawrth 2015** **£000**	Trosglwyd diadau allan 2015/16 £000	Trosglwy-ddiadau i mewn 2015/16 £000	**Balans 31 Mawrth 2016** **£000**
Cronfa Gyffredinol	**(1,725)**	0	(92)	**(1,817)**	0	(852)	**(2,669)**
Cronfeydd wrth gefn grantiau a rhai a glustnodwyd	**(1,746)**	704	(525)	**(1,567)**	409	(3)	**(1,161)**
Cyfanswm	**(3,471)**	704	(617)	**(3,384)**	409	(855)	**(3,830)**

8. GWARIANT AC INCWM GWEITHREDU ERAILL

2014/15 £000		**2015/16 £000**
7	Diffyg ar Weithrediadau Masnachu	2
(22)	Enillion/colledion wrth gael gwared ar asesau anghyfredol	(25)
534	Cyfraniad Refeniw i Gyfalaf	641
519	**Cyfanswm**	**618**

9. INCWM A GWARIANT CYLLID A BUDDSODDIADAU

2014/15 £000		**2015/16 £000**
406	Llog taladwy a thaliadau tebyg	**466**
(22)	Llog	**(7)**
10,704	Llog Net ar fudd ymrwymiad budd diffiniedig	**8,078**
11,088	**Cyfanswm**	**8,537**

10. TRETHIANT AC INCYMAU GRANT AMHENODOL

Cyfraniad 2014/15 £	**Awdurdod**	**Cyfraniad 2015/2016 £**
5,283,704	Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy	5,289,893
3,198,669	Cyngor Sir Ynys Môn	3,200,523
5,588,255	Cyngor Gwynedd	5,602,787
4,342,155	Cyngor Sir Ddinbych	4,360,740
7,018,721	Cyngor Sir y Fflint	7,033,548
6,340,507	Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam	6,398,354
31,772,011	CYFANSWM	31,885,845

11. EIDDO PEIRIANNAU AC OFFER AC ASEDAU ANNIRIAETHOL

Caiff yr asedau eu prisio fel yr amlinellir yn Nodyn 4 a Nodyn 17 o'r Polisïau Cyfrifyddu. Isod, ceir manylion yr asedau a ddelid ar 31 Mawrth 2016 a ffigurau cymharol 31 Mawrth 2015, ynghyd â manylion symudiad yn ystod y flwyddyn:-

2014-2015	*Tir ac Adeiladau* £'000	*Cerbydau ac Offer* £'000	*Seilwaith* £'000	*Asedau Anweith-redol* £'000	*Cyfanswm* **Eiddo, Peiriannau ac Offer** £'000	*Cyfanswm Asedau Anniriaeth ol* £'000
Gwerth Llyfr Gros ar 1 Ebrill 2015	26,884	27,210	260	4,322	58,676	65
GWERTH AR 1 EBRILL 2015	**26,884**	**27,210**	**260**	**4,322**	**58,676**	**65**
Ychwanegiadau	3,589	1,623	0	4,756	9,968	0
Ailddosbarthu	2,156	823		(2,979)	0	0
Asedau'n cael eu Hadeiladu						
Gwariant a Gomisiynwyd	(3,152)	0	0	0	(3,152)	0
Cynnydd ailbrisiad	4,583	0	0	0	4,583	
Gwaredu	0	(244)	0	0	(244)	0
Amhariad/Cyfalafu dan Statud	(420)	0	0	0	(420)	0
GWERTH LLYFR GROS AR 31 MAWRTH 2016	**33,640**	**29,412**	**260**	**6,099**	**69,411**	**65**
Dibrisiad Cronedig ar 1 Ebrill 2015	(4,299)	(12,918)	(245)	0	(17,462)	(65)
Ailbrisiad	4,296	0	0	0	4,296	0
Dibrisiad am y flwyddyn	(711)	(2,316)	(2)	0	(3,029)	0
Amhariad CCIG	0	0	0	0	0	0
Amhariad Cronfeydd Refeniw	0	0	0	0	0	0
Gwaredu	0	244	0	0	244	0
Dibrisiad Cronedig ar 31 Mawrth 2016	**(714)**	**(14,990)**	**(247)**	**0**	**(15,951)**	**(65)**
GWERTH LLYFR NET AR 31 MAWRTH 2016	**32,926**	**14,422**	**13**	**6,099**	**53,460**	**0**
GWERTH LLYFR NET AR 31 MAWRTH 2015	**22,585**	**14,292**	**15**	**4,322**	**41,214**	**0**

Data Cymharol 2014-2015	*Tir ac Adeiladau* ***£'000***	*Cerbydau ac Offer* ***£'000***	*Seilwaith* ***£'000***	*Asedau Anweith-redol* ***£'000***	***Cyfanswm*** **Eiddo, Peiriannau ac Offer** ***£'000***	***Cyfanswm Asedau Anniriaethol*** ***£'000***
Gwerth Llyfr Gros ar 1 Ebrill 2014	26,419	23,327	260	2,610	52,616	65
GWERTH AR 1 EBRILL 2014	**26,419**	**23,327**	**260**	**2,610**	**52,616**	**65**
Ychwanegiadau	893	2,651	0	3,110	6,654	0
Ailddosbarthu	0	1,398	0	(1,398)	0	0
Asedau'n cael eu Hadeiladu						
Ailbrisiadau	113	0	0	0	113	0
Ysgrifennu Les	0	(40)	0	0	(40)	0
Gwaredu	0	(126)	0	0	(126)	0
Amhariad/Cyfalafu dan Statud	(541)	0	0	0	(541)	0
GWERTH LLYFR GROS AR 31 MAWRTH 2015	**26,884**	**27,210**	**260**	**4,322**	**58,676**	**65**
Dibrisiad Cronedig ar 1 Ebrill 2014	(3,507)	(11,104)	(244)	0	(14,855)	(65)
Ailbrisiad	0	0	0	0	0	0
Dibrisiad am y flwyddyn	(792)	(1,940)	(1)	0	(2,733)	0
Amhariad CCIG	0	0	0	0	0	0
Amhariad Cronfeydd Refeniw	0	0	0	0	0	0
Gwaredu	0	126	0	0	126	0
Dibrisiad Cronedig ar 31 Mawrth 2015	**(4,299)**	**(12,918)**	**(245)**	**0**	**(17,462)**	**(65)**
GWERTH LLYFR NET AR 31 MAWRTH 2015	**22,585**	**14,292**	**15**	**4,322**	**41,214**	**0**
GWERTH LLYFR NET AR 31 MAWRTH 2014	**22,912**	**12,223**	**16**	**2,610**	**37,761**	**0**

12. OFFERYNNAU ARIANNOL

Categorïau Offerynnau Ariannol

Mae'r categorïau canlynol o offerynnau ariannol yn cael eu cario yn y Fantolen:

	Hir Dymor			Cyfredol	
	31 Mawrth 2015	31 Mawrth 2014		31 Mawrth 2015	31 Mawrth 2014
	£'000	£'000		£'000	£'000
Buddsoddiadau					
Benthyciadau a swm sy'n dderbyniadwy	-	-		480	2,880
Asedau ariannol sydd ar gael i'w gwerthu	-	-		-	-
Cyfanswm Buddsoddiadau	**0**	**0**		**480**	**2,880**
Dyledwyr					
Benthyciadau a swm sy'n dderbyniadwy	-	-		-	-
Asedau ariannol a wnaed ar gyfansymiau cytundeb	-	-		0	0
Cyfanswm Dyledwyr	**0**	**0**		**0**	**0**
Benthyciadau					
Rhwymedigaeth ariannol ar gost armoteiddio	16,216	15,929		13,456	9,021
Cyfanswm Benthyciadau	**16,216**	**15,929**		**13,456**	**9,021**
Credydwyr					
Rhwyedigaethau ariannol a wnaed ar gyfanswm	-	-		1,446	1,582
Cyfanswm Credydwyr	**-**	**-**		**1,446**	**1,582**

Nodyn 1 – Dan y gofynion cyfrifyddu, dangosir gwerth cludo'r offeryn ariannol yn y fantolen, sy'n cynwys y prif swm a gafodd ei fenthyg neu y rhoddwyd ei fenthyg, ac addasiadau pellach ar gyfer costau torri neu fenthyciadau a llog mewn camau (mesurir hyn trwy gyfrifiad o'r gyfradd llog effeithiol) gan gynnwys llog wedi cronni. Dangosir y llog cronedig ar wahân yn yr asedau/ymrwyniadau cyfredol, lle mae'r taliadau/derbyniadau yn ddyledus o fewn blwyddyn. Y gyfradd llog effeithiol yw'r llog cronedig a dderbynir dan yr offeryn, wedi ei haddasu ar gyfer amorteiddiad unrhyw bremiymau neu ddisgowntiau sydd yn y pris prynu.

Nodyn 2 – Mesurir y gwerth teg trwy:

- Gyfeirio'n uniongyrchol at y dyfynbrisiau a gyhoeddir mewn marchnad fyw; a/neu
- Amcangyfrif trwy ddefnyddio techneg prisio.

Pan ganfyddir bod amhariad ar asedau oherwydd tebygolrwydd o ganlyniad i ddigwyddiad blaenorol na chaiff y taliadau dan y contract eu talu, ysgrifennir yr ased i lawr a'i roi ar yr Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant.
Caiff unrhyw enillion a cholledion ar ddadgydnabod yr ased eu credydu/debydu i'r Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant.

Er nad oes angen llunio gwybodaeth fwy manwl, bydd angen gwybodaeth ychwanegol er hwynn yn yr amgylchiadau canlynol, er eu bod yn anhebygol:

- Unrhyw symudiadau anarferol;
- Ailddosbarthu offerynnau;
- Dadgydnabod offerynnau;
- Sicrwydd cyfochrog;
- Lwfans ar gyfer colledion credyd; a
- Diffygdalu a thramgwyddo.

Rhoddir esboniadau o'r rhain isod

Enillion/Colledion Offerynnau Ariannol

Dyma’r enillion a’r colledion sy’n cael eu cydnabod yn y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant mewn perthynas â’r offerynnau ariannol:

Enillion a Cholledion Offerynnau Ariannol				
	2014/15		2015/16	
	Ymrwymiadau Ariannol Mesurir ymrwymiadau ar gost amorteiddiedig £000	Asedau Ariannol Benthyciadau a derbyniadau £000	Ymrwymiadau Ariannol Mesurir ymrwymiadau ar gost amorteiddiedig £000	Asedau Ariannol Benthyciadau a derbyniadau £000
Gwariant llog	406		466	
Cyfanswm y gwariant yn y Gwarged neu’r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	**406**		**466**	
Incwm Llog		(22)		(7)
Cyfanswm yr incwm yn y Gwarged neu’r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau		**(22)**		**(7)**
Enillion(colledion) net am y flwyddyn	**(406)**	**22**	**(466)**	**7**

Benthyca Allanol

Mae’r benthyciadau sy’n weddill wedi dod trwy’r Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus ac ar y marchnadoedd ariannol. Mae’r Fantolen a thabl yr Offerynnau Ariannol uchod ar gyfer benthyciadau yn cynnwys £15k (31 Mawrth 2016) ar gyfer llog cronedig, mae’r tabl isod yn eithrio’r llog i ddangos union swm y benthyciadau sy’n weddill. Mae’r tabl canlynol yn rhoi dadansoddiad o’r benthyciadau yn ôl adeg aeddfedu.

Ffynhonnell y Benthyciad	***Cyfradd Llog Taladwy* 2015/16 *%***	***Cyfyngiadau cymeradwy Isafswm i Uchafswm %***	***Gwir % Mawrth 2015***	***Gwir % Mawrth 2016***	***Cyfanswm yn weddill ar 31 Mawrth 2015*** **£'000**		***Cyfanswm yn weddill ar 31 Mawrth 2016*** **£'000**	
Bwrdd Benthyca Gwaith Cyhoeddus	1.32 – 4.9					17,940		19,657
Benthyciadau’r Farchnad	0.49 – 0.59					7,000		10,000
<u>DADANSODDI BENTHYCIADAU YN OL AEDDFEDIAD</u>								
Rhwng 1 flwyddyn		0% - 55%	36.13	45.32		9,010		13,441
Rhwng 1 a 2 flynedd		0% - 50%	12.97	19.46	3,234		5,770	
Rhwng 2 a 5 mlynedd		0% - 50%	1.89	21.14	471		6,271	
Rhwng 5 a 10 mlynedd		0% - 75%	28.28	4.17	7,052		1,236	
Dros 10 mlynedd		0% - 100%	20.74	9.91	5,173		2,939	
CYFANSWM						**24,940**		**29,657**

Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy sy’n rheoli swyddogaeth y Trysorlys ar ran yr Awdurdod Tân, ac mae wedi broceru benthyciadau’r farchnad tymor byr dan enw Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy er mwyn manteisio ar y cyfraddau is sydd ar gael i Awdurdod Lleol.

13. GWERTH TEG O ASEDAU AC YMRWYMIADAU SY'N CAEL EU CARIO AR GOST AMORTEIDDIEDIG

Mae'r ymrwymiadau ariannol a'r asedau ariannol a gynrychiolir gan fenthyciadau a derbyniadau yn cael eu cario ar y fantolen ar gost amorteiddiedig (mewn asedau/ymrwymiadau tymor hir gyda llog cronedig mewn asedau/ymrwymiadau cyfredol). Gellir asesu eu gwerth teg trwy gyfrifo gwerth presennol y llif arian sy'n digwydd dros weddill oes yr offerynnau, gan ddefnyddio'r rhagdybiaethau canlynol:

- O ran benthyciadau gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus a benthyciadau eraill sy'n daladwy, mae benthyciadau gan y Bwrdd wedi cael eu defnyddio i ddarparu gwerth teg dan weithdrefnau ad-dalu dyledion y Bwrdd;
- O ran benthyciadau a dderbynnir, defnyddiwyd y cyfraddau farchnad meincnod cyffredinol i ddarparu'r gwerth teg;
- Ni chydnabyddir ad-daliad cynnar nac amhariad;
- Pan fo offeryn yn aeddfedu ymhen llai na 12 mis, neu pan fo'n swm masnach neu'n swm derbynadwy arall, cymerir mai'r gwerth teg yw'r swm sy'n cario neu'r swm ar y bil;
- Cymerir mai gwerth teg swm masnach neu swm derbynadwy arall yw'r swm ar yr anfoneb neu'r bil.

Dyma'r gwerthoedd teg a gyfrifir:

	31 Mawrth 2015		**31 Mawrth 2016**	
	Swm cario £000	**Gwerth teg £000**	**Swm cario £000**	**Gwerth teg £000**
Dyled y BBGC	17,940	20,148	19,657	21,082
Dyled nad yw i'r BBGC	7,000	7,000	10,000	10,000
Cyfanswm y ddyled	**24,940**	**27,148**	**29,657**	**31,082**

Mae'r gwerth teg wedi cael ei gyfrifo gan gyfeirio'n benodol at ddyfynbrisiau a gyhoeddwyd mewn marchnad weithredol. Yn achos yr Awdurdod Tân, maent yn seiliedig ar bremiymau a fyddai'n daladwy pe ildiwyd benthyciadau PWLB ac yn darparu rhagamcan o'r llog ychwanegol sy'n daladwy i'w gymharu â'r un benthyciad ar gyfraddau cyfredol y farchnad â disgownt yn ôl i'r cyfnod presennol. Mae'r swm cludo yn eithrio'r llog cronedig fel yn nodyn 12.

14. RHESTRAU STOC

Isod, dangos dadansoddiad o'r stoc a ddelir, a'r symudiadau yn ystod y flwyddyn fel yr oedd pethau ar 31 Mawrth 2015 a 31 Mawrth 2016.

	Prif Storfeydd		***Stoc Faniau Cludiant***		***Cyfansymiau***	
	2014/15 £'000	***2015/16 £'000***	***2014/15 £'000***	***2015/16 £'000***	***2014/15 £'000***	***2015/16 £'000***
Balans ar ddechrau'r flwyddyn	435	457	14	14	449	471
Pryniadau	265	276	21	37	286	313
Cydnabyddir fel Gwariant yn y flwyddyn	(243)	(229)	(21)	(37)	(264)	(266)
Dilead yn y flwyddyn						
Balans sy'n weddill ar ddiwedd y flwyddyn	**457**	**504**	**14**	**14**	**471**	**518**

15. DYLEDWYR

	31 Mawrth 2015 £'000	*31 Mawrth 2016 £'000*
Cyrff Llywodraeth Ganolog	725	847
Awdurdodau Lleol Eraill	147	188
Cyrff y GIG	1	35
Corfforaethau Cyhoeddus a Chronfeydd Masnachu	44	56
Endidau ac Unigolion Eraill	104	53
CYFANSWM DYLEDWYR	**1,021**	**1,179**

16. ARIAN PAROD A CHYFWERTH AG ARIAN PAROD

Mae'r arian gwirioneddol mewn llaw yn cynrychioli'r arian a ddangosir yn y Fantolen, ynghyd â'r trafodion nad effeithir arnynt o fewn y balans banc wedi ei glirio ar 31 Mawrth 2016 Mae'r tabl canlynol yn crynhoi'r sefyllfa:-

	31 Mawrth 2015 £'000	*31 Mawrth 2016 £'000*
Cyfrifon Galw Banc	2,880	480
Buddsoddiadau Tymor Byr	0	0
Cyfrifon Banc Cyfredol	28	13
Imprest Arian Mân	2	2
Cyfanswm yr Arian a'r Cyfwerth ag Arian	**2,910**	**495**

17. CREDYDWYR

	31 Mawrth 2015 £'000	*31 Mawrth 2016 £'000*
Cyrff Llywodraeth Ganolog	183	224
Awdurdodau Lleol Eraill	71	184
Corfforaethau Cyhoeddus a Chronfeydd	59	61
Masnachu	179	1
Endidau ac Unigolion Eraill	2,451	2,266
CYFANSWM Y CREDYDWYR	**2,943**	**2,736**

18. DARPARIAETHAU

Ar 31 Mawrth 2015 roedd yr Awdurdod yn dal tair darpariaeth. Roedd y ddarpariaethau a ddelid, a'r symudiad ar y darpariaethau, fel a ganlyn.

Darpariaeth Bensiynau

Neilltuwyd darpariaeth ar gyfer gwneud taliadau lwmp-swm i'r Gronfa Bensiwn o ganlyniad i Ddiffoddwyr Tân llawn amser yn ymddeol ar sail afiechyd. Roedd lefel y ddarpariaeth yn seiliedig ar ymrwymiadau hysbys y taliadau yn y dyfodol i'r gronfa bensiwn. Ers creu'r Gronfa Bensiwn, mae nifer y diffoddwyr tân sy'n ymddeol ar sail afiechyd wedi gostwng yn sylweddol, ac ers 2010/11 mae'r ffioedd hyn wedi cael eu hariannu o'r refeniw fel rhan o'r gyllideb refeniw. Mae'r taliad blynyddol tua £50k ac mae'n cael ei roi ar y gyllideb refeniw. Fodd bynnag, os yw'r costau'n ormodol mewn rhyw flwyddyn, mae arian wedi'i neilltuo mewn cronfa wedi'i chlustnodi i ariannu unrhyw gostau ychwanegol os oes angen.

Darpariaeth Cyflog Cyfartal

Mae darpariaeth wedi cael ei chydnabod i'w defnyddio ar gyfer canlyniadau ariannol yr adeg pan fydd diffoddwyr tân y system RDS yn cael hawl i'r un amodau gwasanaeth â diffoddwyr tân amser cyflawn. Talwyd y rhan fwyaf o'r taliadau rhwng 2012-13 a 2013-14. Roedd rhai taliadau yn 2015-16 ac mae'r mwyafrif nawr wedi eu talu. Disgwylir y bydd rhai taliadau pellach yn 2015-16. Felly, nid oes angen dal y ddarpariaeth hon mwyach.

Darpariaeth ar gyfer Ol-bensiynau

Yn dilyn negodi rhwng Undeb yr FBU a'r DLCG daethpwyd i gytundeb sy'n caniatáu i staff y system RDS gael mynediad ôl-weithredol I'r cynllun pensiwn. Roedd y ddarpariaeth i ymorol am ôl-ddyddio cyfraniad y cyflogwr i'r gronfa bensiwn ar gyfer staff y system RDS. Fodd bynnag, mae'r DCLG wedi penderfynu y bydd y cyllid ychwanegol sydd ei angen ar gyfer y cynllun pensiwn yn dod nawr o gynnydd yng nghyfraniad y cyflogwyr yn dilyn adolygiad actiwaraidd yn 2019. Felly, nid oes angen dal y ddarpariaeth hon mwyach.

	Darpariaeth Bensiynau £'000	*Darpar-iaeth Cyflog Cyfartal £'000*	*Darpariaeth ar gyfer Ol-bensiynau £'000*	*Llai na Chyfansymiau Un Flwyddyn £'000*	*Mwy na chyfansymiadau 1 flwyddyn £'000*
Balans Terfynol 31/03/15	(100)	(27)	(667)	(127)	(667)
Defnyddiwyd yn y flwyddyn	0	11	0	11	0
Trosglwyddiad (i mewn)/allan 2015-16	100	16	667	116	667
Balans Terfynol 31/03/16	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

19. CRONFEYDD DEFNYDDADWY

Cronfeydd Cyffredinol

Doeth yw i'r Awdurdod ddal Cronfa Gyffredinol, a'r disgwyl mai'r meysydd lle bydd yn cael ei defnyddio fydd:-

- codiadau cyflog;
- tanategu'r gyllideb ar gyfer 2016-17; a
- gostyngiad mewn arian grant.

Balans y gronfa ar 31 Mawrth 2016 yw £2.669 miliwn (31 Mawrth 2015, £1,817m). Mae'r cynnydd yn y gronfa o ganlyniad i drosglwyddo rhwng y darpariaethau sy'n cael eu dal a'r gronfa gyffredinol.

Cronfeydd a Glustnodwyd

Sefydlwyd nifer o gronfeydd a glustnodwyd ar gyfer cynlluniau y mae'r Awdurdod wedi cytuno i'w hariannu.

	Balans 1 Ebrill 2014 £'000	*Trosglwydd-iadau i mewn/(allan) 14/15 £'000*	*Balans 31 Mawrth 15 £'000*	*Trosglwydd-iadau i mewn/(allan) 15/16 £'000*	*Balans 31 Mawrth 16 £'000*
Cronfa Pensiwn	169	0	169	(69)	100
Cynllun Radio	0	300	300	0	300
Gostyngiad Grant ADTC	0	225	225	0	225
Cronfa Log	100	0	100	0	100
Cronfa Gyfalaf	1,440	(700)	740	(340)	400
Cyfansymiau	**1,709**	**(175)**	**1,534**	**(409)**	**1,125**

Cronfeydd Grantiau

Dan Safonau IFRS, mae unrhyw grantiau a dderbyniwyd gan yr Awdurdod ar gyfer cynlluniau penodol ond sydd heb gael eu defnyddio yn y flwyddyn yn cael eu dangos dan Gronfeydd Defnyddadwy. Mae'r grantiau sydd wedi cael eu cario drosodd ar gyfer 2015-16 yn ymwneud â grantiau Cydnerth. Balans y gronfa ar 31 Mawrth 2016 yw £36,459 (31 Mawrth 2015 - £33,172).

31 Mawrth 2015 £'000		***31 Mawrth 2016 £'000***
1,817	Cronfa Gyffredinol	2,669
1,534	Cronfeydd a Glustnodwyd	1,125
33	Cronfeydd Grantiau	36
3,384	**Cyfanswm y Cronfeydd Defnyddadwy**	**3,830**

20. CRONFEYDD ANNEFNYDDADWY

31 Mawrth 2015 £'000		***31 Mawrth 2016 £'000***
3,018	Cronfa Ailbrisio	12,102
10,784	Cyfrif Addasu Cyfalaf	7,513
(278,140)	Cronfa Bensiynau	(250,612)
(257)	Cyfrif Absenoldebau Cronedig	(200)
(264,595)	**Cyfanswm y Cronfeydd Annefnyddadwy**	**(231,197)**

Cronfa Ailbrisio

Mae'r Gronfa Ailbriso yn cynnwys yr enillion a wnaed gan yr Awdurdod yn codi o gynnydd yng ngwerth ei Eiddo, ei Beiriannau a'i Offer. Bydd y balans yn cael ei ostwng pan fo asedau gydag enillion cronedig yn:

- cael eu hailbrisio am i lawr, neu eu hamharu a'r enillion yn cael eu colli
- cael eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, a'r enillion yn cael eu treulio trwy ddibrisiad, neu
- cael eu gwared, a'r enillion yn cael eu gwireddu.

Nid yw'r Gronfa ond yn cynnwys enillion cronedig ers 1 Ebrill 2007, sef y dyddiad y crewyd y Gronfa. Mae enillion cronedig sy'n codi cyn y dyddiad hwnnw'n cael eu cyfuno yn y balans ar y Cyfrif Addasu Cyfalaf. Mae'r symudiad ar y gronfa oherwydd ailbrisio'r holl eiddo ym mhortffolio Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru.

2014/15 £'000	***Cronfa Ailbrisio***	***2015/16 £'000***
3,028	**Balans ar 1 Ebrill**	**3,018**
113	Ailbrisio asedau am i fyny	8,879
0	Addasiad o'r Cyfrif Addasu Cyfalaf	458
(123)	Gwahaniaeth rhwng dibrisiad gwerth teg a dibrisiad cost hanesyddol	(253)
3,018	**Balans ar 31 Mawrth**	**12,102**

Cyfrif Addasu Cyfalaf

Mae'r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn ymgorffori'r gwahaniaethau amseru sydd rhwng y trefniadau gwahanol ar gyfer rhoi cyfrif am dreuliant asedau anghyfredol ac ar gyfer ariannu caffael, adeiladu neu wella'r asedau hynny dan y darpariaethau statudol. Debydir y Cyfrif gyda chost caffael, adeiladu neu wella gan fod dibrisiad, colled amhariad ac amorteiddiad yn cael eu codi ar y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant (gyda chofnodion cyson o'r Gronfa Ailbrisio i drosi ffigurau gwerth teg yn sail cost hanesyddol). Credydir y Cyfrif gyda'r symiau a neilltuwyd gan yr Awdurdod fel arian ar gyfer costau caffael, adeiladu a gwella. Mae'r Cyfrif yn cynnwys enillion a cholledion cronedig ar Eiddo Buddsoddi, ac enillion a gydnabuwyd ar asedau rhoddedig sydd eto i gael eu treulio gan yr Awdurdod. Mae'r Cyfrif hefyd yn cynnwys enillion prisio a gronnwyd ar Eiddo, Peiriannau ac Offer cyn 1 Ebrill 2007, sef y dyddiad y crewyd y Gronfa Ailbrisio ar gyfer dal enillion o'r fath.

2014/15		2015/16
£'000		**£'000**
10,406	Balans 1af Ebrill	10,784
	gwrthdroi eitemau sy'n berthnasol i wariant cyfalaf wedi'l ddebydu neu'i gredydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:	
(3,151)	▪ Costau dibrisiad ac amhariad asedau anghyfredol	(6,346)
	- Addasiad i'r Gronfa Ailbrisio	(458)
(3,151)		(6,804)
(3,151)	cyfanswm net dibrisio ar asedau anghyfredol a ddefnyddiwyd yn y flwyddyn	(6,804)
	Cyllido cyfalaf a wnaed yn y flwyddyn	
22	▪ Defnydd o Gronfa Wrth Gefn Talebion Cyfalaf i ariannu gwariant cyfalaf newydd	25
1,365	▪ Grantiau a chyfraniadau cyfalaf a gredydwyd i'r Datganiad Inwcm a Gwariant Cynhwysfawr a ddefnyddiwyd ar gyfer ariannu cyfalaf	1,152
2,142	▪ Darpariaeth statudol ar gyfer ariannu buddsoddiad cyfalaf a gostiwyd yn erbyn y cronfa gyffredinol	2,356
0	▪ Addasiad prydles blwyyddyn blaenorol	0
378		(3,271)
10,784	**Balans at 31 Mawrth**	**7,513**

.

Mae’r nodiadau gwrthgyferbyniol ar gyfer Dibrisio, costau Amhariad ac Ailbrisio yn cael eu rhoi naill ar y Gronfa Ailbrisio neu’r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn ôl y meini prawf uchod. Mae’r tabl isod yn dangos y trafodion a wnaed ar y Gronfa Ailbrisio a’r Cyfrif Addasu Cyfalaf.

2014-15	***Datganiad Asedau Sefydlog (Nodyn 10)***	***Cronfa Ailbrisio***	***Cyfrif Addasu Cyfalaf***	***Cyfansymiau***
Dibrisio	(2,733)	(123)	(2,610)	(2,733)
Amhariad	(541)	0	(541)	(541)
Ailbrisiadau	0	0	0	0
Dibrisio Ailbrisiadau	0	0	0	0
Cyfanswm	(3,274)	(123)	(3,151)	(3,274)
2015-16	***Datganiad Asedau Sefydlog (Nodyn 11)***	***Cronfa Ailbrisio***	***Cyfrif Addasu Cyfalaf***	***Cyfansymiau***
Dibrisio	(3,028)	(254)	(2,774)	(3,028)
Amhariad	(420)	0	(420)	(420)
Ailbrisiadau	5,727	8,879	(3,152)	5,727
Dibrisio Ailbrisiadau	(4,296)	(639)	(3,657)	(4,296)
Cael gwared ar Ddibrisiad	4,296	639	3,657	4,296
Trosglwyddo rhwng cyfrifon	0	458	(458)	0
Cyfanswm	2,279	9,083	(6,804)	2,279

Cronfa wrth gefn ar gyfer Pensiynau

Mae’r Gronfa wrth gefn ar gyfer Pensiynau yn amsugno’r gwahaniaethau amseru sy’n codi oherwydd y trefniadau gwahanol ar gyfer cyfrifyddu buddion ôl-gyflogi a buddio ariannu yn unol â’r darpariaethau statudol. Mae’r Awdurdod yn rhoi cyfrif am fuddion ôl-gyflogi yn y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant gan fod y buddion yn cael eu hennill gan weithiwyr sy’n cronni blynyddoedd o wasanaeth, gan ddiweddaru’r ymrwyniadau a gydnabyddir i adlewyrchu chwyddiant, newid rhagdybiaethau ac adenillion buddsoddiadau ar unrhyw adnoddau a neilltuir i gwrdd â’r costau. Fodd bynnag, mae trefniadau statudol yn ei gwneud yn ofynnol i unrhyw fuddion a enillir gael eu hariannu gan fod yr Awdurdod yn gwneud cyfranidau cyflogwr i’r cronfeydd pensiwn neu’n talu unrhyw bensiynau yn y pen draw y mae’n gyfrifol amdanynt. Felly, mae’r balans debyd ar y Gronfa wrth gefn a gyfer Pensiynau yn dangos diffyg sylweddol yn y buddion a enillwyd gan weithwyr blaenorol a chyfredol a’r adnoddau y mae’r Awdurdod wedi eu neilltuo ar eu cyfer. Bydd y trefniadau statudol yn sicrhau y bydd arian wedi ei neilltuo erbyn yr adeg y bydd y buddion i’w talu.

2014/15 £'000	***SYMUDIADAU ar y GRONFA WRTH GEFN AR GYFER PENSIYNAU***	***2015/16 £'000***
(243,981)	Balans Agoriadol 1 Ebrill	**(278,140)**
(13,050)	Gwrth-droi eitemau a ddebydir i Ddarparu Gwasanaeth yn y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant	(12,409)
3,260	Cyfraniadau pensiwn y cyflogwr a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr yn y flwyddyn	3,577
(10)	Addasiad	
(24,359)	Ailfesur yr ymrwymiad budd diffiniedig net	0 36,360
(34,159)	**SYMUDIAD AR Y GRONFA WRTH GEFN AR GYFER PENSIYNAU**	**27,528**
(278,140)	**BALANS TERFYNOL**	**(250,612)**

Cyfrif Absenoldebau Cronedig

Mae'r Cyfrif Absenoldebau Cronedig yn ymgorffori'r gwahaniaethau a fyddai fel arall yn codi ar falans y Gronfa Cyffredinol o ganlyniad i absenoldebau digolledol a enillwyd ond na chymerwyd yn y flwyddyn, e.e. hawl i wyliau blynyddol wedi ei gario drosodd ar 31 Mawrth. Mae trefniadau statudol yn ei gwneud yn ofynnol bod yr ardrawiad ar Falans y Gronfa Gyffredinol yn cael eu niwtraleiddio trwy drosglwyddo i mewn neu allan o'r Cyfrif.

2014/15 £'000	*Cyfrif Absenoldebau Cronedig*	*2015/16 £'000*
(247)	**Balans ar 1 Ebrill**	**(257)**
247	Setlo neu ganslo croniad a wnaed ar ddiwedd y flwyddyn flaenorol	257
(257)	Symiau a gronnwyd ar ddiwedd y flwyddyn gyfredol	(200)
(257)	**Balans ar 31 Mawrth**	**(200)**

21. DATGANIAD LLIF ARIAN – GWEITHGARWCH GWEITHREDU

2014/15 £'000		2015/16 £'000
9,642	**(Gwarged)/Diffyg Net ar y Ddarpariaeth Gwasanaethau**	**11,395**
	Addasiadau i'r (Gwarged/Diffyg Net ar gyfer Symudiadau Annariannol	
(113)	Cronfa Ailbrisio	0
22	Cynnydd yn y Stoc	47
(1,398)	Cynnydd/(Gostyngiad) yn y Dyledwyr	158
464	Cynnydd)/(Gostyngiad) yn y Credydwyr	207
(2,733)	Cost Dibrisio	(3,028)
(153)	Cyfraniadau a Dderbyniwyd/Derbyniadau Cyfalaf	(195)
(9,790)	Addasiadau Pensiwn IAS 19	(7,862)
(541)	Codi am Amhariad	(420)
(1)	Cyfraniad (i)/o Wahanol Ddarpariaethau	11
4	Gostyngiad yn y Gronfa Grantiau	(3)
616	Trosglwyddiad i/(o) Gronfeydd wrth gefn	852
(10)	Cronfa wrth gefn Absenoldebau Cronedig	57
(13,633)	**Llai'r Cyfanswm**	**(10,176)**
	Addasiadau am eistemau sydd yn y (Gwarged) neu'r Diffyg net ar Ddarparu Gwasanaethau sy'n Weithgareddau Buddsoddi ac Ariannu	
(406)	Llog a dalwyd	(466)
22	Llog a dderbyniwyd	8
(384)	**Llai'r Cyfanswm**	**(458)**
(4,375)	**Llif Arian net o Weithgareddau Gweithredu**	**762**

22. DATGANIAD LLIF ARIAN – GWEITHGARWCH BUDDSODDI

2014/15 £'000		*2015/16 £'000*
6,654	Prynu eiddo, peiriannau ac offer, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	9,968
(22)	Elw o werthu eiddo, peiriannau ac offer, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	(25)
(1,366)	Derbyniadau eraill o weithgareddau buddsoddi	(1,152)
5,266	**Llif arian net o weithgareddau buddsoddi**	**8,791**

23. DATGANIAD LLIF ARIAN – GWEITHGAREDDAU ARIANNU

2014/15 £'000		*2015/16 £'000*
(19,000)	Derbyniadau arian parod o fenthyca tymor byr a thymor hir	(30,314)
15,351	Ad-dalu benthyca tymor byr a thymor hir	25,592
1,379	(Gostyngiad)/Cynnydd mewn cyfrifon galw a buddsoddiadau tymor byr (Nodyn 15) llai'r llog sy'n ddyledus	(2,415)
0	Taliadau eraill am weithgareddau buddsoddi	0
(2,270)	**Llif arian net o weithgareddau ariannu**	**(7,137)**

24. SYMIAU A ADRODDIR AR GYFER PENDERFYNIADAU DYRANNU ADNODDAU

Y dadansoddiad o incwm a gwariant yn ôl gwasanaeth yn y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant yw'r hyn a nodir yn y *Cod Ymarfer Adrodd y Gwasanaeth*. Fodd bynnag, bydd penderfyniadau ar ddyrannu adnoddau yn cael eu gwneud gan yr Awdurdod Tân ar sail adroddiadau'r gyllideb. Caiff yr adroddiadau hyn eu paratoi ar sail wahanol i'r polisïau cyfrifyddu a ddefnyddiwyd yn y datganiadau ariannol. Yn arbennig:

- ni chodir dim mewn perthynas â gwariant cyfalaf, lle bo dibrisio, ailbrisio a cholledion amhariad yn uwch na'r balans ar y Gronfa Ailbrisio, a chodir amorteiddiadau i wasanaethau yn y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant

- mae cost buddion ymddeol yn seiledig ar lif arian (talu cyfraniadau pensiwn y cyflogwr) yn hytrach na chost buddion cyfredol y gwasanaeth wedi eu cronni yn y flwyddyn.

- Mae ffordd yr Awdurdod Tân o adrodd am y gyllideb yn seiliedig ar ddadansoddiad goddrychol o wariant ac incwm, e.e. Costau gweithwyr, Safleoedd, Cludiant ayyb, yn hytrach na'r sail gwrthrychol a adroddir yn y cyfrifon, e.e. Diffodd Tanau – Ymateb yr Ochr Weithredol, Diogelwch Tân Cymunedol – Archwilio ac Ardystio.

Dyma grynodeb o adroddiad y gyllideb a gyflwynir i'r Aelodau sy'n adrodd bod y sefyllfa ariannol fel a ganlyn:-

Crynodeb o'r Cyfrifon Rheolaeth 2014/15 a 2015/16

2014/15		2015/16
	GWARIANT	
	COSTAU GWEITHWYR	
13,132,815	Diffoddwyr Tân - Llawn Amser	13,508,238
3,526,282	Diffoddwyr Tân - Rhan amser	3,374,670
4,187,208	Staff Cefnogi	4,406,518
591,366	Costau Hyfforddi	481,571
7,412	Taliadau Atodol i Gronfeydd Pensiynau	13,042
473,687	Taliadau Pensiwn	458,621
92,487	Costau Eraill Staff	98,832
22,011,257	**CYFANSWM COSTAU GWEITHWYR**	**22,341,491**
	COSTAU ADEILADAU	
811,996	Cyfleustodau a Threthiant	904,046
495,867	Cynnal a Chadw	405,502
169,989	Rhenti	175,306
90,927	Arall	59,873
1,568,779	**CYFANSWM COSTAU ADEILADAU**	**1,544,727**
	TRAFNIDIAETH	
949,219	Costau Cynnal a Chadw	870,994
264,478	Costau Teithio a Chynllun Car Prydles	218,758
28,418	Taliadau Prydles Gweithredu	0
1,242,115	**CYFANSWM COSTAU TRAFNIDIAETH**	**1,089,752**
	CYFLENWADAU A GWASANAETHAU	
426,266	Offer	381,477
1,813,156	TG a Chyfathrebu	1,955,661
1,093,657	Cyflenwadau a gwasanaethau eraill	1,070,252
1,373,118	Gwariant Grant	1,424,553
4,706,197	**CYFANSWM CYFLENWADAU A GWA**	**4,831,943**
	GWASANAETHAU CEFNOGI	
325,706	Taliadau Asiantaeth	434,971
403,641	Cytundebau Gwasanaeth Cefnogi	414,644
729,347	**CYFANSWM GWASANAETHAU CEFN**	**849,615**
2,547,941	**COSTAU ARIANNU CYFALAF**	2,822,045
32,805,636	**CYFANSWM GWARIANT**	**33,479,574**
	INCWM	
(281,672)	Gwerthiant, Ffioedd a Chostau	(323,296)
(1,902,281)	Incwm arall	(1,911,591)
(2,183,953)	**CYFANSWM INCWM**	**(2,234,887)**
30,621,683	**COSTAU GWEITHREDU NET**	**31,244,687**
534,048	Cyfraniad i'r gronfa Cyfalaf am Offer a Cherbydau	641,158
616,280	Cyfraniad i Ddarpariaethau a Chronfeydd wrth gefn	0
(31,772,011)	Incwm o Gyfraniadau	(31,885,845)
0	GWEDDILL/DIFFYG AR GYFER Y FLWYDDYN	**0**

Cysoniad Incwm a Gwariant y Gwasanaeth a gyflwynwyd yn y Cyfrifon Rheolaeth i Gost Gwasanaethau yn y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant

Mae'r cysoniad hwn yn dangos sut mae'r ffigurau sydd yn y Cyfrifon Rheolaeth yn ymwneud â'r symiau a gynhwysir yn y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant.

	2014/15 £'000			***2015/16 £'000***
	30,622	Gwariant net yn Nadansoddiad y Gwasanaeth		31,245
		Symiau yn y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant nad adroddwyd i'r rheolwyr yn y Dadansoddiad		
2,733		Dibrisiad	3,028	
(4)		Gohirio Grant Llywodraeth	(3)	
(914)		IAS 19 – Addasiad Pensiynau (Nodyn 33)	(217)	
541		Amhariad	3,604	
(10)		Absenoldebau cronedig	57	
	2,346	**Symiau wedi eu cynnwys yn y Dadansoddiad sydd heb eu cynnwys yn y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant**		6,469
(2,142)		Ad-dalu Dyledion (MRP a VRP)	(2,356)	
(406)		Llog a dalwyd	(466)	
22		Llog a dderbyniwyd	8	
(628)		Darpariaethau a Chronfeydd	(740)	
(7)		Diffyg yn y Cyfrif Masnachu	(2)	
	(3,161)			(3,556)
	29,807	**Cost Gwasanaethau yn y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant**		**34,158**

25. GWEITHREDIADAU MASNACHU

Agorodd yr Awdurdod ei Orsaf Dân Gymunedol gyntaf yn Rhyl yn 2008-09. Mae'r cyfleuster yn darparu ystafelloedd cyfarfod ar gyfer y gymuned leol, a'r nod yw adennill costau ar yr incwm a dderbynnir o logi ystafelloedd a'r costau gweithredu. Mae'r crynodeb isod yn dangos yr holl incwm a gwariant am y flwyddyn hon a'r llynedd.

2014/15 £'000		***2015/16 £'000***
(32)	Trosiant	(33)
39	Gwariant	35
7	**Diffyg/(Gwarged)**	2

26. LWFANSAU AELODAU

Yn ystod 2015-2016 talwyd swm o £69,971 (£70,851 yn 2014-2015) i'r Aelodau ar ffurf Lwfansau Aelodau a threuliau teithio. Mae gan yr Awdurdod 28 o Aelodau.

2013/14		2014/15
	Lwfans Blwyddyn Gyfan	
10,400	Cadeirydd	10,400
5,400	Dirprwy Gadeirydd	5,400
5,400	Cadeirydd Pwyllgor Archwilio	5,400
1,700	Aelod	1,700
63,939	Cyfanswm lwfansau aelodau a dalwyd	**63,694**
6,912	Cyfanswm treuliau'r aelodau a dalwyd	**6,277**

27. TALU SWYDDOGION

TALIADAU I UWCH SWYDDOGION 2015-16 – CYFLOG RHWNG £60,000 A £150,000

TEITL SWYDD	***Blwyddyn***	***CYFLOG (gan gynnwys ffionedd a lwfansau) £***	***AD-DALU TREULIAU £***	***BUDD MEWN NWYDDAU (Cerbyd) £***	***CYFANSWM (gan eithrio cyfraniadau pensiynau) £***	***CYFRAN-IADAU PENSIWN £***	***CYFANSWM Y TALIADAU £***
Prif Swyddog Tân	2014/15	119,835	152	5,545	125,532	0	125,532
	2015/16	121,081	126	6,652	127,859	0	127,859
Dirprwy Brif Swyddog Tân	2014/15	93,107	140	4,340	97,587	22,044	119,631
	2015/16	95,232	150	4,446	99,828	25,066	124,894
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol	2014/15	86,611	126	4,350	91,087	20,507	111,594
	2015/16	87,477	148	4,602	92,227	23,027	115,254
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol	2014/15	83,592	126	2,324	86,042	17,782	103,824
	2015/16	84,366	169	3,093	87,628	21,505	109,133

Nid oes gan yr Awdurdod unrhyw weithwyr sy'n derbyn cyflog sy'n uwch na £150k. Nid yw'r Trysorydd i'r Awdurdod am y 10 mis cyntaf yn 2015-16 wedi cael ei gynnwys yn y tabl uchod gan nad oedd yn un o weithwyr Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru.

Dyma nifer y gweithwyr yr oedd eu cydnabyddiaeth ariannol yn £60,000 neu fwy, mewn bandiau o £5,000:-

BAND TALIAD	***NIFER Y GWEITHWYR 2014/15***	***NIFER Y GWEITHWYR 2015/16***
£80,000 - £84,999	1	0
£75,000 - £79,999	0	0
£70,000 - £74,999	3	4
£65,000 - £69,999	0	0
£60,000 - £64,999	0	0

Mae'r tâl yn cynnwys pob swm a dalwyd neu i'w dderbyn gan weithiwr, lwfansau treuliau, i'w godi ar dreth a gwerth arian buddion. Nid yw'r data uchod yn cynnwys cyfraniadau pensiwn y cyflogwr.

Mae'r tabl canlynol yn rhoi'r gymhareb rhwng tâl Prif Swyddog Tân a'r tâl canolrifol i staff y Gwasanaeth Tân:

	2014/15 £	***2015/16 £***
Y Prif Swyddog Tân	125,532	127,859
Canolrif	29,054	29,345
Y Gymhareb	4.32	4.36

Mae'r staff sy'n cael eu cyflogi dan Gontractau'r System RDS wedi cael eu cynnwys yn y cyfrifiad ar eu pwynt graddfa Cyfwerth â Llawn Amser yn hytrach na'u henillion gwirioneddol.

Ni fu unrhyw becynnau ymadael yn 2014-15. Yn 2015-16, bu un pecyn ymadael a £1,767 oedd ei werth. Ni fu unrhyw ddiswyddiadau gorfodol yn 2014-15 nac yn 2015-16.

28. COSTAU ARCHWILIO ALLANOL

Y ffioedd a oedd yn daladwy i'r archwilwyr statudol oedd £49,800 (2014/15 £49.636) am y gwasanaethau archwilio allanol a dderbyniwyd.

	2014/2015 £000	**2015/2016 £000**
Ffioedd yn daladwy i Archwilydd Cyffredinol Cymru am y gwasanaethau archwilio allanol a wnaethpwyd gan yr archwilydd penodedig	50	50

29. GRANTIAU

Derbyniodd yr Awdurdod y grantiau refeniw canlynol:-

	2014/15 £'000	2015/16 £'000
Airwave	416	416
Cydnerthu Cymru gyfan	25	0
Tîm Lleihau Llosgi Bwriadol	255	192
Deffibrillwyr – Cyfarpar Cyd-Ymateb	0	148
Archwiliadau Tân yn y Cartref – Datblygu Partneriaethau	28	25
Ymyriadau	461	127
Cynnal a chadw offer NDG	97	102
Dimensiynau Newydd	130	264
Y Ffenics	165	396
Swyddog Cydnerthu	60	53
Mentrau gwrthdrawiadau ar y ffyrdd	96	107
Cydlynydd y Trydydd Sector	56	11
CYFANSWM	**1,789**	**1,841**

30. PARTÏON CYSYLLTIEDIG

Mae gan yr Awdurdod nifer o gysylltiadau â'r awdurdodau cyfansoddol:

- Mae pob Aelod o'r Awdurdod hefyd yn Aelod o un o'r awdurdodau cyfansoddol
- Roedd cyn-Drysorydd yr Awdurdod yn Gyfarwyddwr Corfforaethol – Adnoddau gyda Chyngor Bwrdeistref Sirol Conwy
- Y Swyddog Monitro yw Prif Weithredwr Cyngor Sir y Fflint

Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy yn rheoli swyddogaeth y Trysorlys ar ran yr Awdurdod Tân ac yn broceru benthyciadau'r Farchnad a buddsoddiadau dan enw Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy er mwyn manteisio ar y cyfraddau isel sydd ar gael i Awdurdod Lleol. Y sefyllfa ar 31 Mawrth 2016 oedd fod Conwy ar ran yr Awdurdod Tân wedi broceru £7 miliwn mewn Benthyciadau'r Farchnad. Mae Conwy hefyd yn darparu Gwasanaethau Cyfreithiol i'r Awdurdod.

Mae Cyngor Sir Gaerfyrddin yn darparu gwasanaeth pensiwn i'r Awdurdod, yn benodol ar gyfer cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân.

Mae gan Heddlu Gogledd Cymru rai trefniadau ar y cyd â'r Awdurdod, sy'n cynnwys Adran Reoli Ystadau ar y cyd, rhannu ystafell reoli a gweithio mewn partneriaeth ar nifer o brosiectau.

Yn ystod y flwyddyn bu trafodion gyda phartïon cysylltiedig fel y dangosir isod.

	£'000
Cyngor Sir y Fflint – Swyddog Monitro	14
CBS Conwy – Trysorydd a Gwasanaethau Ariannol	113
CBS Conwy – Gwasanaethau Cyfreithiol	10
Cyngor Sir Caerfyrddin – Gwasanaeth Pensiynau	37
Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru	22
Heddlu Gogledd Cymru – Rheoli Cyfleusterau	193
Heddlu Gogledd Cymru – Caffael	8

Nid oedd unrhyw falansau'n weddill ar ddiwedd y flwyddyn.

Gofynnwyd i Aelodau ac uwch swyddogion yr Awdurdod ddatgan unrhyw drafodion trydydd parti yn ystod y flwyddyn. Ac eithrio lwfansau a threuliau'r aelodau, ni nodwyd unrhyw drafodion eraill.

Lluniwyd y nodyn hwn yn unol â'r dehongliad a'r ddealltwriaeth gyfredol o IAS 24 a'r modd y mae'n gymwys i'r sector cyhoeddus.

31. GWARIANT AC ARIANNU CYFALAF

Nodir isod y gwariant cyfalaf a gafwyd yn ystod y flwyddyn, a'r ardrawiad ar y Gofyniad Ariannu Cyfalaf:-

2014/15 £'000		*2015/16 £'000*
24,320	Gofyniad Agoriadol Ariannu Cyfalaf	27,444
	Buddsoddiad Cyfalaf yn y flwyddyn	
6,654	• Asedau Sefydlog	9,968
	Ffynonellau cyllid	
(131)	• Grantiau a Chyfraniadau	(170)
(3,399)	• Refeniw a Darpariaethau Eraill	(3,363)
27,444	Gofyniad Terfynol Ariannu Cyfalaf	33,879
3,124	Newid mewn Gofyniad Ariannu Cyfalaf	**6,435**
3,124	Esboniad o'r newid: Cynnydd yn yr angen gwaelodol i fenthyca	6,435

Dyma'r Gwariant Cyfalaf yn ystod y flwyddyn:

Cynllun	£000
Adnewyddu Gorsafoedd	8,346
Cerbydau	1,344
Offer yr Ochr Weithredol a TGCh	278
Cyfanswm	9,968

YMRWYMIADAU CYFALAF 2015-2016 YMLAEN

Roedd yr ymrwymiadau cyfalaf a drefnwyd, fel yr oedd pethau ar 31 Mawrth 2016, ar gyfer mân waith adnewyddu ar orsafoedd. £80k yw gwerth cyfunol y contractau .

ARIANNU GWARIANT CYFALAF

Cafodd y gwariant cyfalaf yn y flwyddyn ei ariannu fel a ganlyn:

	2014/15 £000	**2015/16 £000**
Benthyciadau Allanol	3,649	4,708
Arian Grant	131	170
Derbyniadau Cyfalaf	22	25
Benthyca Mewnol	1,618	4,083
Cyfraniadau Refeniw	1,234	982
Credydwr Allanol	0	0
Cyfanswm	6,654	9,968

32. LESOEDD

Lesoedd Cyllid

Nid oedd yr Awdurdod yn dal unrhyw lesoedd cyllid yn 2014-15 nac yn 2015-16.

Les Gweithredu

Nid oedd gan yr Awdurdod ymrwymiad i weithredu taliadau les fel yr oedd pethau ar 31 Mawrth 2015. Cyn dyfodiad y Cod Ariannol yn 2003, roedd yr Awdurdod yn ariannu'r rhan fwyaf o'i asedau oes fer drwy brydlesu. Yn dilyn dyfodiad y cod, roedd yr Awdurdod yn rhydd i ddewis y ffordd fwyaf cost-effeithiol o ariannu ei asedau. Mae hyn wedi arwain at symud oddi wrth bryderlus fel dull o ariannu a symud i gyfeiriad prynu'n uniongyrchol. Daeth yr ymrwymiadau les i ben yn 2013-14.

33. BUDDION TERFYNU

Terfynodd yr Awdurdod un contract yn 2015-16. Roedd costau terfynu o £1,767 yn daladwy yn 2015-16. Byddai unrhyw gostau wedi eu codi o fewn y flwyddyn a'r unig ymrwymiadau ar gyfer y dyfodol fydd pensiynau. Byddai'r ymrwymiadau hyn wedi eu cynnwys o fewn yr ymrwymiadau pensiynau dan IAS 19, ac o fewn Nodyn 34 datgelu pensiynau isod.

34. TRAFODION YN YMWNEUD Â BUDDION ÔL-GYFLOGI

Pensiynau

(i) **Staff Gwasanaethau Llywodraeth Leol a'r Ystafell Reoli**

Yn 2015-16, talodd yr Awdurdod gyfraniad Pensiwn Cyflogwr o £1,134,204 (2014-2015, £1,024,147 sy'n 11% (9% 2014, 2015 11%) o gyflog pensiynadwy gweithwyr, ac roedd yn cynnwys taliad lwmp-swm o £613.900 (2014-15, £545,000) i Gronfa Bensiwn Clwyd, sy'n talu buddion diffiniedig i aelodau sy'n gysylltiedig â chyflog a gwasanaeth. Pennir cyfradd y cyfraniad gan Actiwari'r Gronfa, yn seiliedig at werth actiwaraidd tair blynedd, gyda'r adolygiad diwethaf ar 31 Mawrth 2013. Yn dilyn yr adolygiad, mae cyfraniad y cyflogwr yn mynd i godi'n gynyddrannol o 10.2% i 12.8% erbyn 2017-18. Dan y Rheoliadau Pensiynau cyfredol, mae cyfraddau'r cyfraniadau'n cael eu gosod i gwrdd â 100% o'r atebolrwydd cyffredinol i'r Gronfa.

Yn ystod 2015-2016, roedd y buddion blynyddoedd ychwanegol a chostau ymddeoliadau cynnar oherwydd diswyddiadau, £10,248 (2014-2015, £10,707) a dalwyd i weithwyr, sy'n 0.24% (2014-2015, 0.17%) o gyflog pensiynadwy gweithwyr. Amcangyfrifir y bydd y cyfraniadau pensiwn sydd i'w talu i'r cynllun am flwyddyn ariannol 2016-17 yn £1,248,000 ar gyfer y cyflogwr.

Gellir cael rhagor o wybodaeth am Gronfa Bensiwn Clwyd yn Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon y Gronfa Bensiynau sydd ar gael ar gais gan Drysorydd y Sir yng Nghyngor Sir y Fflint, Neuadd y Sir, yr Wyddgrug CH7 6NA neu ar y wefan, www.siryfflint.gov.uk.

(ii) Diffoddwyr Tân

Mae cynllun pensiwn y Diffoddwyr Tân yn gynllun gyda buddion penodol, nad yw'n cael ei ariannu. Yn 2015-2016, talodd yr Awdurdod gyfraniad Pensiwn Cyflogwr o £1,978,280 (2014-2015, £1,811,674). Roedd y pensiynau a dalwyd o'r refeniw yn £454,955 (2014-2015, £473,687). Yn 2016-2017, amcangyfrifir mai cyfraniad y cyflogwr i'r cynllun fydd £2,000,000, a'r amcangyfrif am bensiynau a dalwyd o'r refeniw fydd £415,000. Mae'r rhan fwyaf o'r taliadau pensiwn i ddiffoddwyr tân sydd wedi ymddeol yn cael ei dalu o gyfrif Cronfa Bensiwn sy'n cael ei weinyddu gan yr Awdurdod, ac mae manylion y Gronfa a sut mae'n gweithredu i'w cael ar dud. 52.

Safon Cyfrifyddu Rhyngwladol (IAS) 19 – Buddion Ymddeol

Yn unol â gofynion y Safon Cyfrifyddu Rhyngwladol Rhif 19 – Buddion Ymddeol (IAS19), mae'n rhaid i'r Awdurdod ddatgelu rhywfaint o wybodaeth am asedau, ymrwymiadau, incwm a gwariant yn ymwneud â chynlluniau pensiwn i'w weithwyr. Fel yr esbonir yn Nodyn 33, mae'r Awdurdod yn cymryd rhan mewn dau gynllun, sef Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân ar gyfer Diffoddwyr Tân llawn amser sydd heb ei ariannu, a'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (Cronfa Bensiwn Clwyd) ar gyfer gweithwyr eraill, sy'n cael ei weinyddu gan Gyngor Sir y Fflint. Hefyd, mae'r Awdurdod wedi gwneud trefniadau ar gyfer talu blynyddoedd ychwanegol i weithwyr sydd wedi ymddeol y tu allan i ddarpariaethau'r cynlluniau.

Er mwyn cydymffurfio ag IAS19, bydd yr Awdurdod yn penodi actiwariaid yn flynyddol i asesu asedau ac ymrwymiadau'r ddau gynllun. Penodwyd Mercer i asesu'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, ac Adran Actiwari'r Llywodraeth i asesu cynllun y diffoddwyr tân gan eu bod yn ymwneud â gweithwyr blaenorol a chyfredol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru. O ran y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, asesodd yr actiwari mai ymrwymiad net yr Awdurdod fel ar 31 Mawrth 2016 oedd £11.422 miliwn (31 Mawrth 2015 £12.79 miliwn) ac ar gyfer Cynllun y Diffoddwyr Tân, yr ymrwymiad oedd £239.19 miliwn fel ar 31 Mawrth 2016 (31 Mawrth 2015 £265.35 miliwn). Isod, ceir dadansoddiad o asedau ac ymrwymiadau'r ddau gynllun a'r rhagdybiaethau a wnaed yn y cyfrifiadau actiwaraidd.

Trafodion yn ymwneud â Buddion Ymddeol a gydnabyddir yn y cyfrifon

	Wedi eu hariannu		*Heb ei hariannu*	
	2014/15	***2015/16***	***2014/15***	***2015/16***
	£'000	***£'000***	***£'000***	***£'000***
Cyfrif Cynhwysfawr Incwm a Gwariant				
Cost Gwasanaeth Net				
Cost Gyfredol Gwasanaeth	(760)	(1,060)	(5,230)	(5,220)
Incwm a Gwariant Ariannu & Buddsoddi	(385)	(436)	(10,280)	(8,750)
Llog Net				
Trosglwyddiadau i mewn i'r cynllun	0	0	(60)	(550)
Yr holl fudd diffiniedig a godir ar ddarparu gwasanaeth	(1,145)	(1,496)	(15,570)	(14,520)
Costau Pensiwn Eraill a godir ar y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant				
Adenillion ar Asedau (ac eithrio Llog)	1,130	1,086	0	0
Ailfesuriadau	(4,269)	1,720	(20,100)	34,640
Yr holl gostau pensiwn a godir ar y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant	(4,284)	1,310	(35,670)	20,120
Datganiad Symudiad yn y Cronfeydd				
Gwrth-droi Ffioedd yn unol â'r Cod	13,050	12,409	-	-
			-	
Symiau Gwirioneddol a godir ar y Gronfa Gyffredinol yn y flwyddyn				
Cyfraniadau Cyflogwr	3,260	3,577		
Addasiadau ar gyfer y Grant Ychwanegol	3,595	3,002		

IAS 19 Addasiad Pensiwn i gost net gwasanaeth – Cyfrif Incwm a Gwariant

Addasiad i Gost Net Gwasanaeth	*2014/15* *£'000*	*2015/16* *£'000*
Costau Gwasanaeth Cyfredol	5,930	6,280
Costau Gwasanaeth Blaenorol	0	0
Cyfraniadau Cyflogwyr	(3,260)	(3,577)
Grant Atodol	(3,595)	(3,002)
Addasiad Actiwaraidd/Cwtogiad	11	15
Gwerth Trosglwyddiadau i mewn	0	0
Addasiad i gost Net Gwasanaeth	**(914)**	**(284)**

Dyma asedau ac ymrwymiadau pensiwn a gydnabyddir yn y fantolen sy'n deillio o rwymedigaeth yr Awdurdod o ran ei gynllun buddion diffiniedig:

	31 Mawrth	
	2015 *£'000*	*2016* *£'000*
Cyfran amcangyfrifiedig y rhwymedigaeth buddion diffiniedig yng Nghynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân	265,350	239,190
Cyfran amcangyfrifedig y rhwymedigaeth buddion diffiniedig yng Nghronfa Bensiwn Clwyd	32,249	31,660
Cyfanswm cyfran amcangyfrifiedig yr ymrwymiadau	**297,599**	**270,850**
Cyfran yr asedau yng Nghronfa Bensiwn Clwyd	19,459	20,238
Diffyg Net Pensiynau	**278,140**	**250,612**

Asedau ac Ymrwymiadau mewn perthynas â Buddion Ol-gyflogaeth

Ailgysoni gwerth presennol ymrwymiadau'r cynllun (rhwymedigaeth buddion diffiniedig):

Ymrwymiadau	***2014/15*** ***£'000*** ***Clwyd***	***2014/15*** ***£'000*** ***Diffoddwyr Tân***	***2015/16*** ***£'000*** ***Clwyd***	***2015/16*** ***£'000*** ***Diffoddwyr Tân***
Balans ar 1 Ebrill	(24,650)	(235,570)	(32,249)	(265,350)
Cost Gyfredol y Gwasanaeth	(760)	(5,170)	(1,060)	(5,220)
Gwerth Trosglwyddiadau i mewn	0	(60)	0	(550)
Llog	(1,130)	(10,340)	(1,086)	(8,750)
Cwtogiadau	0	0	0	0
Colled/Enillion Actiwaraidd	(5,918)	(20,100)	2,193	34,640
Buddion a dalwyd	493	7,250	810	7,410
Cyfraniad Aelodau	(284)	(1,360)	(268)	(1,370)
Ymrwymiadau Pensiwn Net ar ddiwedd y flwyddyn	**(32,249)**	**(265,350)**	**(31,660)**	**(239,190)**

Mae'r enillion disgwyliedig ar asedau'r cynllun yn cael eu pennu drwy ystyried yr enillion disgwyliedig ar yr aseau sy'n sail i'r polisi buddsoddi cyfredol. Mae'r arenillion disgwyliedig ar fuddsoddiadau llog sefydlog yn seiliedig ar arenillion adbryniant gros, fel y maent ar ddyddiad y Fantolen. Cysoniad o werth teg Asedau'r cynllun, mae hyn yn ymwneud â Chronfa Bensiwn Clwyd yn unig:

Asedau	***2014/15 £'000***	***2015/16 £'000***
Balans 1 Ebrill	16,239	19,459
Llog ar Asedau Cynllun	766	672
Ailfesuriadau/Gweinyddu	1,628	(495)
Cyfraniadau Cyflogwr	1,035	1,144
Cyfraniadau Aelodau	284	268
Buddion a dalwyd	(493)	(810)
Asedau Pensiwn Net ar ddiwedd blwyddyn	**19,459**	**20,238**

Mae'r cynllun Llywodraeth Leol yn cael ei ariannu ac felly mae wedi adeiladu asedau dros y blynyddoedd i gynhyrchu incwm i gwrdd ag ymrwymiadau yn y dyfodol. Mae'r asedau yng Nghronfa Bensiwn Clwyd yn cynnwys:

Categori Asedau	**Prisiau a ddyfynnir mewn marchnadoedd gweithredol**	**31 Mawrth 2015**	**31 Mawrth 2015**	`	**31 Mawrth 2016**	**31 Mawrth 2016**
		£'000	**%**		**£'000**	**%**
Gwarannau						
Dyfynnwyd yn fyd-eang	Y	1,459	7.5		1,437	7.1
Ni ddyfynnwyd yn fyd-eang	N	681	3.5		-	0.0
Marchnadoedd sy'n ymddango	Y	1,168	6.0		1,154	5.7
Cyffindir	Y	195	1.0		385	1.9
Bondiau						
Tramor Arall	N	2,530	13.0		2,489	12.3
LDI	Y	4,476	23.0		4,614	22.8
Eiddo						
DU	Y	584	3.0		607	3.0
Tramor Arall	N	778	4.0		992	4.9
Amgen						
Cronfa fantoli/Ecwiti Preifat						
Nwyddau/GTAA	Y	7,004	36.0		8,358	41.3
Arian a chyfwerth ag arian						
Popeth	Y	584	3.0		202	1.0
Cyfansymiau	**0**	**19,459**	**100**		**20,238**	**100**

Gellir cael manylion am y newidiadau yn rheolau Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, gan gynnwys newid o fuddion cyflog olaf i fuddion ailbrisiedig cyfartaledd gyrfa am wasanaeth o 1af Ebrill 2014 ymlaen, ar y ddolen ganlynol http://www.lgps.org.uk/lge/core/page.do?pageId=97977

Dadansoddiad Sensitifrwydd

Petai'r rhagdybiaethau'n newid, byddai'r effaith ar y data fel a ganlyn yn y tabl.

	CPLIL % Newid	Effaith CPLIL £ Miliwn	Diffoddwyr tân % Newid	Effaith diffoddwyr tân £Miliwn
Cyfradd Disgowntio	+0.1	(0.7)	-0.5	23.7
Cyfradd Cynnydd mewn Cyflogau	+0.1	0.25	+0.5	2.2
Cyfradd Cynnydd mewn Pensiwn	+0.1	0.72	+0.5	18.8
Disgwyliad Oes + 1 Flwyddyn	1	0.58	1	5.7

Y Sail ar gyfer Amcangyfrif Asedau ac Ymrwymiadau

Mae gwerth yr ymrwymiadau wedi eu seilio'n actiwaraidd gan ddefnyddio'r dull unedau rhagamcanol sy'n asesu ymrwymiadau'r cynllun yn y dyfodol gyda disgownt i'w gwerth presennol. Mae gwerth Cynllun y Diffoddwyr Tân wedi ei wneud gan Adran Actiwariadd y Llywodraeth ac mae gwerth ymrwymiadau Cronfa Bensiwn Clwyd wedi ei wneud gan Mercer, sef cwmni annibynnol o actiwariaid. Dyma'r prif ragdybiaethau a ddefnyddiwyd yn y cyfrifiadau:

	Cynllun y Diff. Tân		***Cronfa Bensiwn Clwyd***	
	2015 %	***2016 %***	***2015 %***	***2016 %***
Cyfradd Chwyddiant	2.2	2.2	2.1	2.0
Cyfradd y Cynnydd mewn Cyflogau	4.2	4.2	3.6	3.5
Cyfradd y Cynnydd mewn Pensiynau	2.2	2.2	2.1	2.0
Cyfradd Gostwng Ymrwymiadau'r Cynllun	3.3	3.6	3.4	3.6
	Disgwyliad oes Amcangyfrif 31 Mawrth 2016			
Disgwyliad oes yn 65	Dynion	Merched	Dynion	Merched
Pensiynwyr Cyfredol	22.3	22.3	23.5	26.0
Pensiynwyr yn y Dyfodol	24.6	24.6	26.4	29.4

Mae Cynllun y Diffoddwyr Tân yn gynllun sydd heb ei ariannu, ac felly nid yw'n dal asedau i greu incwm i gwrdd ag ymrwymiadau'r cynllun. Mae'r cyllid ar gyfer taliadau'r cynllun yn dod gan gyfraniadau'r cyflogwyr a'r gweithwyr yn y flwyddyn, a grant blynyddol gan Lywodraeth Cymru.

35. NATUR A MAINT Y RISGIAU SY'N DEILLIO O OFFERYNNAU ARIANNOL

Mae amcanion yr Awdurdod yn ei wneud yn agored i amrywiaeth o risgiau ariannol:

Risg Credyd

Y posibilirwydd y gallai partïon eraill fethu talu symiau sy'n ddyledus i'r Awdurdod.

Mae'r risg credyd uchaf yn ymwneud â buddsoddiadau, a rheolir y rhain trwy Strategaeth Rheoli'r Trysorlys fel y nodir uchod. Yn y farchnad gyfredol, nid yw'r Awdurdod ond yn buddsoddi ar gyfer y tymor byr, hyd at uchafswm o 3 mis, a hynny gyda sefydliadau sydd ar restr partïon i gontract yr Awdurdod. Bydd yr Awdurdod yn cael yr wybodaeth ddiweddaraf bob dydd am unrhyw newidiadau i statws credyd y sefydliadau ar restr y partïon i gontract, ac os bydd unrhyw sefydliadau'n cael eu hisraddio ac yn methu cwrdd â'r meini prawf sydd yn Strategaeth Rheoli'r Trysorlys, byddant yn cael eu tynnu oddi ar y rhestr. Os bydd sefydliad yn methu ad-dalu buddsoddiad, yna gallai'r golled ariannol i'r Awdurdod fod yn uwch na £1 miliwn. Fodd bynnag, oherwydd rheoli'r portffolio'n ofalus, nid oes yr un sefydliad wedi methu ad-dalu arian sy'n ddyledus.

Risg Hylifedd

Dyma'r posibilrwydd na fydd gan yr Awdurdod ddigon o arian ar gael i ateb ei ymrwymiadau i wneud taliadau

Mae'r Awdurdod yn gallu cael gafael yn rhwydd ar fenthyciadau gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus, nid oes unrhyw risg sylweddol na fyddai'n gallu codi'r arian i gwrdd â'i ymrwymiadau dan yr offerynnau ariannol. Yn hytrach, y risg yw y bydd yr Awdurdod yn rhwym o ailgyflenwi cyfran sylweddol o'i fenthyciadau ar adeg o gyfraddau llog anffafriol.

Risg y Fachnad

Dyma'r posibilrwydd y gallai colled ariannol ddigwydd i'r Awdurdod o ganlyniad i newidiadau mewn mesurau fel cyfraddau llog a symudiadau ar y farchnad stoc.

Gwnaed asesiad o effaith ariannol 1% o gynnydd mewn cyfraddau llog; byddai'r llog ar fenthyciad cyfradd amrywiol wedi codi £100k; a byddai'r llog oddi ar fuddsoddiadau wedi cynyddu £105k.

Mae'r Awdurdod wedi mabwysiadu Cod Ymarfer CIPFA ar Reoli'r Trysorlys, sy'n sicrhau bod gan yr Awdurdod fesurau yn eu lle i reoli'r risgiau uchod. Ar ddechrau'r flwyddyn ariannol, cafodd yr Aelodau adroddiad sy'n amlinellu'r Strategaeth Rheoli'r Trysorlys i'w dilyn yn y flwyddyn, a gosod y Dangosyddion Darbodus am y flwyddyn. Hanner ffordd drwy'r flwyddyn, ceir adroddiad yn nodi cynnydd o'i gymharu â'r strategaeth, ac os oes angen, adolygiad o'r Dangosyddion Darbodus. Ar ddiwedd y flwyddyn, mae'r adroddiad terfynol yn nodi sut mae'r Awdurdod wedi perfformio yn ystod y flwyddyn. Mae'r ffordd y mae'r Awdurdod yn rheoli risgiau sy'n deillio o'r offerynnau ariannol yn cael ei nodi yn adroddiadau'r trysorlys a gyflwynir i'r Aelodau, a gellir eu cael ar wefan Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru sef www.gwastan-gogcymru.org.uk.

36. YMRWYMIADAU AMODOL

Pensiynau Diffoddwyr Tân y System RDS

Mae Diffoddwyr Tân y System RDS wedi gallu ymuno â'r Cynllun Pensiwn Diffoddwyr Tân Newydd ers 1 Ebrill 2006. Fodd bynnag, o ganlyniad i achos llys yn ymwneud â Rheoliadau Gweithwyr Rhan Amser (Atal triniaeth llai ffafriol), a ddaeth i rym ar 1 Gorffennaf 2000, mae hawl gan Ddiffoddwyr Tân y System RDS, dan rai amgylchiadau, brynu i mewn i Gynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân o ddyddiad cynharach. O'r blaen, cafodd amcangyfrif ei wneud o uchafswm y gost i'r Awdurdod os bydd rhaid i gyfraniad cyflogwyr i'r gronfa bensiwn gael ei wneud i gyfateb i gyfraniadau pensiwn wedi'u hôl-ddyddio ar gyfer y gweithiwr. Amcangyfriwyd £960k a neilltuwyd darpariaeth o £667k i wrthbwyso'r costau hyn (gweler nodyn 2). Fodd bynnag, mae'r DCLG wedi penderfynu nawr eu bod am ymorol am y costau ychwanegol drwy gynnydd yng nghyfraniad y cyflogwyr i'r gronfa bensiwn yn dilyn prisiad actiwaraidd yn 2019. Ar hyn o bryd, mae'n ansicr beth fydd y cynnydd yn y cyfraniad. Bydd y costau ychwanegol yn anochel ar gyfer blwyddyn ariannol 2019-20. Gan nad yw'r ymrwymiad yn hysbys, ac y bydd rhaid ei ffactorio yn y gyllideb sylfaenol yn y dyfodol, nid yw mwyach yn ofyniad i ddal y ddarpariaeth.

CYFRIF CRONFA BENSIWN Y DIFFODDWYR TÂN

Cyfrif y Gronfa	*2014/15 £000*	*2015/16 £000*
INCWM		
Cyfraniadau Derbynadwy:		
Cyfraniadau arferol y Cyflogwr	(1,812)	(1,978)
Cost Afiechyd y Cyflogwr	(57)	(67)
Cyfraniadau arferol yr Aelodau	(1,362)	(1,370)
Cyfraniadau Aelodau wedi'u Hôl-ddyddio	0	(209)
Trosglwyddiadau i mewn	(61)	(546)
CYFANSWM	**(3,292)**	**(4,170)**
GWARIANT		
Buddion Taladwy:		
Taliadau Pensiwn	5,969	6,190
Cymudo buddion Pensiynau a Lwmp-swm	918	982
Taliadau Cymudo wedi'u Hôl-ddyddio	0	1,340
Taliadau i Ymadawyr, ac ar eu rhan:		
Trosglwyddiadau allan	0	0
CYFANSWM	**6,887**	**8,512**
SWM NET (TALIADWY)/DERBYNADWY CYN Y GRANT YCHWANEGOL	**3,595**	**4,342**
Grand Ychwanegol gan Lywodraeth Cymru	(3,595)	(3,806)
Grant Atodol a dalwyd gan Drysorlys EM ar ran y Gronfa Bensiwn	0	(536)
SWM NET (TALADWY)/DERBYNADWY AM Y FLWYDDYN	**0**	**0**

Datganiad Asedau Net	*2013/14 £000*	*2014/15 £000*
Asedau ac Ymrwymiadau Cyfredol Net:		
Grant Ychwanegol yn daladwy (oddi wrth) /i Lywodraeth Cymru	(275)	40
Swm yn ddyledus (o'r) / i'r Gronfa Gyffredinol	275	(40)
Asedau Net ar ddiwedd y flwyddyn	**0**	**0**

<u>Nodiadau i Gronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân</u>

Sefydlwyd y Gronfa ar 1 Ebrill 2007, ac mae'n ymorol am Gronfeydd Pensiwn y Diffoddwyr Tân 1992, 2007 a 2015 a'r Awdurdod sy'n ei gweinyddu. Telir cyfraniadau'r cyflogwr a gweithwyr i'r Gronfa, a gwneir taliadau i bensiynwyr ohoni. Mae lefelau cyfraniadau'r gweithwyr a'r cyflogwr yn seiliedig ar ganrannau o'r cyflog pensiynadwy a osodir yn genedlaethol gan Lywodraeth Cymru, ac maent yn agored i ailwerthusiad bob tair blynedd gan Adran Actiwari'r Llywodraeth. Mae'r cynllun yn un nad yw'n cael ei ariannu, nid oes ganddo asedau buddsoddi, a bydd unrhyw wahaniaeth rhwng y buddion sy'n daladwy a'r cyfraniadau derbynadwy, yn cael ei ateb gan Grant Ychwanegol gan Lywodraeth Cymru.

Mae trosglwyddiadau i'r cynllun yn drosglwyddiad o fuddion pensiwn o gynllun pensiwn arall ar gyfer gweithwyr newydd neu bresennol, ac mae trosglwyddiadau allan yn drosglwyddiad buddion i weithwyr sydd wedi gadael yr Awdurdod ac wedi ymuno â chynllun pensiwn arall.

Mae'r Awdurdod yn gyfrifol am dalu cyfraniadau'r cyflogwr i'r gronfa, a dyma'r costau a gynhwysir yn y cyfrifon ar gyfer yr Awdurdod.

Mae Cyngor Sir Gaerfyrddin, yn gweithredu ar ran Cronfa Bensiwn Dyfed, yn darparu gwasanaeth i'r Awdurdod drwy reoli'r taliadau a wneir i Ddiffoddwyr Tân sy'n bensiynwyr, a hynny ar ran yr Awdurdod. Maent hefyd yn gyfrifol am reoli cofnodion y pensiynwyr presennol ac aelodau gweithredol o'r cynllun.

Ar ddechrau'r flwyddyn ariannol, gwneir asesiad o swm y Grant Ychwanegol sydd ei angen gan Lywodraeth Cymru, a chaiff 80% o'r amcangyfrif ei dalu ym mis Gorffennaf. Roedd yr amcangyfrif ar gyfer 2015-16 yn cynnwys asesiad o nifer y diffoddwyr tân sydd i fod i ymddeol o fewn y flwyddyn yn seiliedig ar oedran a blynyddoedd eu gwasanaeth, ac yn seiliedig ar hyn, gellir amcangyfrif y taliad cymudo a ddaw'n ddyledus, a'r taliadau pensiwn ychwanegol. Yn 2015-16, amcangyfrif y Grant Ychwanegol oedd £4.18 miliwn a'r swm gwirioneddol oedd £3.8 mliwn. Ar ddiwedd y flwyddyn, roedd £0.04 miliwn yn ddyledus gan yr Awdurdod i Lywodraeth Cymru.

Yn dilyn canlyniad llwyddiannus yr achos llys (GAD v Milne) mewn perthynas â'r cyfrifiad actiwaraidd a ddefnyddiwyd ar gyfer taliadau cymudo sy'n ddyledus i Ddiffoddwyr Tân yn ymddeol ac syn dyddio'n ôl nifer o flynyddoedd, talwyd £804k i'r pensiynwyr yr effeithwyd arnynt, a gwnaed y taliadau drwy Gronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân, a chafodd y costau ychwanegol eu had-dalu gan Lywodraeth Cymru drwy'r Grant Atodol. Setlodd Trysorlys EM yr ymrwymiad treth a oedd yn ddyledus ar y taliadau o £536k ar ran y gronfa

Mae'r polisïau cyfrifyddu ar gyfer Cyfrif y Gronfa Bensiwn yn gyson â'r polisïau cyfrifyddu sydd ar dudalennau 14 – 21.

Cyfraddau Cyfraniadau

Dan Reoliadau Pensiwn Diffoddwyr Tân, 14.5% o'r cyflog pensiynadwy oedd cyfraddau cyfraniad cyflogwyr ar gyfer cynllun 2015, gyda chyfraddau'r gweithwyr fel y bandiau cyflog pensiynadwy a nodir isod:

Band Cyflog Pensiynadwy	Cyfradd Cyfraniad 2015-16 %
Hyd at a chan gynnwys £27,000	10.0
Mwy na £27,000 a hyd at a chan gynnwys £50,000	12.2
Mwy na £50,000 a hyd at a chan gynnwys £142,500	13.5
Mwy na £142,500	14.5

Dan Reoliadau Pensiwn y Diffoddwyr Tân, cyfraddau'r cyfraniadau cyflogwr ar gyfer cynllun 2007 oedd 16.8% o gyflog pensiynadwy gyda chyfraddau'r gweithwyr fel y bandiau cyflog pensiynadwy isod:

Band Cyflog Pensiynadwy	Cyfradd Cyfraniad 2015-16 %
Hyd at a chan gynnwys £15,150	8.5
Mwy na £15,150 a hyd at a chan gynnwys £21,210	9.4
Mwy na £21,210 a hyd at a chan gynnwys £30,300	10.4
Mwy na £30,300 a hyd at a chan gynnwys £40,400	10.9
Mwy na £40,400 a hyd at a chan gynnwys £50,500	11.2
Mwy na £50,500 a hyd at a chan gynnwys £60,600	11.3
Mwy na £60,600 a hyd at a chan gynnwys £101,000	11.7
Mwy na £101,000 a hyd at a chan gynnwys £121,200	12.1
Mwy na £121,200	12.5

Ar gyfer cynllun 1992 roedd cyfradd cyfraniad y cyflogwr yn 25.5% o'r cyflog pensiynadwy gyda chyfraddau'r gweithwyr fel y bandiau cyflog pensiynadwy isod:

Band Cyflog Pensiynadwy	Cyfradd Cyfraniad 2015-16 %
Hyd at a chan gynnwys £15,150	11.0
Mwy na £15,150 a hyd at a chan gynnwys £21,210	12.2
Mwy na £21,210 a hyd at a chan gynnwys £30,300	14.2
Mwy na £30,300 a hyd at a chan gynnwys £40,400	14.7
Mwy na £40,400 a hyd at a chan gynnwys £50,500	15.2
Mwy na £50,500 a hyd at a chan gynnwys £60,600	15.5
Mwy na £60,600 a hyd at a chan gynnwys £101,000	16.0
Mwy na £101,000 a hyd at a chan gynnwys £121,200	16.5
Mwy na £121,200	17.0

Nid yw Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân yn cymryd ystyriaeth o'r ymrwymiadau ar gyfer pensiynau a buddion eraill wedi diwedd y cyfnod, gan mai cyfrifoldeb yr Awdurdod yw hyn. Mae manylion am yr ymrwymiadau pensiwn tymor hir i'w cael yn Nodyn 33 o'r datganiadau ariannol craidd (2016 – 239.19m, 2015 - £265.35m).

Atodiad i'r Datganiad o Gyfrifon 2015-16

Gwasanaeth Tân ac Achub
Fire and Rescue Service

Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2015/2016

1 Cyflwyniad

1.1 Cafodd y Datganiad hwn ei lunio yn unol â chanllawiau a gynhyrchwyd gan Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA) a Chymdeithas Prif Weithredwyr ac Uwch-reolwyr Awdurdodau Lleol (SOLACE), sef y fframwaith 'Delivering Good Governance in Local Governance'.

2 Cwmpas Cyfrifoldeb

2.1 Mae Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) yn gyfrifol am sicrhau bod ei fusnes yn cael ei gynnal yn unol â'r gyfraith ac i'r safonau priodol, a bod arian cyhoeddus yn cael ei ddiogelu a bod cyfrif cywir amdano, a'i fod yn cael ei ddefnyddio'n ddarbodus, yn effeithlon ac yn effeithiol. Hefyd, mae dyletswydd ar yr Awdurdod o dan Ddeddf Llywodraeth Leol 1999 i wneud trefniadau i sicrhau gwelliant parhaus yn y modd y mae ei swyddogaethau'n cael eu cyflawni, gan dalu sylw i ddarbodaeth, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd.

2.2 Wrth gyflawni'r cyfrifoldeb cyffredinol hwn, mae'r Awdurdod yn gyfrifol am roi trefniadau cywir yn eu lle ar gyfer llywodraethu ei faterion er mwyn ei gwneud yn haws i gyflawni ei swyddogaethau'n effeithiol, ac sy'n cynnwys trefniadau ar gyfer rheoli risg.

2.3 Mae'r Awdurdod wedi cymeradwyo a mabwysiadu cod llywodraethau corfforaethol sy'n gyson ag egwyddorion Fframwaith CIPFA/SOLACE, sef 'Delivering Good Governance in Local Government'. Mae'r datganiad hwn yn esbonio sut y mae'r Awdurdod wedi cydymffurfio â'r cod, a hefyd wedi ateb gofynion Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2011.

3 Diben y Fframwaith Llywodraethu

3.1 Mae'r fframwaith llywodraethu yn cynnwys y systemau a'r prosesau, y diwylliant a'r gwerthoedd sy'n cyfarwyddo a rheoli'r awdurdod, a'r gweithgareddau ar gyfer bod yn atebol i'r gymuned, trafod â hi, a'i harwain. Mae'n galluogi'r awdurdod i fonitro'r modd y mae'n cyflawni ei amcanion strategol ac ystyried p'un a yw'r amcanion hynny wedi arwain at ddarparu gwasanaethau priodol a chost-effeithiol a gwelliannau parhaus.

3.2 Mae'r system rheolaeth fewnol yn rhan bwysig o'r fframwaith hwnnw, a'i nod yw rheoli risg i fod ar lefel resymol. Ni all gael gwared ar bob risg o fethu â chyflawni polisïau, nodau ac amcanion ac felly ni all ond darparu sicrwydd rhesymol, heb fod yn absoliwt, o effeithiolrwydd. Mae'r system rheolaeth fewnol yn seiliedig ar broses barhaus sydd â'r nod o adnabod a blaenoriaethu'r risgiau i gyflawni polisïau, nodau ac amcanion yr Awdurdod, gwerthuso'r tebygolrwydd o wireddu'r risgiau hynny a'r effaith petaent yn cael eu gwireddu, a'u rheoli'n effeithlon, yn effeithiol ac yn ddarbodus.

3.3 Rhoddwyd y fframwaith llywodraethu yn ei le ar gyfer yr Awdurdod am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2016 a hyd at ddyddiad cymeradwyo'r datganiad o gyfrifon.

4 Y Fframwaith Llywodraethu

4.1 Mae'r datganiad hwn yn disgrifio prif elfennau Fframwaith Llywodraethu'r Awdurdod a'n hunanasesiad o gydymffurfiaeth â Chod Llywodraethu Blynyddol yr Awdurdod. Mae'r sicrwydd llywodraethu sydd yn y datganiad hwn wedi eu strwythuro o gwmpas pob un o'r 6 egwyddor llywodraethu sydd yn y Fframwaith 'Delivering Good Governance in Local Government'.

4.2 Mae pob un o'r egwyddorion hyn yn rhan bwysig o drefniadau Cod Llywodraethu Blynyddol yr Awdurdod. Trwy gymhwyso'r egwyddorion, gallwn ddangos ein bod yn cyflwyno'r gwasanaethau i'n dinasyddion a'n cymunedau mewn ffordd sy'n dangos atebolrwydd, tryloywder, effeithiolrwydd, didwylledd a chynhwysiant.

4.3 Mae Datganiad CIPFA ar Rôl y Prif Swyddog Ariannol mewn Llywodraeth Leol (2010) yn amlinellu'n fanwl beth yw cyfrifoldebau'r swyddog penodedig. Mae trefniadau rheolaeth ariannol yr awdurdod yn cydymffurfio â gofynion llywodraethu datganiad CIPFA.

Egwyddor 1
Canolbwyntio ar ddiben yr Awdurdod, y deilliannau i'r gymuned, a chreu a gwireddu gweledigaeth ar gyfer y fro.

5.1 Mae'r **Cynllun Cyfunol i Leihau Risg a Gwella 2015/16** yn nodi gweledigaeth, datganiad cenhadaeth a gwerthoedd yr Awdurdod. Paratoir y cynllun yn unol â dyletswyddau penodol sy'n deillio o Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009 a Fframwaith Cenedlaethol Tân ac Achub Cymru 2008-11. Ymdrinnir â'r tri diben gwahanol yn y cynllun:

- Darparu gwybodaeth ynglŷn â'r Awdurdod a'r Gwasanaeth, a'r cyd-destun y maent yn gweithredu o'i fewn;
- Cofnodi blaenoriaethau uchaf yr Awdurdod ac olrhain cynnydd tuag at nodau penodol;
- Cofnodi hanesyddol o berfformiad dros dair blynedd ariannol.

5.2 Mae'r adroddiad, a gyhoeddwyd ym Mawrth 2015, yn amlinellu sut y bydd yr Awdurdod yn gwneud gwelliannau ac yn lleihau risgiau ar gyfer 2015/16 a 2016/17, yn ogystal â gosod ei amcanion gwella ei hun.

5.3 Yn unol ag Adran 15 o Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009, mae'r Awdurdod yn mynd ati bob blwyddyn i gyhoeddi asesiad o'i berfformiad drwy '**Sut wnaethom ni?**' Mae'r asesiad hwn yn dangos sut y mae'r Awdurdod wedi cyflawni ei ddyletswydd gyffredinol i wella a gwneud cynnydd mewn perthynas â'r amcanion y mae wedi eu gosod iddo'i hun ar gyfer y flwyddyn. Mae hefyd yn rhoi crynodeb o'i waith cydweithio, a'i berfformiad yn erbyn dangosyddion perfformiad penodol cenedlaethol a lleol, a mesurau llwyddiant.

5.4 Trwy gydol y flwyddyn, mae'r Prif Swyddogion yn gyfrifol am sicrhau bod blaenoriaethau'r Awdurdod yn cael eu cyflawni. Mae perfformiad o'i gymharu â thargedau allweddol yn cael eu monitro'n rheolaidd drwy'r fframwaith **rheoli perfformiad** ac yn cael ei adrodd i'r Aelodau bob chwarter yn ogystal ag ar ddiwedd y flwyddyn ariannol.

5.5 Mae gan yr Awdurdod drefniadau cadarn yn eu lle ar gyfer **rheolaeth ariannol** effeithiol drwy weithdrefnau cyfrifyddiaeth a'r Rheoliadau Ariannol. Mae'r rhain yn cynnwys gweithdrefnau sefydledig ar gyfer cynllunio'r gyllideb, a'r rheini'n ddarostyngedig i asesiadau risg, ac adroddiadau rheolaidd i'r Aelodau gan gymharu'r refeniw gwirioneddol a'r gwariant cyfalaf gyda'r cyllidebau blynyddol. Y Trysorydd sy'n gyfrifol am sicrhau bod materion ariannol yr Awdurdod yn cael eu gweinyddu'n briodol, a hynny fel y bo'n ofynnol gan Adran 151 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972. Mae ffin glir o ran cyfrifoldebau rhwng swyddogaeth cyfrifyddiaeth y rheolwyr, a wneir yn fewnol, a'r swyddogaeth cyfrifyddiaeth ariannol, a wneir trwy Gytundeb Lefel Awdurdod gyda Chyngor Bwrdeistref Sirol Conwy. Mae trefniadau'r Awdurdod ar **Reoli'r Trysorlys** yn dilyn arferion proffesiynol, ac maent yn agored i'w hadolygu'n rheolaidd ac yn cynnwys adroddiadau a gyflwynir i'r Aelodau bob chwarter.

5.6 Ar ddiwedd bob blwyddyn, a hynny yn unol â'r ddeddfwriaeth, mae'r Awdurdod yn cyhoeddi ei **Ddatganiad Blynyddol o Gyfrifon** i roi gwybodaeth glir am ei sefyllfa ariannol a'i berfformiad yn ystod y flwyddyn.

5.7 Wedi ei gynnwys yn y datganiadau ariannol, mae **Barn Archwiliad Swyddfa Archwilio Cymru**. Am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2015, dywedodd barn yr archwiliad fod y datganiadau'n darparu darlun gwir a theg o sefyllfa ariannol yr Awdurdod am y flwyddyn.

5.8 Hefyd, caiff crynodeb clir a hawdd ei ddarllen o berfformiad yr Awdurdod ei lunio, ac mae hwnnw ar gael ar wefan yr Awdurdod fel bod y cyhoedd yn gallu ei weld.

5.9 Cynhaliodd Swyddfa Archwilio Cymru asesiad o drefniadau'r Awdurdod i sicrhau cadernid ariannol. Cyhoeddwyd yr adroddiad ym mis Mawrth 2016 ac roedd yn dod i'r casgliad fod trefniadau'r Awdurdod i sicrhau cadernid ariannol yn rhai cadarn. Ar gyfer pob un o'r meysydd a aseswyd, sef Cynllunio Ariannol, Rheolaeth Ariannol a Llywodraethu Ariannol, cafodd yr Awdurdod statws risg isel. Cyflwynwyd yr adroddiad i'r Panel Gweithredol ar 9 Mai 2016, a gellir gweld copi drwy wefan yr Awdurdod http://www.nwales-fireservice.org.uk/media/337081/7ii-asesiad-o-gydnerthedd-ariannol.pdf

5.10 Fel rhan o'u swyddogaeth statudol, mae Swyddfa Archwilio Cymru yn edrych ar feysydd allweddol yn y tair Brigâd yng Nghymru, ac mae'n gwneud asesiad o'r modd maent yn perfformio. Y Trefniadau Diogelwch Tân oedd y maes allweddol a dargedwyd yn yr asesiad hwn. Er bod yr Awdurdod yn dda am ddarparu amrywiaeth o weithgareddau diogelwch tân, roedd yna ddiffyg fframwaith ar gyfer gwerthuso pa mor effeithlon ac effeithiol yw'r gweithgareddau hyn. Yn yr adroddiad, argymhellwyd nifer o gynigion ar gyfer gwella.

5.11 Mae'r cyhoedd yn gallu cael gwybodaeth yn hawdd ar y wefan ynglŷn â ffyrdd i wneud cwyn am y Gwasanaeth. Mae gan yr Awdurdod bolisi wedi hen ennill ei blwyf ar **Reoli Cwynion**, ac mae hwnnw'n nodi'r gweithdrefnau ar gyfer rheoli a monitro cwynion o ffynonellau allanol.

5.12 Mae'r Awdurdod wedi cytuno ar egwyddorion a phrosesau i sicrhau bod ei amcanion, ei flaenoriaethau a'i werthoedd yn cael eu hyrwyddo a'u diogelu wrth weithio mewn partneriaeth. Cyhoeddwyd **strategaeth partneriaeth** ac mae ar gael ar wefan yr Awdurdod. Darperir atebolrwydd eglur a darpariaethau ar gyfer cyfathrebu ymhob cytundeb partneriaeth.

5.13 Mae'r Awdurdod wedi gwneud gwelliannau mewn sicrhau ansawdd a rheoli perfformiad ym maes **ymgysylltu â'r sector gwirfoddol.** Mae'r gwelliannau'n cynnwys:

- Ffurfioli darpariaeth protocolau rhannu gwybodaeth gydag asiantaethau partneriaethol;
- Caiff gwaith mewn partneriaeth ei lywodraethu gan gytundebau, protocolau a memoranda cyd-ddealltwriaeth sy'n berthnasol i'r math o waith neu'r berthynas dan sylw.

5.14 Bob blwyddyn, mae Awdurdod Tân a Achub Gogledd Cymru yn adrodd ynghylch y cynnydd a wnaethom wrth gyflawni ein hamcanion gwella a hyrwyddo'r blaenoriaethau a nodir yn **ein Cynllun Cydraddoldeb Strategol** fel rhan o broses barhaus. Gyda Chyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam a'i bartneriaid, Coleg Cambria, Cymdeithas Mudiadau Gwirfoddol Wrecsam, Prifysgol Glyndŵr, Heddlu Gogledd Cymru a Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, byddwn yn gweithio i wneud y canlynol:

- Dileu camwahaniaethu, aflonyddu a fictimeiddio;
- Hybu cyfle cyfartal; a
- Hybu cyd-berthnasoedd da rhwng gwahanol grwpiau o bobl a chymunedau.

Egwyddor 2
Bydd yr Aelodau a'r Swyddogion yn cydweithio i gyflawni diben cyffredin, gyda swyddogaethau a rolau wedi eu diffinio'n glir.

6.1 Mae'r Awdurdod Tân ac Achub yn cynnwys 28 o aelodau etholedig o'r chwe awdurdod unedol sy'n dod o fewn ardal y Gwasanaeth Tân ac Achub yn unol â Gorchymyn Cyfuno Gwasanaeth Tân Gogledd Cymru 1995.

Mae rôl yr Awdurdod, sydd i'w weld ar y wefan, wedi ei ddiffinio yn ei **Reolau Sefydlog:**

- cyflawni holl ddyletswyddau a chyfrifoldebau Awdurdod Tân yn unol â'r ddeddfwriaeth a'r rheoliadau priodol, yn benodol Deddf y Gwasanaethau Tân ac Achub 2004, Deddf Rhagofalon Tân 1971, y Gorchymyn Diwygio Rheoleiddio (Diogelwch Tân) 2005 – a ddaeth i rym ym mis Hydref 2006, a Gorchymyn Gwasanaeth Tân Gogledd Cymru (Cynllun Cyfuno) 1995;
- cytuno ar y cynlluniau blynyddol, y cyllidebau refeniw a chyfalaf, a chyfraniadau ar gyfer y cynghorau cyfansoddol;
- monitro'r cyllidebau refeniw a chyfalaf, ac ymdrin ag unrhyw amrywiadau sylweddol, gan gynnwys penderfyniadau ynghylch unrhyw gyfraniadau atodol.

Cynhelir cyfarfodydd yr Awdurdod llawn bedair gwaith y flwyddyn ym Mawrth, Mehefin, Medi a Rhagfyr, a hynny i ystyried pynciau megis y cynlluniau gwasanaeth, materion busnes arferol, cyllidebau a gwariant, a gwneud neu gymeradwyo penderfyniadau ynglŷn â pholisïau fel y bo'n briodol. Gellir galw cyfarfodydd arbennig ar unrhyw adeg os oes angen trafod materion brys. Mae holl gyfarfodydd yr Awdurdod yn agored i'r cyhoedd.

Etholir y Cadeirydd a'r Dirprwy Gadeirydd yn y cyfarfod blynyddol a gynhelir ym Mehefin.

Mae gweithrediad cywir yr Awdurdod yn cael ei ategu gan ei Glerc a'i Drysorydd. Mae'r cyfarfodydd yn agored i'r cyhoedd, ac mae cofnodion trafodion yr Awdurdod ar gael.

6.2 **Mae'r Awdurdod wedi mabwysiadu'r Disgrifiadau o Rôl a Manylion y Person sydd gan WLGA / CLILC ar gyfer Aelodau Awdurdodau Tân ac Achub.** Mae'r disgrifiadau rôl yn rhestru cyfrifoldebau a swyddogaethau rôl Aelod etholedig, ac mae manylion y

person yn seiliedig ar gyfres o ddisgrifiadau a gofynion cyffredinol rolau Aelodau a grewyd gan Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru (WLGA).

6.3 Mae’r Awdurdod wedi sefydlu **Protocol ar Gysylltiadau rhwng Aelodau a Swyddogion** i sicrhau cyfathrebu effeithiol rhwng yr Aelodau a’r Swyddogion. Mae’n rhoi trefn ar yr arferion da sy’n bodoli eisoes o ran y cysylltiadau rhwng yr Aelodau a’r Swyddogion.

6.4 Mae **Cynllun Dirprwyo** i’r Prif Swyddog Tân yn ei le, ac mae’n nodi’r pwerau sydd wedi eu dirprwyo i’r Prif Swyddog Tân i wneud penderfyniadau ar ran yr Awdurdod.

6.5 Caiff y gwaith o **lunio polisïau a gwneud penderfyniadau** ei hwyluso drwy’r **Grŵp Gweithredol.** Mae’r grŵp strategol hwn yn cynnwys y Prif Swyddog Tân, y Dirprwy Brif Swyddog Tân a’r Prif Swyddogion Tân Cynorthwyol, ac mae’n cyfarfod bob chwe wythnos i adolygu eitemau sefydlog, gan gynnwys rheoli perfformiad, rheoli risg ac arian, a datblygu polisïau a gweithdrefnau mewnol.

6.6 Mae gan y **Panel Gweithredol** rôl amrywiol i ymdrin â phynciau, megis edrych yn fanwl ar gynlluniau gwella a chynlluniau ariannol, ymdrin â rhai materion archwilio ac â materion polisi a chyfansoddiadol pan fo angen. Fel arfer, mae’n ymdrin ag ymatebion i bapurau ymgynghori a datblygiadau eraill ym maes polisi, ac yn gwneud argymhellion i’r Awdurdod Tân ac Achub ynghylch ei brif bolisïau, gan gynnwys y Cynllun Cyfunol i Leihau Risg a Gwella. Y Panel sydd yn arfer ymdrin ag uwch benodiadau drwy sefydlu is-bwyllgor arbennig i’r diben.

6.7 Mae'r **Pwyllgor Archwilio** yn weithredol ers y flwyddyn drefol 2009/10. Mae gan y Pwyllgor bedair prif rôl o lywodraethu archwilio a chraffu, archwilio a chraffu rheolaeth y gyllideb ac adnoddau, archwilio a chraffu'r rheolaeth o risg a sicrwydd ac archwilio a chraffu perfformiad. Mae'n cynnwys yr holl aelodau sydd ddim ar y panel gweithredol ac yn cyfarfod unwaith bob chwarter. Penodir y Cadeirydd a'r Dirprwy Gadeirydd o wahanol awdurdodau cyfansoddol er mwyn sicrhau cynrychiolaeth o gymunedau Gogledd Cymru.

6.8 Sefydlwyd y **Pwyllgor Safonau** yn unol â gofynion Deddf Llywodraeth Leol 2000, a gosodwyd ei Gylch Gwaith yn 2003. Mae ei ddyletswyddau'n cynnwys ystyried cwynion yn erbyn aelodau'r Awdurdod sy'n cael eu cyfeirio ato gan yr Ombwdsmon a chaniatáu gollyngiadau. Mae'r pwyllgor yn cynnwys 6 aelod, a phedwar ohonynt yn annibynnol. Ni all y cynrychiolwyr sydd o blith yr Awdurdod Tân ac Achub fod yn rhai sydd â swydd ar yr Awdurdod. Mae'r Cadeirydd a'r Dirprwy Gadeirydd yn dod o blith yr aelodau annibynnol. Daw’r Cadeirydd a’r Dirprwy Gadeirydd o blith yr aelodau annibynnol. Yn gadarnhaol, ni fu unrhyw atgyfeiriadau am ymddygiad unrhyw Aelod i’r Pwyllgor Safonau/Ombwdsmon yn y blynyddoedd diwethaf.

6.9 Sefydlwyd **Bwrdd Pensiwn Lleol** yn unol â gofynion Deddf Pensiynau Gwasanaethau Cyhoeddus 2013; mae’r bwrdd yn cynnwys tri o aelodau sy’n gynghorwyr a thri o aelodau sy’n cynrychioli’r gweithwyr. Mae gan y Bwrdd Pensiwn Lleol ddyletswyddau penodol, sef cynorthwyo Rheolwr y Cynllun (ATA) i gydymffurfio â’r Ddeddf a Rheoliadau Cynlluniau Pensiwn Diffoddwyr Tân, deddfwriaeth arall sy’n gysylltiedig â llywodraethu a gweinyddu’r cynllun ac unrhyw ofynion a bennir gan y Rheoleiddiwr Pensiynau.

Egwyddor 3
Hyrwyddo gwerthoedd yr awdurdod, ac amlygu gwerthoedd llywodraethu da trwy ymddwyn yn ôl safonau uchel.

7.1 Mae polisïau yn eu lle i sicrhau bod yr Awdurdod yn sefydlu fframweithiau llywodraethu moesegol, sy'n cynnwys:

- Codau ymddygiad ar gyfer Swyddogion ac Aelodau, a adolygir, a ddiweddarir ac a brofir yn rheolaidd er mwyn sicrhau eu bod yn cydymffurfio;
- Polisi i gynnal proses ddisgyblu i ymdrin ag unrhyw achos o dorri'r cod ymddygiad ymhlith Swyddogion;
- Polisi chwythu'r chwiban, a hwnnw wedi ei rannu'n eang yn yr Awdurdod ac yn cael ei adolygu'n rheolaidd;
- Cofrestrau o fuddiannau personol a busnes;
- Polisi y cytunwyd arno, a gweithdrefnau corfforaethol cysylltiedig, ar gyfer sicrhau bod modd gwneud cwynion am wasanaethau ac ymchwilio iddynt, ac ar gyfer sicrhau bod modd dysgu unrhyw wersi.

7.2 Clerc yr Awdurdod Tân ac Achub yw'r '**Swyddog Monitro'** dynodedig, a hynny yn unol â Deddf Llywodraeth Leol a Thai 1989, ac mae'n sicrhau cydymffurfiaeth â pholisïau, gweithdrefnau, cyfreithiau a rheoliadau sefydledig. Ar ôl ymgynghori'n briodol, bydd y swyddog hwn yn adrodd i'r Awdurdod ynghylch unrhyw gynigion, penderfyniadau neu hepgoriadau a allai fod yn anghyfreithlon. Mae trefniadau sefydledig yr Awdurdod **yn erbyn twyll a llygredd** yn arf ataliol, yn ei gwneud yn haws i ganfod twyll a llygredd, ac yn nodi llwybr clir ar gyfer ymchwilio. Mae'r rhain yn cynnwys gweithdrefnau ar gyfer trechu twyll ariannol.

7.3 Cafodd hyfforddiant ymwybyddiaeth ar gyfraith cyflogaeth, chwythu'r chwiban, Deddf Llwgrwobrwyo 2010, Diogelu Data a Rhyddid Gwybodaeth ei roi i'r Grŵp Gweithredol ar 28ain Chwefror 2015 a'i raeadru drwy Wasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru yn ystod 2015/16**.**

7.4 Mae'n ofynnol i'r Awdurdod gasglu, prosesu a diogelu data personol i gydymffurfio â Deddf Diogelu Data 1998, ac yn benodol wyth egwyddor arweiniol y Ddeddf honno. Mae'r Awdurdod yn sicrhau hyn drwy ddefnyddio ei bolisïau Diogelu Data a Chadw Data, a gyhoeddwyd gyntaf yng Ngorffennaf 2010. Mae diogelu gwybodaeth yn eitem sefydlog ar agenda pob cyfarfod o Grŵp Llywio Gwybodaeth yr Awdurdod.

7.5 Mae gan yr Awdurdod berthynas wrthrychol a phroffesiynol gyda'i **archwilwyr allanol**. Ym mis Medi 2015, cyflwynodd Swyddfa Archwilio Cymru a KPMG yr Adroddiad 'Archwiliad o Ddatganiadau Cyfrifyddu' i'r Pwyllgor Archwilio, ac roedd yn nodi eu bwriad i roi Adroddiad diamod yr Archwilydd ar y datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig am 2014/15. Roedd yr adroddiad manwl yn cadarnhau bod datganiadau cyfrifyddu'r Awdurdod yn rhoi darlun gwir a theg o'r sefyllfa ariannol ar 31 Mawrth 2015 fel y ceir tystiolaeth ohoni yn Llythyr Blynyddol Rheolwr y Berthynas. Mae hwn i'w gael ar wefan yr Awdurdod.

Egwyddor 4
Gwneud penderfyniadau gwybodus a thryloyw sy'n agored i graffu effeithiol a rheoli risg

8.1 Mae'r Awdurdod yn prynu ei swyddogaeth **Archwilio Mewnol** gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Conwy fel rhan o'i Gytundeb Lefel Gwasanaeth ar gyfer Gwasanaethau Ariannol a'r Trysorlys. Mae'r Gwasanaeth yn annibynnol o ran cynllunio a gweithredu, ac mae'n cydymffurfio â Chod Ymarfer Archwilio Mewnol CIPFA 2006, a'i nod yw rhoi sicrwydd bod gan yr Awdurdod systemau digonol o reolaeth fewnol a gwneud argymhellion ynghylch ffyrdd i wella'r rhain pan y teimla fod angen. Mae gan Bennaeth y Gwasanaethau Archwilio fynediad uniongyrchol at y Prif Swyddog Tân, rheolwyr ar bob lefel a'r aelodau etholedig. Mae'r gwasanaeth Archwilio Mewnol yn cael ei ddarparu ar sail asesiad o anghenion, sef dull seiliedig ar risg i benderfynu ar ddechrau pob blwyddyn beth yw anghenion yr Awdurdod ac sy'n cael ei nodi mewn cynlluniau gweithredol a gyflwynir bob blwyddyn i'r Pwyllgor Archwilio i'w cymeradwyo.

8.2 Mae'r **Pwyllgor Archwilio** yn monitro pa mor effeithiol yw'r gwaith o ddatblygu a gweithredu rheolaeth risg gorfforaethol yn yr Awdurdod, yn monitro gwaith yr archwilwyr mewnol ac allanol, ac yn monitro'r berthynas rhwng yr archwilwyr a'r staff a'r ymatebion i argymhellion archwiliadau ac arolygiadau. Mae'n gyfrifoldeb ar y Pwyllgor i graffu ar yr holl adroddiadau ariannol a gwneud argymhellion i'r Awdurdod Tân ynghylch eu canfyddiadau. Yn y blynyddoedd diweddar mae wedi cael cyfrifoldeb dirprwyedig am gymeradwyo'r Datganiad o Gyfrifon blynyddol a'i adroddiadau cysylltiedig, gan gynnwys yr adroddiad hwn yn ogystal â Datganiad o Sicrwydd Blynyddol yr Archwiliad Mewnol a'r Cynllun Archwilio Blynyddol. Mae aelodaeth y Pwyllgor yn cynnwys pob aelod nad yw'n aelod o'r panel gweithredol, ac maent yn cyfarfod o leiaf ddwywaith y flwyddyn. Penodir y Cadeirydd a'r Dirprwy Gadeirydd o wahanol awdurdodau cyfansoddol, a hynny er mwyn cael cynrychiolaeth o gymunedau Gogledd Cymru.

8.3 Mae'r Awdurdod wedi cyhoeddi polisi **Rheoli Parhad Busnes** (RhPB). Mae pob adran yn yr Awdurdod wedi datblygu cynlluniau parhad busnes ar gyfer y swyddogaethau unigol. Ar ôl dadansoddi risg, mae'r cynlluniau'n ymdrin â gwahanol sefyllfaoedd, a'r mesurau i'w dilyn i sicrhau cydnerthedd rhag tarfiadau posibl, gan gynnwys sefyllfaoedd megis anghydfod diwydiannol. Mae'r cynlluniau wedi diffinio a dyrannu cyfrifoldebau'n glir am Reoli Parhad Busnes yn yr Awdurdod, gan roi'r un pwyslais ar reoli parhad busnes yn gorfforaethol ac yn weithredol, a hynny er mwyn sicrhau nad oes yr un maes wedi ei anghofio a bod y cynlluniau adfer yn rhai cadarn. Mae'r Awdurdod yn parhau i ddatblygu rhaglen o brofi ac ymarfer er mwyn gwirio bod y cynlluniau presennol yn ddilys.

8.4 Datblygwyd **Polisi Rheoli Risgiau Strategol** a'i gymeradwyo gan yr Awdurdod yn Mehefin 2015.

8.5 Mae gan yr Awdurdod **Gynllun Cyhoeddiadau**, ac mae ar gael ar y wefan, ynghyd â chofnodion holl gyfarfodydd yr Awdurdod.

8.6 Mae'r Awdurdod yn cydymffurfio â'r ddeddfwriaeth **Rhyddid Gwybodaeth** drwy ei bolisi Rhyddid Gwybodaeth a gyhoeddwyd yn Chwefror 2011. Fe wnaeth Archwiliad Mewnol o weithdrefnau Rhyddid Gwybodaeth yr Awdurdod gadarnhau ei fod yn cyflawni ei ddyletswydd statudol ac yn ymateb o fewn yr amserlenni penodedig.

8.7 Mae gan yr Awdurdod **Bolisi Chwythu'r Chwiban**, er mwyn i Aelodau, staff a rhanddeiliaid allanol allu codi pryderon am ymddygiad unrhyw un sy'n gysylltiedig â gwaith yr Awdurdod.

8.8 Mae Swyddog Monitro'r Awdurdod yn cadw **Cofrestr o Fuddiannau Personol a Busnes yr Aelodau,** yn unol â'r Cod Ymddygiad.

8.9 Cafodd yr **adran Safonau Proffesiynol a Gwasanaeth** ei sefydlu ym mis Medi 2015. Mae'r adran yn gyfrifol am welliannau o ran cyflwyno gwasanaethau ac Iechyd a Diogelwch; mae'r dyletswyddau'n cynnwys Archwiliadau o Berfformiad Gorsafoedd, Archwiliadau Iechyd a Diogelwch; Cydlynu'r gwaith Rheoli Parhad Busnes, Iechyd a Diogelwch, Cwynion, Ymchwilio i Ddamweiniau, Sicrwydd Gweithredol, Monitro Perfformiad Gweithredol, yn ogystal â chydlynu gwelliannau i ddiogelwch a rhoi cymorth i ymchwiliadau i faterion disgyblu cymhleth.

Egwyddor 5
Meithrin gallu'r aelodau a'r swyddogion i weithio'n effeithiol

9.1 Mae gweithdrefnau **recriwtio'r** Awdurdod yn darparu cydraddoldeb o ran cyfleoedd cyflogaeth. Mae **strwythur cyflogau y sicrheir ei ansawdd** yn ateb gofynion Cytundeb Statws Sengl 1997. Mae pob aelod o'r staff yn cael contract, swydd-ddisgrifiad ac adolygiad blynyddol o ddatblygiad perfformiad.

9.2 Mae'r Awdurdod yn cydnabod pwysigrwydd gweithlu gwybodus, medrus a brwdfrydig er mwyn cyflwyno'i wasanaethau'n llwyddiannus. Mae'r Gwasanaeth wedi ymrwymo i ddatblygu awyrgylch sy'n hyrwyddo datblygiad parhaus, gwelliant a dyfeisgarwch. Mae pob gweithiwr yn cael **Adolygiad Datblygiad Unigol** bob blwyddyn. Mae'r broses hon nawr yn system arfarnu, a gofnodir ar y llwyfan PDR Pro.

9.3 Mae'r Awdurdod yn dal Siarter Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru ar gyfer **Cefnogi a Datblygu Aelodau**, ac felly mae ganddo weithdrefnau ar gyfer asesu anghenion hyfforddi'r Aelodau. Nod y Siarter yw sicrhau bod yr Awdurdod yn cael ei wasanaethu gan Aelodau effeithiol, sy'n gweithio i gael gwell llywodraethu corfforaethol, democratiaeth leol a gwasanaethau lleol.

9.4 Mae'r **Fframwaith Gweithwyr Tân Proffesiynol** wedi cael ei ddatblygu i ddarparu fframwaith er mwyn i ddiffoddwyr tân gweithredol a phenaethiaid gael medrusrwydd fel eu bod yn gallu defnyddio eu sgiliau, eu gwybodaeth a'u dealltwriaeth yn ddiogel mewn amgylchedd gweithredol. Mae'n diffinio medrusrwydd gweithredol, ac yna'n gweld sut y gellir defnyddio'r Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol i asesu medrusrwydd, a thrwy hynny leihau risg. Mae'r fframwaith wedi ei gynllunio i ddisodli IPDS.

9.5 Mae'r Awdurdod wedi gweithio gyda'r ddau Wasanaeth arall yng Nghymru i ddatblygu **llwybrau datblygu gyrfa** ar gyfer pob rôl yn y sefydliad; mae hyn yn galluogi unigolion i ganfod gofynion gwahanol lwybrau gyrfa. Gellir defnyddio'r llwybrau hefyd i gynllunio ar gyfer olyniaeth.

9.6 Drwy ei **Bolisi Cydraddoldeb ac Amrywiaeth** a'r **Cynllun Cydraddoldeb Strategol**, mae'r Awdurdod wedi ymrwymo i roi cyfle cyfartal mewn cyflogaeth ymhob rhan o'r sefydliad. Ei bolisi yw sicrhau bod pob ymgeisydd a gweithiwr yn cael ei drin yn deg a gofalus, a hybu awyrgylch gweithio i'r staff sy'n rhydd o aflonyddu a fictimeiddio.

9.7 Mae **Cynllun Iaith Gymraeg yr Awdurdod 2010-2013,** a estynnwyd i 2015 gan ddilyn cyngor y Comisiynydd, yn cynnwys ymrwymiadau'r Awdurdod tuag at y Gymraeg mewn perthynas â'i weithlu. Mae'r Awdurdod wedi mabwysiadu'r egwyddor y bydd, wrth gynnal busnes cyhoeddus yng Nghymru, yn trin y Gymraeg a'r Saesneg yn gyfartal. Mae'n ofynnol i'r staff gydymffurfio â'r gofynion polisi sydd yn y Cynllun.

9.8 Mae'r staff yn cael gwybod am faterion sy'n ymwneud â'r Gwasanaeth. Mae gwasanaeth gwybodaeth wythnosol yn rhoi gwybod i'r staff am bethau megis Diweddariad y Prif Swyddog, materion yn ymddangos ar y cyfryngau, a digwyddiadau pwysig eraill sy'n mynd ymlaen yn y Gwasanaeth. Y Fflam yw'r cylchlythyr i'r staff, ac mae'n cael ei ddosbarthu bob yn ail fis ac ar gael ar y fewnrwyd.

.

Egwyddor 6
Trafod gyda phobl leol a rhanddeiliaid eraill i ofalu bod atebolrwydd cyhoeddus cadarn

10.1 Mae'r Awdurdod yn cydnabod ei fod angen cyfathrebu gyda'r bobl sy'n byw yn y rhanbarth, yn gweithio yma ac yn dod i ymweld, er mwyn eu haddysgu a'u hysbysu am ei waith atal tanau, ei waith amddiffyn a'i waith ymateb. Yr **Adran Cyfathrebu Corfforaethol** sydd â'r cyfrifoldeb o ddydd i ddydd am gydlynu'r gwaith cyfathrebu mewnol ac allanol, y cysylltiadau â'r cyfryngau, polisi'r Gymraeg a chyfieithu. Mae cael cyhoeddusrwydd cadarnhaol ar y cyfryngau yn gwella enw da'r Gwasanaeth, ac yn hyrwyddo'r nod o wneud Gogledd Cymru yn ardal fwy diogel i fyw ynddi, i weithio ynddi ac i ymweld â hi.

10.2 Mae'r Awdurdod wedi sefydlu **Strategaeth Cyfathrebu Corfforaethol 2014-19, sef *Rhoi Pobl yn Gyntaf*,** sy'n rhestru'r egwyddorion a'r dull i'w ddilyn er mwyn sicrhau gwelliant parhaus yn y gwaith o gyfathrebu gyda rhanddeiliaid pwysig. Hefyd, mae'r Awdurdod yn rhan o **Femorandwm Cyd-ddealltwriaeth Cymru gyfan: *Ein Cyfeiriad Strategol*,** a luniwyd gan y Grŵp Cyfathrebu Cymru gyfan. Ei bwrpas yw cynorthwyo'r tri ATA i fabwysiadu dull cyffredin a generig i ymgysylltu â'r cyhoedd ac i ymgynghori.

10.3 Hefyd, mae'r Awdurdod wedi ymrwymo i gynnig dewis iaith gwirioneddol i'r cyhoedd. Drwy ei **Gynllun Iaith Gymraeg** mae'n cydnabod bod defnyddwyr gwasanaethau yn gallu mynegi eu barn a'u hanghenion yn well yn eu dewis iaith, ac mai arfer dda yw cynnig hyn, nid consesiwn.

10.4 Ymgynghorir â rhanddeiliaid yr Awdurdod ynghylch penderfynu ar y blaenoriaethau sydd eu hangen i wireddu'r weledigaeth sydd yn y **Cynllun Cyfunol Gwella a Lleihau Risg**. Mae'r adroddiad a gyhoeddwyd ym Mawrth 2015 yn amlinellu sut y bydd yr Awdurdod yn gwneud gwelliannau a lleihau risg, yn ogystal â gosod amcanion gwella ar gyfer 2015/16 a 2016/17. Fe wnaeth yr Awdurdod gynnal ymgynghoriad cyhoeddus i wahodd y cyhoedd i ddweud beth fyddent yn ei ffafrio o blith tri opsiwn posibl ar gyfer cyllido. Roedd 81% o blaid cynyddu cyllideb yr Awdurdod yn flynyddol hyd at 2019/20, ond gan sicrhau na fyddai hyn yn uwch na swm yn cyfateb i £1 yn ychwanegol i bawb sy'n byw yng Ngogledd Cymru.

10.5 Mae'r Dirprwy Brif Swyddog Tân ac Uwch Swyddogion eraill yn cynnal cyfarfodydd negodi ffurfiol yn rheolaidd gydag aelodau o gyrff cynrychioliadol yr Awdurdod i ymgynghori ar bolisïau allweddol ac ar newidiadau i'r Gwasanaeth.

11 Adolygu Effeithiolrwydd

11.1 Mae'r Awdurdod yn gyfrifol am gynnal, o leiaf unwaith y flwyddyn, adolygiad o effeithiolrwydd ei fframwaith llywodraethu, gan gynnwys y system rheolaeth fewnol. Yn sail i'r adolygiad o effeithiolrwydd mae gwaith y Grŵp Gweithredol ac uwch swyddogion eraill o fewn yr Awdurdod, sy'n gyfrifol am ddatblygu a chynnal yr amgylchedd llywodraethu, adroddiad blynyddol yr Archwiliad Mewnol, a hefyd y sylwadau a wneir gan archwilwyr allanol ac asiantaethau arolygol eraill ac adolygiadau eraill a gynhelir.

11.2 Mae datganiad o sicrwydd wedi ei drafod a'i gymeradwyo gan y Pwyllgor Archwilio ynglŷn â pha mor effeithiol yw'r trefniadau llywodraethu y mae'n gyfrifol amdanynt, gan gynnwys y system rheolaeth fewnol. Mae'r datganiad o sicrwydd yn ymdrin â'r holl egwyddorion sydd yng Nghod Llywodraethu Corfforaethol yr Awdurdod. Mae'r datganiad o sicrwydd yn datgelu nad oes unrhyw feysydd gwan yn nhrefniadau llywodraethu corfforaethol yr Awdurdod; roedd y trefniadau ymhob achos yn ddigonol o leiaf, ac yn y mwyafrif o feysydd roeddent yn dda.

11.3 Wrth gynnal ac adolygu pa mor effeithiol yw trefniadau llywodraethu'r Awdurdod, rhoddwyd ystyriaeth i'r canlynol:-

i) mae'r swyddogaeth Archwilio Mewnol yn cynnal adolygiadau rheolaidd o'r systemau a'r rheolaethau ariannol, a hynny er mwyn darparu sicrwydd i'r Awdurdod drwy ei Bwyllgor Archwilio;

ii) Mae Swyddfa Archwilio Cymru a KPMG yn ystyried bod yr amgylcheddau rheoli cyffredinol yn rhai cadarn, a bod systemau cadarn o reolaeth ariannol a threfniadau rheoli ariannol ar waith;

iii) swyddogaeth Archwilio Mewnol, y mae ei waith yn ystyried y risgiau a ganfuwyd drwy archwiliadau rheolaidd o'r systemau mawr, niferoedd staff a phrosiectau pwysig yn unol â'r cynllun archwilio mewnol blynyddol, ac sy'n cynnwys gwaith dilynol i sicrhau bod y prif swyddogion yn gweithredu argymhellion y cytunwyd arnynt;

iv) yr asesiad blynyddol o'r gwaith Archwilio Mewnol gan archwilwyr allanol yr Awdurdod, a gasglodd bod yr Archwilio Mewnol yn cydymffurfio â Chod Ymarfer CIPFA ar Archwilio Mewnol mewn Llywodraeth Leol yn y Deyrnas Unedig 2006;

v) gwaith pwyllgorau'r Awdurdod;

vi) barn ac argymhellion archwilwyr allanol yr Awdurdod ac asiantaethau arolygol ac adolygol eraill;

vii) monitro perfformiad yn rheolaidd yn erbyn y Cynllun Gwella a chynlluniau'r Awdurdod a thargedau allweddol, ac adrodd yn ei gylch i aelodau'r Awdurdod;

12 Argymhellion ar gyfer Gwella

12.1 O ran y 'materion rheolaeth sylweddol' sydd yn y Datganiad Rheolaeth Fewnol am y flwyddyn ariannol flaenorol (2014/15), roedd y cynnydd yn 2015/16 fel a ganlyn:

Sefydlu Strategaeth Cynaliadwyedd ac Amgylcheddol	Sefydlu **Strategaeth Cynaliadwyedd ac Amgylcheddol** er mwyn egluro beth mae'r Awdurdod yn ei gredu yw ei faes dylanwad ar ddatblygu cynaliadwy ac i osod y prif egwyddorion, cynigion a'r camau gweithredu angenrheidiol, yn ogystal â datgan ei ymrwymiad i leihau effeithiau amgylcheddol ei weithgareddau a'i weithrediadau.	Wrthi'n cael ei ddatblygu
Gwella gwybodaeth am y safonau uchel o ymddygiad a ddisgwylir.	Rhaeadru hyfforddiant a hwylusir yn allanol ynglŷn â chwythu'r chwiban, y ddeddf llwgrwobrwyo, diogelu data a Rhyddid Gwybodaeth ymhob rhan o GTAGC	Wedi'i gwblhau
	Cyhoeddi datganiad gwrth-lwgrwobrwyo ar wefan ATAGC a'r fewnrwyd	Wedi'i gwblhau
	Cyhoeddi'r gofrestr lletygarwch ar wefan ATAGC	Wedi'i gwblhau
Gwella cydymffurfiaeth â Deddf Rheoleiddio Pwerau Ymchwilio	Diweddaru polisi'r Ddeddf Rheoleiddio Pwerau Ymchwilio, a threfnu hyfforddiant ar gyfer swyddogion awdurdodi.	Wedi'i gwblhau
	Trefnu i osod arwyddion ymwybyddiaeth o gamerâu teledu cylch cyfyngu pan fo'r rheini'n cael eu defnyddio	Wedi'i gwblhau
Gwella Diogelu Data	Datblygu a gweithredu polisi torri data.	Wedi'i gwblhau

12.2 Mae gan yr Awdurdod reolaethau a llywodraethiant da, ond nid yw'n hunanfodlon. Mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol hwn, yn ogystal ag archwiliad diweddar a gynhaliwyd ar drefniadau llywodraethu'r Awdurdod, wedi canfod meysydd lle mae angen gwneud gwelliannau pellach.

12.3 **Cynllun Gweithredu y Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2015/16 – Camau Gweithredu newydd ar gyfer 2016/17:**

Gwell cydweithio rhwng partneriaid yn y Gwasanaethau Brys.	Lleihau'r risg o anaf neu farwolaeth oherwydd tân drwy wella'r cydweithio rhwng partneriaid yn y Gwasanaethau Brys. Rhannu llwyfannau cyffredin o ran technoleg gwybodaeth (Frequentis LifeX i ddechrau) er mwyn gallu cyfnewid mwy o wybodaeth yn amserol i reoli adnoddau'n fwy medrus a darparu ymateb mwy effeithiol i gymunedau Gogledd Cymru.	Pennaeth yr Ystafell Reoli
Rheoli Rhaglenni	Gwella'r gwaith rheoli prosiectau er mwyn cyflawni amcanion y gwasanaeth yn fwy effeithiol.	Pennaeth Cynllunio Corfforaethol
Datblygu fframwaith ar gyfer gwerthuso'n llwyr pa mor effeithiol ac effeithlon yw gweithgareddau Diogelwch Tân.	Ar y cyd â'r Brigadau eraill yng Nghymru, datblygu a chytuno ar egwyddorion ar gyfer gwerthuso canlyniadau Gwaith Diogelwch Tân.	Uwch Reolwr Diogelwch Tân
Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015 – Sicrhau bod trefniadau priodol ar gyfer dyfodiad Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015.	Dehongli'r canllawiau a gwneud argymhellion.	Pennaeth Cynllunio Corfforaethol
Gwella gwybodaeth, ymddygiad ac ymarweddiad o fewn y sefydliad o ran Iechyd, Diogelwch a Lles.	Datblygu a chyhoeddi dogfennau cyfarwyddyd a chynllun iechyd a diogelwch ar y fewnrwyd.	Pennaeth Safonau Proffesiynol

13 Crynodeb o Sicrwydd

13.1 Llywodraethu da yw sylfaen y gwaith o ddarparu gwasanaethau o safon sy'n diwallu anghenion yr holl randdeiliaid, ac mae'n hanfodol dangos bod arian cyhoeddus yn cael ei wario'n dda. Yn seiliedig ar yr adolygiad, yr asesiad a'r gwaith monitro parhaus a wnaed yn ystod 2015/16, rydym o'r farn fod trefniadau llywodraethu da yn eu lle, bod y systemau allweddol yn gweithredu'n iawn ac nad oes unrhyw dystiolaeth o wendidau sylfaenol mewn rheolaeth. Fodd bynnag, ni all yr un system reolaeth ddarparu sicrwydd absoliwt yn erbyn camddatgan na cholled. Yn seiliedig ar y gwahanol sicrwydd a roddwyd, bwriad y datganiad hwn yw rhoi sicrwydd rhesymol fod trefniadau llywodraethu corfforaethol boddhaol yn eu lle a'u bod yn gweithio'n effeithiol.

13.2 Yn y flwyddyn nesaf, rydym yn bwriadu cymryd camau i fynd i'r afael â'r materion uchod i wella rhagor ar ein trefniadau llywodraethu. Rydym wedi ein bodloni y bydd y camau hyn

yn ymdrin â'r angen i gael y gwelliannau a nodwyd yn ein hadolygiad o effeithiolrwydd, a byddwn yn monitro eu gweithrediad fel rhan o'n hadolygiad blynyddol nesaf.

Llofnodwyd
(Prif Swyddog Tân) **2016**

Llofnodwyd:
(Cadeirydd ATAGC) **2016**